

Azərbaycanın sülh modeli

Qafqazın sabitliyinin və inkışafının yeganə təminatçısıdır

Azərbaycanın öz suveren ərazilərinə nəzarəti tam olaraq təmin etməsindən sonra sülhün əldə edilməsi üçün şanslar daha da çoxalıb. Ölkəmiz hər zaman olduğu kimi, bölgədə dayanıqlı sülhün bərqərar edilməsi üçün yaranmış bu mübit şəraitdə də sülh gündəliyinin irəliləməsinə qoraldır. Lakin Ermənistan tərəfi sülh prosesinin irəliləməsi üçün yaranmış şansdan bəhrələnmək əvəzinə yenə də siyasi manipulyasiyalarla məşğuldir. Baş nazir N. Paşinyanın, eləcə də onun hökumətinin və partiyasının təmsilçilərinin mütləq olaraq sərhədlərin toxunulmazlığı, güc tətbiq edilməməsi, güclü hədələməmək kimi prinsipləri hədəfləyən bəyanatlar verməsi, əslində, manipulyasiya ilə məşğul olmaqdan başqa bir şey deyil. Çünki indiyədək istər Vətən müharibəsinə qədər, istərsə də ondan sonra bu prinsipləri bütün səyləri ilə pozan tərəf məhz Ermənistan olub. Bir müddət əvvəl Nikol Paşinyanın Avropa Parlamentində səsləndirdiyi bəyanat da növbəti dəfə bu ölkənin Azərbaycanı qarşı təcavüzkar ritorika və itti-

hamları davam etdirərək sülh sazişi ilə bağlı perspektivləri daha da sarsıtmaqda qərarlı olduğunu nümayiş etdirdi. Bu ilin mayında Prezident İlham Əliyev Şuşada keçirilən Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş "Böyük Avrasiya geosiyasətinin formalaşması: keçmişdən bu günə və gələcəyə" mövzusunda dördüncü beynəlxalq konfransda sülhə bağlı deyib: "Əgər onlar konstruktiv olmasalar, biz diplomatik tədbirlərdən başqa hər hansı bir digər tədbirlərə əl atmağı planlaşdırmırıq. Bu qədərli bizə bəzdir. Buna görə, sadəcə, sülh olmayacaq, kommunikasiyalar açılmayacaq. Onlar yenə də təcrid olunacaq və onlar bu yeni geosiyasi konfiqurasiyada özlərinə yer tapmalı olacaqlar. Çünki bütün geosiyasi vəziyyət, söhbət təkə regiondan deyil, global vəziyyətdən gedir, dəyişib. Bizim orada öz yerimiz var. Bu yer çox sabitdir və gədikcə daha da möhkəmlənir. Lakin onlar üçün bu, böyük çağırış olacaqdır".

1 Noyabr Kənd Təsərrüfatı İşçiləri Günüdür

Torpaq adamları

Prezident İlham Əliyevin 2008-ci il 9 oktyabr tarixli sərəncamı ilə hər il noyabrın 1-i Azərbaycanda Kənd Təsərrüfatı İşçiləri Günü kimi qeyd olunur. Amma ölkədə maddi bolluq yaradan aqrar sahənin işçiləri hər gün xüsusi hörmətə layiqdirlər. Çünki kənd təsərrüfatında çalışmaq, torpaqla ünsiyyətə olmaq elə də asan deyil. Ana dediyimiz torpağı sevmək, qayğısına qalmaq, başına dolanmaq böyük fədakar-

lıqdır. Bu fədakarlığı edən insanlar bolluq yaratmağın sirrinə bələd olanlardır. Həmin sirrin açarı isə torpağın dilini bilməkdir. Aqrar sektordakı inkışaf, orzaq bazarındakı bolluq məhz həmin torpaq adamlarının gərgin əməyinin, gecəgündüz çəkdikləri zəhmətin bəhrəsidir. Təbii ki, dövlət də onları diqqətdən kənar saxlamır, məhsul istehsalçısına hər cür qayğıkeşlik göstərir, dəstək verir.

Bu gün Prezidentin birbaşa təşəbbüsü ilə Azərbaycanda aqrar sektoru müasir dövrün tələblərinə uyğun inkışaf etdirmək üçün çox işlər görülür. Təsədüfi deyil ki, İlham Əliyevin 2003-cü ildə Prezident seçildikdən sonra imzaladığı ilk fərman və sərəncamlar da məhz iqtisadiyyatın, o cümlədən aqrar sahənin inkışafı ilə bağlı olub.

Ələt Azad İqtisadi Zonasının ərazisi 23,74 hektar genişləndirilir

Prezident İlham Əliyev "Ələt Azad İqtisadi Zonasının fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" sərəncam imzalayıb.

Dövlətimizin başçısının məqsədyönlü xarici siyasəti dünya erməniliyinin məkrli planını pozdu

Siyasi katalizmlər baş verdiyi, dünyada siyasi-hərbi qütbləşmələr getdiyi bir vaxtda Azərbaycan regionun yeganə ölkəsidir ki, düşünülmüş daxili və xarici siyasəti ilə həm inkışaf edir, iqtisadi sistemini təkmilləşdirir, həm də regional təhlükəsizliyin təmin olunması istiqamətində ardıcıl və sistemli addımlar atır. Hazırda Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi enerji layihələri, regional inteqrasiyaya xidmət edən əməkdaşlıq formatları Cənubi Qafqazda sabitliyin təmin edilməsində mühüm rol oynayır. Qəti şəkildə deyə bilərik ki, beynəlxalq münasibətlər sistemində davam edən gərginlik, o cümlədən dövlətlərin suverenliyi və daxili işlərinə müdaxilələr, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə ikili yanaşmalar Azərbaycanın müstəqil siyasətinə təsir edə bilməyib. Əksinə, aparılan uğurlu siyasət nəticəsində dövlətimizin nüfuzu artıb, beynəlxalq məkanda iqtisadi və siyasi mövqeyi daha da möhkəmlənib.

Bu 20 ildə ölkəmiz regional və global əhəmiyyətli iqtisadi, siyasi və humanitar layihələrin mərkəzinə çevrilib, bir sıra əhəmiyyətli əməkdaşlıq formatlarının təşəbbüskarı olub. Ölkəmizin milli maraqlara söykənən dinamikliyi, intensivliyi və çevikliyi ilə xarakterizə olunan xarici siyasət strategiyası birmənalı olaraq ekspertlər tərəfindən təqdir olunan model kimi qiymətləndirilir. Balanslaşdırılmış uğurlu siyasət, həyata keçirilən tədbirlər Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlər sistemində rolunu daha da artırıb, mövqeyini möhkəmləndirib.

Kanadanın erməniperəstliyi bölgədə sülhü təhdid edir

Azərbaycanın keçmiş işğal olunmuş ərazilərindən köçkün düşmüş və Ermənistandan zor gücü ilə deportasiya olunmuş qaçqınların vəziyyəti ilə maraqlanmayan Kanadanın birdən-birə erməni problemləri ilə aktiv məşğul olması ölkəmizə qarşı göstərilən açıq qərəzin əyani göstəricisidir. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə dəstək verməyən Kanada ölkəmizi etnik düzünsüzlükdə ittiham edir. Belə ki, erməniperəst Melani Joli Azərbaycandan tələb edir ki, Qarabağdan könüllü çıxan insanların qayıtmasına şərait yaratsın. Amma bu tələbi Kanada nazirinin

bölgədəki reallıqlardan heç bir xəbərinin olmadığını ortaya qoyur. Azərbaycan 44 günlük Vətən müharibəsindən dərhal sonra Ermənistana təkmil sülh modelini təklif edib. Eyni zamanda suverenliyimiz bərpa ediləndən sonra mərkəzi hakimiyyət Qarabağda yaşayan ermənilərin reinteqrasiyası ilə bağlı əməli işlərin həyata keçirilməsinə başlayıb. Azərbaycan qanunları ilə, bayrağımız altında yaşamaq istəməyən erməniəsilili sakinlər isə öz xoşları ilə ölkəmizi tərk ediblər.

İqtisadi bataqlıqdan "xilas" yolu

Ermənistan indi də "qaçqın" statusu adı altında pul dilənməyə cəhd edir

Ermənistanın əsassız ittihamları, beynəlxalq ələmi əsas məsələlərdən yayındırmaq, sülh müqaviləsindən böyün qaçırmaq üçün bəhanələri bitirir.

İndi də Qarabağdan öz xoşu ilə gedən ermənilərə "qaçqın" statusu verməklə yeni bir oyuna başlayıb. Bununla özünü beynəlxalq ələmin gözündə yazıq vəziyyətinə salmaq, həm də erməni "qaçqın"ların məsələləri ilə bağlı Azərbaycana qarşı "əks-hücum" keçmək üçün koalisiya yaratmaq istəyir.

Doğma yurda dönüş coşqusu

Köçürülən sakinlər müvafiq qurumlar tərəfindən peşə ixtisaslarına və bacarıqlarına uyğun şəkildə işlə təmin ediliblər. Onlar müxtəlif dövlət qurumlarında, ictimai-iaşə obyektlərində, tikinti şirkətlərində, tikis fabrikasında və digər yerlərdə çalışırlar. Köçürülmüş əhali üçün bütün infrastruktur şərait - dövlət xidmətləri mərkəzi, məktəb, bağca, bank, poçt, ictimai iaşə obyektləri və s. imkanlar mövcuddur.

İndi də Kanada buqələmunluq edir

Qərəz dolu çirkin kampaniyalar eyni mərkəzdən idarə olunur

Cənubi Qafqazda münafişə ocağının qalması maraqlı tərəflər İkinci Qarabağ savaşından sonra məqsədlərinə çatmaq üçün xüsusilə çalışırlar. Onlar Ermənistana həm mədəni, həm də maddi dəstək göstərərək hər vaxt regionda sülhün və təhlükəsizliyin yaranmasına mane olmağa çalışırlar. Müxtəlif dairələrin oyuncağına çevrilən Ermənistan isə belələrinin təzyiqlə və təsirlərdən çıxmayaraq hər cür yaramazlığa əl atır.

Ötən həftə Ermənistanda səfərdə olan Kanadada xarici işlər naziri Melani Jolinin də Azərbaycan əleyhinə çıxışları, əsassız ittihamları artıq təəccüb doğurmur. Çünki zaman-zaman bu ölkənin də qərəzli, əsassız fikirləri ilə üzlaşırik. Erməniperəst siyasətçi dost ölkəsində Azərbaycana qarşı aqrəssiv və qərəzli çıxış edərək ölkəmizi ermənilərin deportasiyasında günahlandırır.

Hayastanda fərərilik leqallaşdırılır

37 min dollar ödə, hərbi xidmətə getmə

Şuşa TÜRKSOY-a üzv ölkələrin teatr rəhbərlərinin toplantısına evsahibliyi edib

Oktyabrın 31-dən noyabrın 4-dək Şuşada və Bakıda I Beynəlxalq TÜRKSOY Teatr Festivalı keçirilir.

Festival Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi və Şuşa şəhərinin 2023-cü il üçün "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edilməsi, Azərbaycan peşəkar milli teatrının yaradılmasının 150 və TÜRKSOY-un 30 illik yubileyli münasibətilə gerçəkləşir.

"Ovçuluq haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 11-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

"Ovçuluq haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 5, maddə 316; 2005, № 4, maddə 272; 2008, № 6, maddə 460; 2014, № 11, maddə 1355; 2015, № 4, maddə 362; 2020, № 5, maddə 512; 2021, № 12, maddə 1315; 2023, № 4, maddə 453) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 10.1-ci maddəyə "ov yerlərinin" sözlərindən sonra ", respublika, yerli əhəmiyyətli və fərdi ovçuluq təsərrüfatlarının" sözləri əlavə edilsin.

2. 14.3-cü maddədən "və üzvlük bileti" sözləri çıxarılsın.

3. 18.2.2-ci maddəyə "hər il" sözlərindən əvvəl "ovçular cəmiyyətinin üzvü olduğu halda" sözləri əlavə edilsin.

4. 19-cu maddə üzrə:

4.1. 19.0.1-ci maddə ləğv edilsin;

4.2. 19.0.2-ci maddədə "qurtarıqda" sözü "bitdikdə" sözü ilə əvəz edilsin;

4.3. 19.0.8-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"19.0.8. heyvanlar aləmi və ovçuluq fəaliyyətini tənzimləyən normativ hüquqi aktlarda nəzərdə tutulan digər hallarda".

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 24 oktyabr 2023-cü il

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Məskunlaşma Proqramı arasında "2023-cü il üzrə Ümumdünya Məskunlaşma Gününün Beynəlxalq Səviyyədə Qeyd Edilməsi" tədbirinin Azərbaycan Respublikasının Bakı şəhərində keçirilməsi və evsahibliyi məsələlərinə dair Saziş" in təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 17-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. 2023-cü il sentyabrın 27-də Bakı şəhərində imzalanmış "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Məskunlaşma Proqramı arasında "2023-cü il üzrə Ümumdünya Məskunlaşma Gününün Beynəlxalq Səviyyədə Qeyd Edilməsi" tədbirinin Azərbaycan Respublikasının Bakı şəhərində keçirilməsi və evsahibliyi məsələlərinə dair Saziş" təsdiq edilsin.

2. Bu Fərmanın 1-ci hissəsində göstərilən Saziş qüvvəyə mindikdən sonra Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi onun müddəalarının həyata keçirilməsini təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Sazişin qüvvəyə minməsi üçün zəruri olan dövlətdaxili prosedurların yerinə yetirildiyi barədə Birləşmiş Millətlər Təşkilatına bildiriş göndərsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 31 oktyabr 2023-cü il

Ələt Azad İqtisadi Zonasının fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. "Ələt Azad İqtisadi Zonasının yaradılması və fəaliyyətinin təşkili haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 22 may tarixli 1032 nömrəli Fərmanının 3-cü hissəsinə əsasən, Bakı şəhəri Qaradağ rayonunun inzibati ərazisində yerləşən və

Ələt Azad İqtisadi Zonasının ərazisi qismində müəyyən edilmiş torpaq sahəsinin bu Sərəncamın əlavəsinə dair yerləşmə planında göstərilmiş, dövlət mülkiyyətinə aid 23,74 hektar təşkil edən hissəsi bərdəlik, əvvəzsiz və daimi istifadə hüququ ilə Ələt Azad İqtisadi Zonasının səlahiyyətli qurumuna verilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi, Ələt Azad İqtisadi Zonasının səlahiyyətli qu-

rumu və "Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsinlər.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 31 oktyabr 2023-cü il

Azərbaycan və BƏƏ arasında əməkdaşlıq gündəliyi, habelə bölgədə mövcud vəziyyət müzakirə olunub

Oktyabrın 30-da Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə (BƏƏ) rəsmi səfəri çərçivəsində BƏƏ-nin xarici işlər naziri Abdullah bin Zayed Al Nəhyan ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüş zamanı Azərbaycan və BƏƏ arasında ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıq gündəliyi, habelə bölgədə mövcud vəziyyət müzakirə olunub.

İki ölkə arasında siyasi, iqtisadi, ticarət, enerji təhlükəsizliyi, investisiyalar, humanitar, təhsil, mədəniyyət və sair sahələr üzrə mövcud əməkdaşlıq gündəliyinin inkişafının məmnunluq doğurduğu qeyd olunub. Münasibətlərin inkişaf perspektivlərinin müzakirəsi, habelə mövcud müqavilə-hüquq bazasının genişləndirilməsi baxımından siyasi məsləhətləşmələr mexanizmindən istifadənin vacibliyi vurğulanıb.

Çoxtərəfli platformalar, xüsusilə Birləşmiş Millətlər Təşkilatı (BMT), İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı (İƏT), Qoşulmama Hərəkatı (QH) və sair çərçivəsində Azərbaycan və BƏƏ arasında qarşılıqlı dəstək və həmrəylik əsaslanan tərəfdaşlığın mövcudluğundan bəhs edilib, BƏƏ tərəfindən ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyinə göstərilən daimi dəstəyə görə minnətdarlıq ifadə edilib.

Enerji təhlükəsizliyi, xüsusilə bərpəolunan enerji istehsalı sahəsində iki ölkənin qarşılıqlı faydalı birgə fəaliyyəti, o cümlədən cari il oktyabrın 26-da Qaradağ Günəş-

Elektrik Stansiyasının açılış mərasiminin keçirilməsinin bu istiqamətdə BƏƏ-nin "Masdar" şirkəti ilə reallaşdırılması nəzərdə tutulan layihələr üçün uğurlu başlanğıc olacağına dair inam ifadə edilib.

Postmünaqişə dövründə bölgədə mövcud vəziyyət, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan bərpa və yenidənqurma işləri, habelə Azərbaycan və Ermənistan arasında normalaşma və sülh gündəliyinin irəliləməsinə istiqamətdə fəaliyyət barədə qarşı tərəflə mülumatlandırılıb.

BƏƏ tərəfi işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan yenidənqurma işləri çərçivəsində Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi regionlarında mümkün investisiya imkanlarının yaradılmasına dəstək verilib.

Bölgədə sülh və reintegrasiya prosesləri barədə qarşı tərəfi ətraflı məlumatlandıraraq nazir Ceyhun Bayramov ölkəmiz tərəfindən həyata keçirilən antiterror tədbirləri nəticəsində sülh danışıqları, habelə Qarabağ bölgəsində

yaşayan erməni sakinlərin reintegrasiyasının qarşısını almaq üçün aradan qaldırıldığı, miqrasiya prosesinin irəliləməsi üçün yaranmış bu mübit şəraitdə də sülh gündəliyinin irəliləməsinə qərarlı olduğu vurğulanıb.

Nazir Abdullah bin Zayed Al Nəhyan iki ölkə arasında qarşılıqlı səfərlərin əməkdaşlığın inkişafında müstəsna rol oynadığını qeyd edərək, bu kimi təmasların münasibətlərin inkişaf perspektivlərinin müzakirəsinə töhfə verdiyini diqqətə çatdırıb.

BƏƏ-nin Azərbaycanla ikitərəfli, o cümlədən çoxtərəfli əməkdaşlıq gündəliyinin daha da genişləndirilməsində maraqlı olduğu vurğulanıb.

Görüş zamanı həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Milli Məclisdə "Qərbi Azərbaycan toponimləri: tarixin təhrif olunmasından ədalətin bərpa edilməsində" mövzusunda ictimai dinləmə keçirilib

Oktyabrın 31-də Milli Məclisdə Regional məsələlər komitəsinin təşkilatlığı ilə "Qərbi Azərbaycan toponimləri: tarixin təhrif olunmasından ədalətin bərpa edilməsində" mövzusunda ictimai dinləmə keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, dinləmədə Milli Məclisin deputatları, Prezident Administrasiyasının, AMEA-nın, Ədliyyə Nazirliyinin nümayəndələri, Milli Məclis yanında Toponimiya Komissiyasının, Qərbi Azərbaycan İcmasının üzvləri, hüquqşünas alim və tədqiqatçılar, həmçinin bələdiyyələrin, vətəndaş cəmiyyətinin təmsilçiləri və ekspertlər iştirak ediblər.

Dinləməni giriş sözü ilə açan Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov belə mühüm mövzuda ictimai dinləmənin keçirilməsini göstərdiyi dəstəyə görə Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova təşəkkürünü bildirib.

Siyavuş Novruzov diqqətə çatdırıb ki, bir neçə gündən sonra xalqımız 8 Noyabr - Zəfər Gününü qeyd edəcək. O, 44 günlük Vətən müharibəsində əldə edilmiş Qələbənin Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımızın öz tarixi torpaqlarına qayıdışı üçün yaratdığı yeni imkanlardan danışıb, xalqımızın arzularının birinin ardınca reallığa çevrildiyini bildirib. Ulu Öndər Heydər Əliyevin Qərbi Azərbaycan mövzusunda necə həssas yanaşmasını xatırladan komitə sədri qeyd edib ki, Ümummilli Liderin Ermənistan hökuməti tərəfindən tarixi Azərbaycan torpaqlarında toponimlərin dəyişdirilməsi ilə bağlı fikirləri bu istiqamətdə bizim üçün yol xəritəsidir.

Sonra AMEA-nın prezidenti, Milli Məclis yanında Toponimiya Komissiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı İsa Həbibbəyli "Qərbi

Azərbaycan toponimlərinin Ermənistan tərəfindən saxta yollarla təhrif edilməsi və ədalətin bərpası yolları" mövzusunda maruzə ilə çıxış edib.

O, cənab Prezident İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycana Qayıdış Konsepsiyasını irəli sürməklə həm ölkəmizdə, həm də regionda və global miqyasda Azərbaycan haqqıqlarının qorunması, soydaşlarımızın tarixi ata-baba torpaqlarına qayıtması və öz milli-mədəni irsinə sahiblənməsi istiqamətində yeni konseptual baxışlar formalaşdırılmasından danışıb.

İsa Həbibbəyli XX əsr boyunca indiki Ermənistan ərazisində xalqımıza aid adların ardıcıl olaraq total şəkildə tamamilə dəyişdirilməsini, silinməsinin mərhələləri və formaları barədə məlumat verib, bunu miqyasına görə dünyada görünməmiş hadisə kimi xarakterizə edib.

Sonra Qərbi Azərbaycan İcmasının İdarə Heyətinin sədri, Milli Məclisin deputatı Əziz Ələkbərov "Qərbi Azərbaycan Qayıdış Konsepsiyası və müasir mərhələdə zərəkətilə dəyişdirilmiş toponimlərin bərpa edilməsi çalışmaları" mövzusunda maruzə ilə çıxış edib.

Əziz Ələkbərov ermənilərin Cənubi Qafqaza köçürüldükləri ilk gündən azərbaycanlılara qarşı aparılan etnik təmizləmədən, xüsusən 200 ildə Qərbi Azərbaycan ərazisində tarixi-mədəni abidələrimizin, coğrafi adlarımızın, toponimlə-

rimizin dəyişdirilməsi siyasətindən bəhs edib. O, vurğulayıb ki, ermənilər dəyişdirə bildikləri tarixi-mədəni irsimizi isə Yer üzündən siliblər.

İcmannın İdarə Heyətinin sədri Əziz Ələkbərov cənab Prezident İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycan mövzusunda göstərdiyi diqqətdən söz açaraq, dövlət başçısının ideya müəllifi olduğu Qərbi Azərbaycana Qayıdış Konsepsiyasından danışıb. Qərbi azərbaycanlıların qayıdış tələbinə insan hüquq və azadlıqlarına, beynəlxalq hüquqa tam uyğun olduğunu bildiren Əziz Ələkbərov Qərbi Azərbaycan toponimlərinin bərpası istiqamətində icmanın gördüyü işlər barədə məlumat verib.

Dinləmədə Milli Məclisin komitə sədri Tahir Rzayev, deputatlar Səttar Məhəlibəyev, Elşən Musayev, Aqil Məmmədov, Emin Hacıyev, Rəhil Həsənov, Məzahir Əfəndiyev, Səvinc Fətəliyeva, Cavid Osmanov, Əliabbas Salahlzadə, Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyyəti ilə əlaqələr şöbəsinin sektor müdiri Turab Qurbanov, şöbənin böyük məsləhətçisi Sərraf Hüseynov, Milli Məclis Aparatı rəhbərinin müavini Rüstəm Mahmudov, Milli Məclis Aparatının şöbə müdiri Hacı Mirhəsni Seyid, digər rəsmi şəxslər və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

"Əminəm ki, gün gələcək və Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımız, onların yaxınları, uşaqları, nəvələri tarixi diyarımız olan Qərbi Azərbaycana qayıdacaqlar".

Dinləmədə Milli Məclisin komitə sədri Tahir Rzayev, deputatlar Səttar Məhəlibəyev, Elşən Musayev, Aqil Məmmədov, Emin Hacıyev, Rəhil Həsənov, Məzahir Əfəndiyev, Səvinc Fətəliyeva, Cavid Osmanov, Əliabbas Salahlzadə, Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyyəti ilə əlaqələr şöbəsinin sektor müdiri Turab Qurbanov, şöbənin böyük məsləhətçisi Sərraf Hüseynov, Milli Məclis Aparatı rəhbərinin müavini Rüstəm Mahmudov, Milli Məclis Aparatının şöbə müdiri Hacı Mirhəsni Seyid, digər rəsmi şəxslər və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Milli Məclisin Sədri Koreya Respublikasına rəsmi səfərə gedib

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın başçılığında parlament nümayəndə heyəti oktyabrın 31-də Koreya Respublikasının paytaxtı Seul şəhərinə rəsmi səfərə gedib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, nümayəndə heyətinə Milli Məclisin Koreya ilə parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Malik Həsənov, deputatlar Afət Həsənova, Anar

Məmmədov, parlament Aparatının rəhbəri Fərid Hacıyev və digər rəsmi şəxslər daxildir.

Seulün "Gimpo" Beynəlxalq Hava Limanında nümayəndə heyətinə Koreya parlamentinin Azərbaycanla parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Suh Byunq Su, Azərbaycanın Koreyadakı səfiri Ramin Həsənov və digər rəsmi şəxslər qarşılayıblar.

"Azərbaycan"

Dövlətimizin başçısının məqsədyönlü xarici siyasəti dünya erməniliyinin məkrli planını pozdu

O insanlar qəhrəman ola bilərlər ki, vaxtında düzgün və qətiyyətli qərarlar qəbul edə bilərlər. O insanlar xalqların sevimlisi ola bilərlər ki, qəbul etdiyi qərarlar onlara xoşbəxtlik gətirir...

Nəyi necə və nə zaman, dəqiqliklə etməyi bacarmaq xüsusiyyəti hər dövlət başçısına nəsihət olan xoşbəxtlik deyil. Bu cəhətdən Azərbaycan xalqı hesab edilə bilər. Prezident İlham Əliyev siyasətdə pragmatik, iqtisadiyyatda rəşadətli, hərbi və dövlət idarəetməsində qətiyyətli və prinsipliliyi ilə zamana öz möhürünü vuran nadir siyasət və dövlət xadimlərimizdir.

Azərbaycana rəhbərlik etdiyi 20 ildə biz dövlətimizin başçısını müxtəlif rəqəmlərdə gördük və Prezidentimizi daha yaxından tanımaq imkanı qazandıq. Bunun nəticəsi olaraq dilimizdə bir nida formalaşdı: Müzəffər Ali Baş Komandan! Siyasətdə güclü lider, informasiya cəbhəsində də Ali Baş Komandan.

Türkiyə-Azərbaycan dostluğunu indiyə kimi görmədiyimiz və xəyal belə edə bilməyəcəyimiz ziryəyə qaldıran böyük rəhbər bədxahların önünə tokbaşına çıxan, qətiyyətli mövqeyi, siyasi, elmi biliyi, bacarığı və şəxsi nüfuzu ilə bütün məkrli planları pozmağı bacaran güclü rəhbər.

Azərbaycanı möhtəşəm qələbələrə aparan İlham Əliyev hakimiyyətə gəldiyi ilk gündən güclü iqtisadiyyat, güclü dövlət modelinə üstünlük verib. İqtisadiyyatda rəşadətli, dünyada qlobal qütbləşmə prosesinin gətirdiyi bir zamanda Türk Dövlətləri Təşkilatının yaranması, dövlətimizin başçısının bu təşkilatın yaranmasında müstəsna xidməti, Şuşanın türk dövlətlərinin mədəniyyət paytaxtı elan edilməsini, dövlətimizin beynəlxalq nüfuzuna və haqlı mövqeyinə verilən qiymət hesab etsək, səhv etmərik.

Dünyada sülhə, təhlükəsizlik və inkişaf əvəzsiz töhfə verən 120 üzv, 18 müşahidəçi dövlət və 10 müşahidəçi beynəlxalq təşkilatı birləşdirən, BMT-dən sonra ikinci böyük təşkilata sədrlilik etməsi ölkəmizin beynəlxalq aləmdə siyasi çəkisini və nüfuzunu müəyyən etmək üçün olduqca tutarlı fakt hesab etmək olar.

Qoşulma Horokutunun Xarici İşlər Nazirləri Konfransı, Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Xarici İşlər Nazirləri Şurasının iclası, "Cənub Qaz Dəhlizi" Məşvərət Şurasının Nazirlər toplantısı, "Cənub qaz dəhlizi"nin rəsmi açılış mərasimi, VII Qlobal Bakı Forumu və digər mühüm əhəmiyyətli kəsb edən beynəlxalq tədbirlər ölkəmizin evsahibliyi etməsi də Prezident İlham Əliyevin apardığı uğurlu siyasətin məntiqi nəticəsidir.

Xəzər dənizinin hüquqi statusuna dair aparılan uzumüddətli danışıqların nəticəsi olaraq, 2018-ci il avqustun 12-də Xəzər dənizinin hüquqi statusu haqqında Konvensiyanın imzalanması dövlətimizin maraqlarını təmin edən böyük diplomatik və siyasi uğurdur.

Dövlətimizin başçısının uğurlu xarici siyasətindən söz açarkən ilk növbədə çoxillik, məkrli erməni təbliğatının tar-mar edilməsini, çürük erməni ideologiyasının tarixi zibilliklərində dəfn edilməsini unutmamalıyıq. Çoxillik ardıcıl, gərgin və səmərəli fəaliyyətin nəticəsi olaraq ilk növbədə erməni vəhşiliyinin sübutu olan Xocalı faciəsi dünyaya olduğu kimi, düzgün təqdim olundu. Dünyanın 13 dövləti ermənilərin törətdiyi bu vəhşiliyi soyqırım kimi tanıdı. Daha sonra dövlətimizin başçısı inkarolunmaz faktlarla Ermənistanı təcavüzkar dövlət olduğunu, Azərbaycanın 20 faiz ərazisinin işğal altında saxlanması, bütün beynəlxalq tədbirlərdə, dünya liderləri ilə təkbətək və çoxtərəfli görüşlərdə diqqətə çatdırıldı. Qətiyyətli Azərbaycanın bir qarış da olsun torpağını güzəştə getməyəcəyini boyan etdi. Təcavüzkar qarşı konkret tədbir görülməsini tələb etdi. Problemin sülh yolu ilə həlli mümkün olmadıqda hərbi yolla ilə həllinin qaçılmaz olduğunu bildirdi.

Prezident İlham Əliyev 44 günlük Vətən müharibəsi günlərində dünyada məskon salan beynəlxalq erməni lobbisinin təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə Azərbaycan-Ukrayna münasibətlərinin tarixində həmişəlik mühüm şəxsiyyətə olaraq qalıb.

"Heydər Əliyev özündən sonra Prezident İlham Əliyev kimi layiqli övlad və davamçı qoşub. Bunu Azərbaycanın bu yaxınlarda ərazi bütövlüyünü bərpa etməsi də təsdiqləyir. Prezident İlham Əliyevin və Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin gücü qələbənin və ölkənin gələcək təhlükəsizliyinin açarı oldu. Beləliklə, hazırda Azərbaycan yüksək beynəlxalq nüfuz malikidir. Bu uğurların əsasını ölkəyə mahir rəhbərlik, düşünlümlü daxili və xarici siyasət təşkil edir. Prezident İlham Əliyev öz atasının və bütün Azərbaycan xalqının ümidini və etimadını doğrultdu", - deyər Volodimir Buqrov əlavə edib.

Ukraynanın qədim və nüfuzlu universitetlərindən birində keçirilən bu tədbir Azərbaycanın Ümummilli Lideri, görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin öz xatirəsinə səmimi ehtiramın növbəti təzahürü olduğunu diqqətə çatdıran səfir Seymur Mərdəliyev çıxışında bildirdi ki, Heydər Əliyev Azərbaycanın güclü və müasir dövlətə çevrilməsi üçün geniş imkanlar açmış və rəhbər idi. O, Azərbaycanda hakimiyyətdə 1993-cü ildə - Ermənistanın hərbi təcavüzü və Azərbaycan torpaqlarının işğalı, xarici təzyiqlər və daxili çəkişmələr nəticəsində Azərbaycanın öz dövlətçiliyi üçün böyük sınaqlarla üzləşdiyi çətin bir zamanda gəlib. Heydər Əliyev öz müdrikliyi və demir iradəsi sayəsində Azərbaycan ictimai-siyasi parakəndəlikdən, eləcə də bütün sahələrdə təhəzzülə olunan dərindən iqtisadi inkişaddan xilas edə bilib, xalqın davamlı inkişafına yol açdı, sonralar siyasi və sosial sahədə böyük irəliləyişlərə nail olub.

"Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə davamlı tərəqqi və inkişaf yolu ilə inamla irəliləyən müasir Azərbaycan Heydər Əliyevin ömürlük missiyasının və irsinin təntənəsidir. Heydər Əliyev öz adını Azərbaycan tarixinə qızıl hərflərlə yazdı.

Heydər Əliyev İli 2023

Taras Şevçenko adına Kiyev Milli Universitetində Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunan "dəyirmi masa" keçirilib

Oktyabrın 31-də Taras Şevçenko adına Kiyev Milli Universitetində "Heydər Əliyevin 100 illiyi. Onun Azərbaycan-Ukrayna dostluq əlaqələrinin möhkəmlənməsində rolu" adlı "dəyirmi masa" keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycanın Ukraynadakı səfirliyinin təşkilatçılığı ilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə keçirilən dəyirmi masada Ali Radanın deputatları, xarici ölkələrin Ukraynadakı səfirləri, Taras Şevçenko adına Kiyev Milli Universitetinin rəhbərləri, ictimai-siyasi xadimlər iştirak ediblər.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Taras Şevçenko adına Kiyev Milli Universitetinin rektoru Volodimir Buqrov bildirdi ki, Azərbaycan ilə Ukrayna arasında müasir münasibətlərin əsası məhz Heydər Əliyevin prezidentliyi dövründə qoyulub. Heydər Əliyev ukraynalıların xatirələrində və Azərbaycan-Ukrayna münasibətlərinin tarixində həmişəlik mühüm şəxsiyyətə olaraq qalıb.

"Heydər Əliyev özündən sonra Prezident İlham Əliyev kimi layiqli övlad və davamçı qoşub. Bunu Azərbaycanın bu yaxınlarda ərazi bütövlüyünü bərpa etməsi də təsdiqləyir. Prezident İlham Əliyevin və Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin gücü qələbənin və ölkənin gələcək təhlükəsizliyinin açarı oldu. Beləliklə, hazırda Azərbaycan yüksək beynəlxalq nüfuz malikidir. Bu uğurların əsasını ölkəyə mahir rəhbərlik, düşünlümlü daxili və xarici siyasət təşkil edir. Prezident İlham Əliyev öz atasının və bütün Azərbaycan xalqının ümidini və etimadını doğrultdu", - deyər Volodimir Buqrov əlavə edib.

Ukraynanın qədim və nüfuzlu universitetlərindən birində keçirilən bu tədbir Azərbaycanın Ümummilli Lideri, görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin öz xatirəsinə səmimi ehtiramın növbəti təzahürü olduğunu diqqətə çatdıran səfir Seymur Mərdəliyev çıxışında bildirdi ki, Heydər Əliyev Azərbaycanın güclü və müasir dövlətə çevrilməsi üçün geniş imkanlar açmış və rəhbər idi. O, Azərbaycanda hakimiyyətdə 1993-cü ildə - Ermənistanın hərbi təcavüzü və Azərbaycan torpaqlarının işğalı, xarici təzyiqlər və daxili çəkişmələr nəticəsində Azərbaycanın öz dövlətçiliyi üçün böyük sınaqlarla üzləşdiyi çətin bir zamanda gəlib. Heydər Əliyev öz müdrikliyi və demir iradəsi sayəsində Azərbaycan ictimai-siyasi parakəndəlikdən, eləcə də bütün sahələrdə təhəzzülə olunan dərindən iqtisadi inkişaddan xilas edə bilib, xalqın davamlı inkişafına yol açdı, sonralar siyasi və sosial sahədə böyük irəliləyişlərə nail olub.

"Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə davamlı tərəqqi və inkişaf yolu ilə inamla irəliləyən müasir Azərbaycan Heydər Əliyevin ömürlük missiyasının və irsinin təntənəsidir. Heydər Əliyev öz adını Azərbaycan tarixinə qızıl hərflərlə yazdı.

AZƏRTAC xəbər verir ki, astronautlar Cin Haypin (heyotin kapitani), Cu Yancu və Quy Haycaonu gətirən "Şencou-16" kosmik gəmisinin xüsusi kaptanı Pekin vaxtı ilə oktyabrın 30-u axşam saat 20:37-də "Tienqon" ("Tiangong") kosmik stansiyasından ayrılıb. Bir neçə orbit manevrindən sonra səhər saatlarında atmosferə daxil olan kapsul təxminən 12 saatlıq uçuşdan sonra oktyabrın 31-də yerli vaxtla səhər saat 8:11-də Qobi səhrasında "Donfen" meydançasına enib.

"Şencou-16" missiyasının üzvlərini qarşılamaq üçün hazırlıq işləri bir neçə gün əvvəl başlayıb. Həkimlər Yero ənənəvi uçuşdan sonra oktyabrın 31-də yerli vaxtla səhər saat 8:11-də Qobi səhrasında "Donfen" meydançasına enib.

"Şencou-16" missiyasının astronomları oktyabrın 26-da start verilməsi "Şencou-17" missiyasının digər 3 astronomu əvəzləyib.

"Şencou-16" missiyasının astronomları Azərbaycan ictimaiyyətinə yaxından tanışdır. Belə ki, onlar Bakıda keçiriləcək 74-cü

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Heydər Əliyev İli 2023

Ulu Öndər Heydər Əliyevin fotosunu kosmosdan nümayiş etdirən astronomlar Yerə qayıdıblar

Çinin kosmik stansiyasında beş ay fəaliyyət göstərmiş "Şencou-16" ("Shenzhou-16") missiyasının astronomları Yerə qayıdıblar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, astronautlar Cin Haypin (heyotin kapitani), Cu Yancu və Quy Haycaonu gətirən "Şencou-16" kosmik gəmisinin xüsusi kaptanı Pekin vaxtı ilə oktyabrın 30-u axşam saat 20:37-də "Tienqon" ("Tiangong") kosmik stansiyasından ayrılıb. Bir neçə orbit manevrindən sonra səhər saatlarında atmosferə daxil olan kapsul təxminən 12 saatlıq uçuşdan sonra oktyabrın 31-də yerli vaxtla səhər saat 8:11-də Qobi səhrasında "Donfen" meydançasına enib.

"Şencou-16" missiyasının üzvlərini qarşılamaq üçün hazırlıq işləri bir neçə gün əvvəl başlayıb. Həkimlər Yero ənənəvi uçuşdan sonra oktyabrın 31-də yerli vaxtla səhər saat 8:11-də Qobi səhrasında "Donfen" meydançasına enib.

"Şencou-16" missiyasının astronomları oktyabrın 26-da start verilməsi "Şencou-17" missiyasının digər 3 astronomu əvəzləyib.

"Şencou-16" missiyasının astronomları Azərbaycan ictimaiyyətinə yaxından tanışdır. Belə ki, onlar Bakıda keçiriləcək 74-cü

Qeyd edək ki, Çinin kosmosa göndərdiyi 11-ci pilotlu missiya olan "Şencou-16"nın kosmos səyahəti mayın 30-da başlayıb. Heydər Əliyev "Şencou-16" missiyasının astronomları oktyabrın 26-da start verilməsi "Şencou-17" missiyasının digər 3 astronomu əvəzləyib.

"Şencou-16" missiyasının astronomları Azərbaycan ictimaiyyətinə yaxından tanışdır. Belə ki, onlar Bakıda keçiriləcək 74-cü

Beynəlxalq Astronavtika Konqresinin açılış mərasimində gəndördükləri videomüraciətdə sürpriz şəkildə 1973-cü ildə Bakıda keçirilmiş 24-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi zamanı Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və gənclər İlham Əliyevin astronomlarla tarixi fotosunu nümayiş etdirmişdilər. Çinli astronomlar videomüraciətdə 24-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresinin Heydər Əliyevin rəhbərliyi dövründə Bakıda müvəffəqiyyətlə keçirildiyini, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin isə 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresinin yenidən Bakıda keçirilməsi üçün mühüm dəstək göstərdiyini vurğulamışdılar.

1 Noyabr Kənd Təsərrüfatı İşçiləri Günüdür

Torpaq adamları

Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra qarşıda duran və həlli vacib olan məsələlərdən biri də yeni torpaq siyasətinin, daha doğrusu, kənd təsərrüfatında islahatların aparılması idi. Çünki 70 illik sovetlər dövründə mövcud olan planlı iqtisadiyyatın dağılması digər respublikalar kimi, Azərbaycanı da ağır iqtisadi böhrana salmışdı. Xüsusilə kolxoz və sovxozların ləğvindən sonra aqrar sahədə çox böyük tənəzzül yaranmışdı.

Ölkəni bu böhrandan çıxarmağın yeganə yolu isə qısa müddətdə yeni iqtisadi münasibətlərə keçid idi ki, bunun üçün də ilk növbədə islahatlar aparılmalı idi. Bu islahatlar kənd təsərrüfatının da gələcək inkişafı üçün böyük zəmin yaradacaqdı. Elə də oldu. Doğrudur, kənd təsərrüfatının yeni mülkiyyət münasibətlərinə söykənən inkişafına gedən yol asan dəf edilmədi. Amma aqrar sektorda əldə olunan indiki uğurların möhürü illər öncə həyata keçirilən həmin islahatların nəticəsi olduğu da realdır. Bəli, bu gün Azərbaycan bir çox strateji məqsulə olan təbii yerli istehsal hesabına ödəməklə yanaşı, həm də xaricə kənd təsərrüfatı məhsulları ixrac edir.

Prezident İlham Əliyevin 2008-ci il 9 oktyabr tarixli sərəncamı ilə hər il noyabrın 1-i Azərbaycanda Kənd Təsərrüfatı İşçiləri Günü kimi qeyd olunur. Amma ölkədə maddi bolluq yaradan aqrar sahənin işçiləri hər gün xüsusi hörmətə layiqdirlər. Çünki kənd təsərrüfatında çalışmaq, torpaqla ünsiyyətə olmaq elə də asan deyil. Ana dediyimiz torpağı sevmək, qayğısına qalmaq, başına dolanmaq böyük fədakarlıqdır. Bu fədakarlığı edən insanlar bolluq yaratmaq üçün səhərlərindən qatıq, gecə-gündüz çəkdikləri zəhmətlə bəhrələndir. Təbii ki, dövlət də onları diqqətdən kənar saxlamır, məhsul istehsalına hər cür qayğıkeşlik göstərir, dəstək verir.

Bu gün Prezidentin birbaşa təşəbbüsü ilə Azərbaycanda aqrar sektoru müasir dövrün tələblərinə uyğun inkişaf etdirmək üçün çox işlər görülür. Təsəddüfi deyil ki, İlham Əliyevin 2003-cü ildə Prezident seçildikdən sonra imzaladığı ilk fərman və sərəncamlar da möhür təşəbbüsü idi. O cümlədən aqrar sahənin inkişafı ilə bağlı. Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı ilə məşğul olanlar torpaq vergisindən başqa bütün növ vergilərdən azad ediliblər, onlara istifadə etdikləri yanacaq və sirtkü yağlarına, gübrə, toxum və damazlıq heyvanlara görə subsidiyalar verilir, buğda, pambıq, barama, tütün, çeltik, fındıq və sair bu kimi önəmli məhsulların istehsalçılarına əlavə güzəştlər olunur. Üstəlik, kənd təsərrüfatında çalışan sahibkarlara gü-

zəşli kreditlər verilir və həmin vəsaitdən düzgün istifadə edən fermerlərin bir çoxu öz təsərrüfatlarını genişləndirir, məhsul istehsalını artırır. Bu da istehlak bazarının sabitləşməsinə, ixrac potensialının artmasına, idxaldan asılılığın azalmasına, ümumilikdə ərzaq təhlükəsizliyinin təminatında əhəmiyyətli rol oynayır.

Son illər kənd təsərrüfatının iqtisadiyyatın mühüm sahələrindən olan qeyri-neft sektorunun inkişafı ilə yanaşı, əhalinin məşğulluğunun təminatında da mühüm payı var. Bu işdə birbaşa dövlət başçısının təşəbbüsü ilə dirçəldilən əməkətutumlu önəmli kənd təsərrüfatı sahələrinin xüsusi çəkisi daha çoxdur. Həmin hesaba torpaq adamları əkinəyararlı torpaqlardan və mövcud su resurslarından səmərəli istifadə edərək minlərlə hektar torpaq sahəsini əkin dövrüyəyə buraxıb ki, bu da kənd təsərrüfatı sahəsinə daha çox işçi qüvvəsinin cəlb olunmasına səbəkdir.

Müntəzəm olaraq pambıqçılıq, taxılçılıq və digər kənd təsərrüfatı bitkilərinin və heyvandarlıq məhsullarının istehsalında böyük artıma nail olmaq üçün əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması və yeni suvarılacaq torpaqların istifadəyə verilməsi üçün mühüm tədbirlər həyata keçirilir. O sıradan dövlət dəstəyi ilə bölgələrdə su anbarları, nasos stansiyaları, magistral kanalları və digər su təsərrüfatı obyektləri tikilib istifadəyə verilir. Bununla həm kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı artır, həm də regionlarda məşğulluq təmin edilir.

Bu il bəzi sahələr üzrə kənd təsərrüfatında əkin subsidiyalarında artım müşahidə olunur. Ən ciddi yenilik ərzaq buğdasının yetişdirilməsi ilə bağlı məhsul subsidiyasının verilməsidir. Ərzaq buğdası ilə bağlı problem Ukrayna-Rusiya müharibəsindən sonra çox aktuallaşıb. Buna görə də həmin sahə diqqət mərkəzindədir. Əlavə olaraq işğaldan azad olmuş ərazilərdə kənd təsərrüfatı infrastrukturunun qurulması və oradakı yeni torpaqlara ayrılan subsidiyaların verilməsinin təminatı vəsaitlərin artırılması tələb edir. Millət vəkili, iqtisadçı ekspert Vüqar Bayramov deyir: "Rusiya-Ukrayna müharibəsi fonunda ərzaq təhlükəsizliyi məsələləri daha da aktuallaşıb. Bu baxımdan Azərbaycan qabaqçılıq addımlar atdı, kənd təsərrüfatı məhsullarının

istehsalının genişləndirilməsi ilə bağlı siyasəti dərindən düşündü". Deputatın dediyinə görə, 2023-cü ilin əvvəlində strateji məhsul istehsal edən fermerlər üçün nəzərdə tutulan subsidiyanın ödənilməsi bu gün aqrar məhsulların istehsalının əvvəlki ilə nisbətən daha çox artmasına, yerli istehsalın genişləndirilməsi hesabına ərzaq məhsullarının idxalının isə azalmasına səbəb olub. Aqrar sektora ayrılmış vəsait il ərzində kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalının genişləndirilməsinə imkan verib. İqtisadçının sözlərinə Dövlət Statistika Komitəsinin verdiyi rəqəmlər də təsdiqləyir: 2023-cü ilin yanvar-sentyabr ayları üzrə istehsal olunan kənd təsərrüfatı məhsullarının faktiki qiymətlərlə dəyəri 9 milyard 996,9 milyon manat təşkil edib ki, onun da 4 milyard 539,6 milyon manat heyvandarlıq, 5 milyard 457,3 milyon manat bitkilik məhsullarının payına düşür. Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə istehsal 3, o cümlədən heyvandarlıq üzrə 2,5, bitkilik üzrə 2,5 faiz artıb.

Bu gün kənd təsərrüfatının dinamik inkişafından söz düşəndə bu sahəyə tətbiq olunan müasir texnologiyaları qeyd etmək düzgün olmazdı. Aydın məsələdir ki, innovasiyaların mənimsənilməsi bolluq yaratmağın, istehsal gücünü artırmağın mənbəyidir. İnnovasiyalar aqrar sektorda istehsalın texniki, texnoloji və təşkilati əsaslarının yenilənməsi bazasında məhsuldarlığın artırılmasında, rəqəbatqabiliyyətli məhsul istehsalının genişləndirilməsində başlıca rol oynayır. İnnovativ texnologiya aqrar sahədə fəaliyyətə bağlı dayanıqlı inkişaf məsələlərinin həllinə, ilk növbədə torpaq və su resurslarının qorunması və səmərəli istifadəsinə əlverişli imkanlar yaradır. Bu baxımdan kənd təsərrüfatında innovasiyaların geniş yayılması global miqyasda ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə yanaşı, həm də ekoloji tarazlığın qorunulmasının mühüm amilləri sırasına daxil edilir.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə kənd təsərrüfatının inkişafına gəlincə, onu demək olar ki, ərazilər geniş və mübit torpaq sahələri ilə əhatə olunduğu üçün burada digər iqtisadi fəaliyyət sahələri ilə bərabər, aqrar sahənin inkişaf perspektivləri də yüksəkdir. Üstəlik, aqrar sektor bu ərazilərdə yaşayan insanların çox hissəsinin önəmli məşğulluq sahəsi olduğu üçün kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı işlər geniş vüsət alıb. Bu da Böyük qayıdışın daha sürətli aparılmasına stimül verən ən yaxşı amildir.

Züleyxa ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"

"Dünyanın tanıdığı İlham Əliyev" adlı kitabın Ağdamda təqdimatı olub

Ağdam rayon Quzanlı qəsəbəsində Milli Məclisin deputatı, "Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, Əməkdar jurnalist Bəxtiyar Sadiqovun "Dünyanın tanıdığı İlham Əliyev" adlı kitabının təqdimatı olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbir iştirakçıları əvvəlcə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edib, önünə gül dəstələri qoyublar. Heydər Əliyev Mərkəzində davam edən tədbirdə Azərbaycanın Dövlət Himni səsləndirilib, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və şəhidlərin xatirəsi birdeqiqlik sükutla yad olunub.

Əməkdar artist Azad Şükürovun moderatorluğu ilə keçən tədbirdə Ağdam Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Vaqif Həsənov, Milli Məclisin deputatı

Bəxtiyar Sadiqov, Yeni Azərbaycan Partiyası rayon təşkilatının sədri Mansur Quliyev, "Ağdam" qəzetinin redak-

toru Baxşeyiş Abbasoğlu, rayon ziyalıları Elmira Şükürova və başqaları çıxış edərək, Prezident İlham Əliyevin rəhbərli-

yi ilə son 20 ildə ölkəmizin qazandığı nailiyyətlərdən və tarixi qələbələrindən danışdı, Azərbaycanın qalibiyyət tarixinin geniş təhlil etdiyi və Zəfər silsiləsində nəşr olunan "Dünyanın tanıdığı İlham Əliyev", "Xilaskar İlham Əliyev", "İlham Əliyev öndədir" adlı kitabların əhəmiyyətindən bəhs etdi.

Bildirilib ki, "Dünyanın tanıdığı İlham Əliyev" kitabında Prezident İlham Əliyevin dövlət rəhbərliyinin 20 ili ərzində ölkəmiz və dünya üçün gördüyü möhtəşəm işlərdən bəhs olunur. Dörd fəsilədən ibarət kitab həm də ötən 20 ildə ölkəmizdə aparılan inkişaf və quruculuq strategiyasının, həmçinin Azərbaycan Ordusunun Müzəffər Komandanı, Prezident İlham Əliyevin Böyük Qələbəyə aparıcı siyasətinin yığcam salnaməsidir.

İqtisadi bataqlıqdan "xilas" yolu

Ermənistan indi də "qaçqın" statusu adı altında pul dilənməyə cəhd edir

Əvvəlki 1-ci səh.

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdığı müxtəlif platformalarda dövlətlərlə dilə gətirib. Bu da Qarabağda yaşayan ermənilərin işğal etdikləri ərazilərimizə sonradan köçürüldüyünü və qanunsuz məskunlaşma yolu ilə oraya yerləşdirildiyini sübut edir. Beynəlxalq qaydalara görə, Qarabağdan könüllü gedən, Ermənistan pasportuna malik şəxslər qaçqın sayıla bilməz, çünki hüquqda bu qanunsuz məskunlaşma cinayətdir və bu cür şəxslərin nə mülkiyyət hüququ, nə qaçqın statusu tanınır.

Yeni suda boğulan Ermənistanın saman çöpündən yapışması heç bir hüququ, reallığı dəyişməyəcək. Ermənilərin bunu daha tez anlamaları, yeganə xilaskarının Azərbaycan olduğunu dərk etmələri isə özlərinə fayda götürə bilər.

Mövzu ilə bağlı "Azərbaycan" qəzetinə fikirlərini bildiren Milli Məclisin deputatı Azər Badamov deyir ki, Ermənistanın Qarabağdan könüllü gedən ermənilərə "qaçqın" statusu verməsi beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini cəlb edərək daha çox pul əldə etmək məqsədi daşıyır.

Qarabağdan gedən ermənilərin qaçqın hesab olunmadığını qeyd edən deputat bildirir ki, əvvəla onların Qarabağdan çıxması üçün Azərbaycan dövləti tərəfindən heç bir təzyiq göstərilməyib. Əksinə, onlara hüquqlarının və təhlükəsizliklərinin qanunlularımıza uyğun qorunacağı vəd edilərək getməmələri tövsiyə olunub. Hətta Laçın sərhəd-keçid məntəqəsində orazilərimizdən çıxan ermənilər arasında aparılan rəy sorğusu zamanı da hansısa bir erməni təzyiqa moruz qaldığını ifadə etməyi və hamı könüllü getdiyini bildirir.

A.Badamov bildirir ki, Qarabağdan gedən ermənilərin demək olar böyük əksəriyyəti Ermənistan pasportunu daşıyır: "Necə olur ki, Ermənistan pasportunu daşıyan vətəndaşlar öz ölkəsində qaçqın statusu alırlar? Bunun tamamilə məntiqsiz və absurd bir yanaşma olduğu göz önündədir. Ermənistan Qarabağdan gedən ermənilərə saxta qaçqın statusu verməklə beynəlxalq tribunallardan Azərbaycana qarşı informasiya müharibəsində üstünlük qazanmağa cəhd edir. Ermənistanla dəstək verənlər onsuz da məlumdur və onlar öz qərəzli hərəkatları ilə erməni sevgisini nümayiş etdirirlər. Amma Ermənistan başa düşsün ki, qatar artıq gedib. Onlar nə qədər çalışsalar belə Azərbaycanın haqq işinə kimsə kölgə sala bilməz".

Deputat sonda vurğulayıb ki, Ermənistanın bacaracağı ən böyük iş qaçqın statusu adı altında onlara dəstək verənlərdən pul almaqdır.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan İnsan Orqanlarının Alverinə qarşı Konvensiyaya qoşulmuşdur

Oktyabrın 30-da Avropa Şurasının Strasburq şəhərində yerləşən mənzil qarəğahında Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin rəisi general-polkovnik Əli Nağıyev ilə təşkilatın Baş katibi xanım Mariya Peyçinoviç Buriç arasında görüş keçirilib və Azərbaycan tərəfi Avropa Şurasının İnsan Orqanlarının Alverinə qarşı Konvensiyasını imzalamışdır.

Xanım Baş katib Azərbaycanın bu konvensiyaya qoşulması üçün dövlətimizin gördüyü işlərdən, regionda rifahın, əsaslı və etibarlı sabitliyin təmin olunması namına Azərbaycanın göstərdiyi səylərdən, Ermənistanla münasibətlərin normalaşdırılmasından və tezliklə sülh müqaviləsinin imzalanmasından vacibliyindən ətraflı söhbət açmışdır.

Baş katib Mariya Peyçinoviç Buriç Avropa Şurasının Cənubi Qafqazda hər zaman sülhün qorunub saxlanılmasına önəm verdiyini və təşkilatın bu prosesə lazımı dəstək göstərərək biləcəyini qeyd etmişdir. Söhbət əsnasında Ermənistanın Azərbaycan vətəndaşlarına qarşı həyata keçirdiyi etnik təmizləmə və mina

onların hüquq və azadlıqlarının qorunması üçün dövlətimizin gördüyü işlərdən, regionda rifahın, əsaslı və etibarlı sabitliyin təmin olunması namına Azərbaycanın göstərdiyi səylərdən, Ermənistanla münasibətlərin normalaşdırılmasından və tezliklə sülh müqaviləsinin imzalanmasından vacibliyindən ətraflı söhbət açmışdır.

Baş katib Mariya Peyçinoviç Buriç Avropa Şurasının Cənubi Qafqazda hər zaman sülhün qorunub saxlanılmasına önəm verdiyini və təşkilatın bu prosesə lazımı dəstək göstərərək biləcəyini qeyd etmişdir.

Söhbət əsnasında Ermənistanın Azərbaycan vətəndaşlarına qarşı həyata keçirdiyi etnik təmizləmə və mina

terroru barədə danışan Xidmət rəisi Əli Nağıyev Avropa Şurasının Baş katibinin təşkilatın əhatə etdiyi ölkələrdə yaşayan şəxslərin Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasında təsbit olunmuş bütün hüquq və azadlıqlarından tam istifadə etmək hüququna malik olması fikrinə münasibət bildirərək, qeyd olunmuş beynəlxalq hüquqi sənədin müddəalarının Azərbaycanın xeyli zaman ərzində qaçqın və məcburi köçkün halında yaşamış, itkin düşmüş, əsir-girov götürülmüş, həmçinin Ermənistan tərəfindən basdırılmış minlərlə vətəndaşın hüquqlarının müdafiəsi məqsədində də təbii olmasına ümidvar olduğunu demişdir.

Görüşdə qarşılıqlı maraqlı doğuran digər məsələlər ətrafında da geniş fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Azərbaycan Respublikası
Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti

YAP-ın bir sıra rayon təşkilatlarında aparılmış nəzarət-təftiş tədbirlərinin yekunları müzakirə olunub

Oktyabrın 31-də Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Təftiş Komissiyasının növbəti iclası keçirilib.

Partiyanın Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, YAP Təftiş Komissiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Səvinc Hüseynova iclasın gündəliyi və müzakirəyə çıxarılan məsələlər barədə məlumat verib.

İclasda partiyanın Sumqayıt, Naftalan, Mingəçevir şəhər, Göygöl, Oğuz, Qax, Samux,

Şəki, Balakən, Kəlbəcər, Qəbələ, Xızı, Zaqatala, Kürdəmir, Ucar, Cəlilabad, Daşkəsən, Şuşa, Astara, Qazax və Qobustan rayon təşkilatları aparatlarında aparılmış nəzarət-təftiş tədbirlərinin yekunları və cari məsələlər müzakirə olunub.

YAP Təftiş Komissiyasının üzvləri gündəlikdə duran məsələlərə münasibət bildiriblər.

Müzakirələrdən sonra gündəliyə çıxarılan məsələlərə bağlı müvafiq qərarlar qəbul edilib.

Prezidentin göstərişi ilə bölgələrdə vətəndaşların qəbulu keçirilir

Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, hər ay mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları və digər idarəetmə qurumları rəhbərlərinin şəhər və rayonlarda vətəndaşlarla görüşləri təşkil olunur, sakinlərin problem və təklifləri dinlənilir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, mədəniyyət naziri Adil Kərimlinin növbəti vətəndaş qəbulu oktyabrın 31-də Sumqayıt şəhərində keçiriləcək.

Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən qəbulda əsasən Sumqayıt şəhəri, Abşeron, Xızı və Qubadlı rayonlarından olan vətəndaşlar iştirak ediblər. Vətəndaşların müraciətləri işlə təmin olunma, Ümummilli Lider Heydər Əli-

yev haqqında kitabın çap edilməsi, mədəniyyət sahəsi ilə bağlı layihələr, təkliflər və digər məsələlərə bağlı olub.

Mədəniyyət naziri vətəndaşların müraciətlərini, ayrı-ayrı məsələlərə dair xahiş və təkliflərini dinləyərək hər bir müraciətin operativ şəkildə araşdırılması, qanunvericiliyə uyğun həlli ilə bağlı qəbulda iştirak edən nazirliyin məsul nümayəndələrinə tapşırıqlar verib.

Görüşdə şəhid ailələri və qazilərin qaldırdıqları məsələlərə xüsusi diqqətə yanaşılma, vaxtında və obyektiv baxılması məqsədilə hər bir müraciət qeydiyyata alınaraq nəzarətə götürülüb.

Azərbaycan həmişə sülhün tərəfdarı olub. Təsəffüf deyil ki, hər zaman sülh danışıqlarına üstünlük vermiş respublikamız Ermənistanın təxribatlarından sonra başlamış 44 günlük savaştan sonra da ilk olaraq sülh təşəbbüsü ilə çıxış edib. Vətən müharibəsindən sonra ötən dövr ərzində Bakı İrəvandan fərqli olaraq münasibətlərin normallaşdırılması üçün real addımlar atıb. Bu özünü bütün platformalarda keçirilən danışıqlarda da göstərib.

Azərbaycan sülh prosesinin irəli aparılması təşəbbüslərinin önündədir

Ermənistanın fərqli olaraq Azərbaycan sülh prosesinin irəli aparılması söylərinin daim önündə gedib. Məlum olduğu kimi, hələ ötən ilin fevral ayında Bakı münasibətlərin normallaşdırılması və sülhün əldə olunması üçün 5 prinsipə çıxış edib. Beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə uyğun olan bu prinsiplər Ermənistanın rəhbərliyi tərəfindən zahirən müsbət qarşılandı da, İrəvan buna heç bir qarşılıq verməyib və bu istiqamətdə müsbətə doğru addım atmayıb. Ermənistan tərəfinin 30 ilə yaxın sülh prosesinə vurduğu zərbələrə baxmayaraq, yenə də ölkəmizə kommunikasiyaların açılması, demarkasiya məsələsində əsas təşəbbüskar tərəf olub.

Bunun əksinə olaraq, Ermənistan münasibətlərin normallaşdırılması üzrə danışıqlarda müsbət nəticə əldə edilməsinə imkan verməyib. Hətta Paşinyan hökuməti Ermənistanın əvvəlki rəhbərlərinin yolunu gedərək təxribatlar yolu ilə sülh danışıqlarını tormozlamağa çalışıb. Adətən, təxribatlar keçirilmiş danışıqlardan sonra törədilib ki, bu da İrəvanın sülhün əldə

Azərbaycanın sülh modeli

Qafqazın sabitliyinin və inkişafının yeganə təminatçısıdır

edilməsində maraqlı olmadığını göstərib. Ötən 3 ildə əgər münasibətlərin normallaşdırılması istiqamətində bir nəticə əldə olunmayıbsa, bu, məhz Ermənistanın ucubətından baş verib.

Sülhün əldə edilməsinə əngəl yaradan əsas amillərdən biri də Fransa başda olmaqla erməni təşəbbüsü çəkən siyasi mərkəzlərin siyasi-hərbi avantüraları olub. Bu baxımdan münasibətlərin normallaşdırılması ilə bağlı danışıqların nəticəsiz qalmasına əsas səbəblərdən biri də xüsusən Fransanın Ermənistan hakimiyyətinə təsir və təzyiqləridir. Ötən dövr ərzində ölkəmizə qarşı qərəzli iddialarla çıxış

edən, xəstə erməni təkəbbürünün qatı müdafiəçisi rolunda çıxış edən Fransa Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normallaşdırılması ilə bağlı müzakirələrdə İrəvanın beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini görməzəndə gəlməsi üçün əlindən gələni əsirgəməyib.

Sülhün əldə edilməsi üçün şanslar çoxalır

Vətən müharibəsindən sonra regionda yaranmış reallıqlar Azərbaycanı xeyrinə dəyişib. Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü uzadıqgörən siyasət, düşünülmüş və

təmkinli diplomatik gedişlər ötən dövr ərzində respublikamızın maraqlarını uğurla təmin edib. Bu siyasətin nəticəsində 2023-cü ilin sentyabrında Azərbaycan Qarabağdakı erməni separatizminə də son qoydu. Bununla Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam təmin etdi. Bu prosesdə Azərbaycan öz qətiyyətli siyasəti ilə Ermənistanı və onun havadarlarını məğlubiyətə uğrattı.

Eyni zamanda Azərbaycan İran ərazisindən keçməklə Naxçıvana doğru yeni kommunikasiya xətlərini yaratmaqla regionun nəqliyyat coğrafiyasını daha da zənginləşdirir. Hansı ki, yaranan bu yeni nəq-

liyyat yolları həm də global nəqliyyat dəhlizlərinin vacib elementi olacaq. Və görünən odur ki, indiyədək Ermənistanı bütün layihələrdən təcrid edən Azərbaycan bu ölkəni növbəti nəqliyyat layihəsindən də kənar saxladı. Beləliklə, uduzan yenə Ermənistan və onun xalqıdır. Çünki özləri belə istədilər.

Azərbaycanın öz suveren ərazilərinə nəzarəti tam olaraq təmin etməsindən sonra, sülhün əldə edilməsi üçün şanslar daha da çoxalıb. Ölkəmiz hər zaman olduğu kimi, bölgədə dayanıqlı sülhün bərqərar edilməsi üçün yaranmış bu münbit şəraitdə də sülh gündəliyinin irəliləməsinə çalışır. Lakin Er-

mənistan tərəfi sülh prosesinin irəliləməsi üçün yaranmış şansıdan bəhrələnmək əvəzinə yenə də siyasi manipulyasiyalarla məşğuldur. Baş nazir N. Paşinyanın, eləcə də onun hökumətinin və partiyasının təmsilçilərinin mütəmadi olaraq sərbədlərin toxunulmazlığı, güc tətbiqi edilməməsi, güclü hədələməklə kimi prinsipləri hədəfləyən bəyanatlar verməsi, əslində, manipulyasiya ilə məşğul olmaqdan başqa bir şey deyil. Çünki indiyədək istər Vətən müharibəsinə qədər, istərsə də ondan sonra bu prinsipləri bütün səyləri ilə pozan tərəf məhz Ermənistan olub. Bir müddət əvvəl Nikol Paşinyanın

Avropa Parlamentində səsləndirdiyi bəyanat da növbəti dəfə bu ölkənin Azərbaycanı qarşı təcavüzkar ritorika və itihamları davam etdirərək sülh sazişi ilə bağlı perspektivləri daha da sarsıtmaqda qərarlı olduğunu nümayiş etdirdi.

İrəvan avantürist mövqeyindən və manipulyasiyalardan əl çəkməlidir

Bu ilin mayında Prezident İlham Əliyev Şuşada keçirilən Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş "Böyük Avrasiya geosiyasətinin formalaşması: keçmişdən bu günə və gələcəyə" mövzusunda dördüncü beynəlxalq konfransda sülhlə bağlı deyib: "Əgər onlar konstruktiv olmasalar, biz diplomatik tədbirlərdən başqa hər hansı bir digər tədbirlərə əl atmağı planlaşdırmırıq. Bu qədər bizə bəsdir. Buna görə, sadəcə, sülh olmayacaq, kommunikasiyalar açılmayacaq. Onlar yenə də təcrid olunacaqlar və onlar bu yeni geosiyasi konfigurasiyada özlərinə yer tapmalı olacaqlar. Çünki bütün geosiyasi vəziyyət, söhbət təkcə regiondan deyil, global vəziyyətdən gedir, dəyişib. Bizim orada öz yerimiz var. Bu yer çox sabitdir və getdikcə daha da möhkəmlənir. Lakin onlar üçün bu, böyük çağırış olacaqdır".

Bəli, reallıq ondan ibarətdir ki, ərazi bütövlüyünü təmin edən, erməni separatizminə son qoyan Azərbaycan qalib ölkə kimi heç nə itirmir və bu gün də regionda yeni kommunikasiyalar yaratmaqla qazanır. Regionda yaranmış yeni reallıqlar məntəqədə sülhün əldə olunmaması yalnız və yalnız Ermənistanın ziyanıdır. Çünki Cənubi Qafqazın təcrid olunmuş ölkəsi məhz Ermənistandır. Ona görə İrəvan avantürist mövqeyindən və manipulyasiyalardan əl çəkməli, sülh üçün əməli addımlar atmalıdır.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

İndi də Kanada buqələmunluq edir

Qərz dolu çirkin kampaniyalar eyni mərkəzdən idarə olunur

Azərbaycana qarşı məkrli siyasətin, ikili standartların daim şahidi oluruq. Xüsusən Vətən müharibəsindəki qələbəsi ilə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü öz gücü hesabına bərpa etməsi, erməni terrorçularını ərazilərindən qovması, sərhədləri təmin etməsi bir sıra dövlətlərdə qızcıq yaradıb.

Cənubi Qafqazda münasibətin ocağının qalmasında maraqlı tərəflər İkinci Qarabağ savaşından sonra məqsədləri nə çatmaq üçün xüsusilə çalışırlar. Onlar Ermənistanı həm mənəvi, həm də maddi dəstək göstərərək hər vaxtda regionda sülhün və təhlükəsizliyin yaranmasına mane olmağa çalışırlar. Müxtəlif dairələrin oyuncağına çevrilən Ermənistan isə belələrinin təzyiq və təsirlərindən çıxmayaraq hər cür yaramazlığa əl atır.

Ötən həftə Ermənistan səfərdə olan Kanada xarici işlər naziri Melani Jolinin də Azərbaycan əleyhinə çıxışları, əsassız itihamları artıq tövəcəb doğurmur. Çünki zaman-zaman bu ölkənin də qərəzli, əsassız fikirləri ilə üzlaşırık. Erməniperəst siyasətçi dost ölkəsində Azərbaycanı qarşı aqressiv və qərəzli çıxış edərək ölkəmizi ermənilərin deportasiyasında günahlandırır.

Mövzu ilə bağlı "Azərbaycan" qəzetinə açıqlama verən Milli Məclisin deputatı Sahib Ahiyev bildirib ki, Kanada xarici işlər nazirinin hər hansı diplomatoma başucalıqı götürməyə cəhd etməsi, əslində, Azərbaycanı daha çox guya dəstəklədikləri Ermənistanın və ilk növbədə özlərinin əleyhinə yönəlib.

yətlə, Kanadaya belə bir tapşırıq verənlərin məqsədi, əslində, Ermənistanı dəstək deyil. Açıqni desək, bu Ermənistanın evini yıxmaqdır. Üzdə haylara sevgi sərgiləyib arxada onları regiondakı reallıqla hesablaşmağa qoymamaq, yeni qarşılıqların sürüklənmək Ermənistanın başını yenidən əzdirməyə xidmət etməkdir".

Deputat qeyd edib ki, nə Fransa, nə ABŞ, nə də regionda maraqlı olan digər böyük dövlətlər Azərbaycanla Ermənistan arasındakı qarşılıqların tam aradan qalxmasında, özləri dedikləri kimi dayanıqlı və davamlı sülhün yaranmasında qətiyyətli maraqlı deyillər. Onlar davamlı qarşılıqların, həmin qarşılıqların idarə olunmasında, o idarəçilikdən faydalanaraq Azərbaycanla Ermənistanı təzyiq göstərən regionda maraqlarını qoruyub saxlamağa çalışırlar.

"Kanada xarici işlər nazirinin diplomata yaraşmayan açıqlaması ilə eyni vaxtda ABŞ və Avropa İttifaqının səfirləri Zəngəzurda peyda olublar. Onlar da haylar üçün təsəlli sayıla biləcək açıqlamalar veriblər. Bütün bunlar onu göstərir ki, bu cür hərəkətlər eyni mərkəzdən idarə edilir, həmin mərkəzin əsas niyyəti haylara dəstəkdən daha çox onları öz alətinə çevirmək, Azərbaycanı və Türkiyəni ələqələri tam normallaşdırmağa qoymamaq və regiondakı gərginliyi qoruyub saxlamaqdır", - deyə deputat əlavə edib.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Kanadanın ermənipərəstliyi bölgədə sülhü təhdid edir

"Dünyanın o başında oturub bizə qarşı əsassız itihamlar irəli sürənlər əl çəksinlər bizdən, qoy-sunlar Cənubi Qafqaz rahat nəfəs alsın. Bu bölgə əsrlər boyu davalar, savaşlar, qanlı toqquşmalar məkanı olmuşdur. Yeter artıq! Biz bunu tələb edirik..."

Sentyabrın 20-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin xalqa müraciətində qətiyyətlə xəbərdarlıq etdiyi kimi, bezi riyakar ölkələrin təcavüzkar Ermənistanı dəstək vermələri, ölkəmizə qarşı əsassız itihamlar irəli sürmələri, erməni ağız ilə yalan və böhtan səsləndirmələri, ümumilikdə bölgəni müharibəyə, qan-qada ünvanına çevirməyə yönəlib.

Xüsusilə də Fransa 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra Cənubi Qafqazda yaranan yeni reallıqlarla, Azərbaycanın öz torpaqlarını işğaldan azad etməsi, suverenliyini bərpa etməsi kimi tarixə, haqqa, hüquqa dayanan gerçəkliklərlə barışa bilmir. Sadalanan məsələlər sayəsində erməni lobbisinin milyonlarla pulundan əli çıxan bu ölkənin Azərbaycanı qərəzini haradasa başa düşmək olar.

Amma okeanın o tayında oturan, hadisələrin gedişatından qətiyyətli xəbəri olmayan Kanadanın nə bəşdiyini bilmədən, "bir çömçə də mənə ver" prinsipi ilə Azərbaycanı qarşı qərəz nümayiş etdirməsinə hansısa don geyindirmək olmur.

Yerli aborigen xalqların soyqırımı nəticəsində yaradılmış bu ölkənin Azərbaycanı "etnik təmizləmə"də günahlandırması, əslində, həyasızlığın pik hüdududur.

Melani Jolinin erməni sevgisi

Sadə azərbaycanlılar olaraq Kanadanı uzaq, soyuq ölkə kimi tanıyıb, buz-üstü xokkeyinə azarkeşlik etmiş, hərdən bir də baş nazirlərinin mötəbər tədbirlərə geyinib nümayiş etdirdiyi rəngarəng corablarına maraqla, təbessümlə baxmışıq...

O ki qaldı dövlətlərarası münasibətlərimizə, digər ölkələrlə olduğu kimi, Kanadaya da Azərbaycanın siyasi,

diplomatik münasibətləri hər zaman normal olub.

Yeni anlayacağımız, ümumilikdə bizim Kanadaya ilə heç bir işimiz, probleminiz yoxdur və hər zaman düşünmüşük ki, bu hal qarşı tərəf üçün də keçərlidir.

Lakin Kanadanın 2020-ci ildən etibarən, eləcə də bu ilin 20 sentyabrından sonra Azərbaycanı qarşı davamlı qərəz nümayiş etdirməsi, hökumət səviyyəsində ölkəmizi itiham etməsi işin içində başqa məkrli mətləblərin olduğundan xəbər verir.

Yoxsa Kanadanın xarici işlər naziri Melani Joliyə nə düşüb ki, həftə səkkiz, mən doqquz Ermənistanı səfər etsin, bölgədəki vəziyyətdən tamamilə xəbərsiz şəkildə Azərbaycanı suçlayan bəyanatlar versin?!

Oktyabrın 25-də Ermənistan səfərdə olan Kanada naziri bölgədə heç bir humanitar böhran olmamasına baxmayaraq, bunun əksini iddia edib, ölkəmizə qarşı yalan və iftirlər səsləndirib. Hətta Melani Joli ermənipərəstliyini daha qabarıq nümayiş etdirmək üçün bir qədər də irəli gedərək, yəni höddini aşaraq, ölkəsinin Azərbaycanı qarşı tədbir kimi sanksiya variantını istisna etməsini dilə gətirib.

Birincisi isə, onsuz da Kanadaya ilə Azərbaycanın iqtisadi, ticari əlaqələri o səviyyədə deyil ki, bizi hansısa sanksiyalarla hədələsin...

Kanada ilə Ermənistanı həm də hər ikisinin törətdiyi qanlı əməllər birləşdirir

Azərbaycanın keçmiş işğal olunmuş ərazilərindən köçkün düşmüş və Ermənistanın zor gücü ilə deportasiya olunmuş qaçqınların vəziyyəti ilə maraqlanmayan Kanadanın birdən-birə olmayan erməni problemləri ilə aktiv məşğul olması ölkəmizə qarşı göstərilən açıq qərəzin əyani göstəricisidir.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə dəstək verməyən Kanada ölkəmizi etnik dözümsüzlükdə itiham edir. Belə ki, ermənipərəst Melani Joli Azərbaycanı tələb edir ki, Qarabağdan könlüllü çıxan insanların qayıtmasına şərait yaratsın. Amma bu tələbi Kanada nazirinin bölgədəki reallıqlardan heç bir xəbərinin olmadığını ortaya qoyur.

Azərbaycan 44 günlük Vətən müharibəsindən dərhal sonra Ermənistanı təkmil sülh modeli təklif edib. Eyni zamanda suverenliyimiz bərpa ediləndən sonra məkrli hakimiyyət Qarabağda yaşayan ermənilərin reintegrasiyası ilə bağlı əməli işlərin həyata keçirilməsinə başlayıb. Azərbaycan qanunları ilə, bayrağımız altında yaşamaq istəməyən erməniəsilli sakinlər isə öz xoşları ilə ölkəmizi tərk ediblər.

Onu da vurğulayaraq ki, lokal xarakterli antiterror tədbirləri zamanı heç bir mülki şəxs ziyan görməyib, eləcə də erməniəsilli sakinlər ölkəmizi tərk

edən zaman onlar hansısa təzyiqli, zorakılıq halı ilə üzlaşmayıblar. Bütün bu faktlar BMT-nin bölgəyə səfər edən missiyası tərəfindən də təsdiq olunub.

Kanada XİN rəhbəri bilməmiş olmas ki, 1990-cı illərin əvvəllərində Azərbaycanın torpaqlarını işğal edən Ermənistan dinc sakinlərlə qarşı qətlə, soyqırımı həyata keçirib, insanları kütləvi məzarlıqlarda basdırıb. İşğaldan azad edilən ərazilərimizdə ard-arda aşkarlanan kütləvi məzarlıqlar da belə bir bariz göstəricidir.

Amma Melani Joli erməni vəhşətini görməzəndə gəlir, bu isə ölkəsində aborigen hindu əhəlinin başına gətirdikləri müsibətlərə, kütləvi qətləmlərə qarşı, bir növ adətərdə olduqlarından xəbər verir. Elə görünür erməni cəlladları da Qarabağda azərbaycanlılara qarşı kütləvi qırğınlar törətməkdə, onları kütləvi məzarlıqlarda basdırmaqla Kanadanın qanlı təcürbəsindən yararlanıblar. Kanadanın aborigen hindulara qarşı bu cür qəndonduran əməlləri ilə bağlı kifayət qədər faktlar var.

Bu ölkələr Cənubi Qafqazda sülhün düşmənləridir

Kanadanın Azərbaycanı qarşı qərəzli siyasətinin arxasında isə heç şübhəsiz riyakar Fransanın barmağı var. Fransa sözügedən ölkəni də öz məkrli oyunlarına alət edərək erməni dəyirmanına su tökməklə məşğuldur. Lakin bu qərəzli ölkələrin təcavüzkar Ermənistanı dəstək verərək Azərbaycanı qarşı çıxmaları özləri üçün xeyirli nəticə verməyəcəyi kimi, bölgədə sülhə nail olunmasına da ağır zərbə vuracaq.

Buna görə də, Cənubi Qafqazdan sözün bütün mənalarında uzaq olan Fransa və Kanada kimi ölkələr bölgəmdən nə qədər uzaq dursalar bir o qədər yaxşı olar. Birinci növbədə də siyasi, iqtisadi, hərbi, sosial, demografik, ümumiyyətlə, bütün sahələrdə böhran, tənəzzül yaşayan Ermənistan üçün.

Yasəmən MUSAYEVƏ,
"Azərbaycan"

Doğma yurda dönüş coşqusu

44 günlük Vətən müharibəsində qazılan zəfərdən sonra dövlətimizin mühüm hədəflərindən biri işğaldan azad edilmiş ərazilərimizin bərpası və keçmiş məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına qayıdışını təmin etməkdir. Son üç il ərzində reallaşdırılan layihələr onu deməyə əsas verir ki, qarşıya qoyulan vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gəlinir.

Ötən il Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə təsdiq edilən Böyük qayıdışla bağlı 2022-2026-cı illəri əhatə edən dövlət proqramının icrası işğaldan azad edilmiş torpaqlarımıza yenidən həyatın qaytarılmasında mühüm rol almışdır. Proqramın əsas hədəfi ilk beşillikdə 34 min 500 ailəni azad edilmiş ərazilərə köçürməkdir. Bu istiqamətdə məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilir.

İndiyədək 175 ailə (871 nəfər) Zəngilan rayonunun Ağal kəndinə, 20 ailə (90 nəfər) Tərtər rayonunun Talış kəndinə, 315 ailə (1205 nəfər) Laçın şəhərinə, 258 ailə (928 nəfər) Füzuli şəhərinə, 21 ailə (94 nəfər) Laçın rayonunun Zabux kəndinə köçürülüb. Bugünkü 3188 keçmiş məcburi köçkünün həsrət və nisgilinə son qoyulub.

Hər bir köçkünü sevdirən Prezident

Otuz illik işğal dövründə düşmən tapdağı altında qalan torpaqlarımız, şəhərlərimiz, yaşayış məntəqələri və infrastruktur obyektlərimiz tamamilə dağıdılmış, milli-mədəni irsimiz məhv olmuş, təbii sərvətlərimiz talan edilmiş, 1 milyondan artıq soydaşımız evlərinin didərgin düşən vətəndaşlarımızın həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması daim Prezident İlham Əliyevin diqqət mərkəzində olmuşdur. Hələ 2003-cü ildə prezident seçkiləri ətrafında "bir dəfə də olsun çadır düşərgəsi qalmayacaq", - deyən Prezident İlham Əliyev verdiyi vədə əməl edərək, 2007-ci ildə ölkədəki sonuncu çadır şəhərciyini ləğv etmiş, məcburi köçkünlər üçün bütün infrastruktur malik yeni qəsəbələr salmışdır. Artıq üç ildir ki, məcburi köçkünlər sözü də tarixə qovuşub.

2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistanın növbəti hərbi təcavüzünə cavab olaraq Azərbaycan Ordusu əks-həmlə əməliyyatına başlamış və 44 gün davam edən Vətən müharibəsi nəticəsində torpaqlarımız işğaldan azad olmuş, ölkəmizin ərazi bütövlüyü bərpa edilmişdir.

Azərbaycan torpaqlarını azad etmək üçün irimiqyaslı bərpa-quruculuq layihələri ilə səciyyələnən, dayanıqlı sülhə, tərəqqiyə əsaslanan və bir çox ölkə üçün nümunə olan yeni mərhələsinə qədəm qoyub. Uzun illər yurd həsrətli çəkin vətəndaşlarımız artıq mərhələli olaraq torpaqlarına dönrülür.

Prezident seçildiyi ilk gündən Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasətini davam etdirəcəyinə, hər bir vətəndaşın Prezidenti olacağına, düşmən işğalı altında qalan torpaqlarımızı azad edəcəyinə söz verən İlham Əliyev vədəinə əməl etdi.

Köçürülən sakinlərin müvafiq qurumlar tərəfindən peşə ixtisaslarına və bacarıqlarına uyğun şəkildə işlə təmin edilir. Onlar müxtəlif dövlət qurumlarında, ictimai-iaşə obyektlərində, tikinti şirkətlərində, tikici fabrikində və digər yerlərdə çalışırlar. Köçürülmüş əhali üçün bütün infrastruktur şərait - dövlət xidmətləri mərkəzi, məktəb, bağça, bank, poçt, ictimai işə obyektləri və s. imkanlar mövcuddur.

"Atam 18 yaşında Laçın şəhərindən çıxmışdı, mən isə 18 yaşında doğma ata-baba yurduma qayıdıram"

Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, yenidən qurulan Laçın şəhərinə keçmiş məcburi köçkünlərin qayıdışı davam edir. Oktyabrın 30-da növbəti köç karvanı Bakı şəhərinin Qaradağ rayonundakı "Qobu park 3" yaşayış kom-

pleksindən yola salımb. Bu mərhələdə Laçın şəhərinə daha 20 ailə - 70 nəfər köçürülüb.

Köçürülən ailələr Laçın şəhərində vaxtilə yaşadıqları, işğala son qoyulduqdan sonra dövlət başçımızın göstərişi əsasında bərpa edilən və ya yenidən tikilən evlərdə məskunlaşacaqlar. Bununla da Laçın şəhərində 315 ailə, yəni 1205 nəfərin daimi məskunlaşması təmin edilib.

Laçın sakinini Ozal Həsənzadə deyir ki, valideynləri Laçında doğulub boya-başa çatıblar: "Atam 18 yaşında Laçın şəhərindən çıxmışdı, mən isə indi 18 yaşında doğma ata-baba yurduma qayıdıram. Şəhid və qazi analarının öllərindən öpürəm. Onların sayəsində bu günləri yaşayırıq".

Keçmiş məcburi köçkün Sevdə Abbasova doğma yurduna qayıtdığına hələ də inana bilmədiyini söyləyir. Oğlunun könüllü olaraq müharibəyə getdiyini və "Laçın azad olunmasına görə" medalına layiq görüldüyünü vurğulayan S.Abbasova 31 ildən sonra təhlükəsiz şəkildə doğma yurdlarına qayıtmalarına imkan yaradıldığı üçün Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevə torpaqlarımızı işğaldan qurtaran rəşadətli Azərbaycan Ordusuna, qəhrəman oğsuz və zabıtlarımıza minnətdarlığını bildirir, bu yolda canlarından keçən şəhidlərimizə Allahdan rəhmət diləyir.

Böyük köç davam edir

Sürətlə reallaşan Böyük qayıdış plana uyğun və mərhələli şəkildə davam edir. İşğaldan azad edilmiş ərazilərimizə qayıdan ailələrin, insanların sayı günün-gündən artır. Demək olar ki, hər ay, hər həftə onlarla ailə yurdu qovuşur.

Xatırladaq ki, ötən sənbə, oktyabrın 28-də Zəngilan rayonunun Ağal kəndinə də növbəti köç karvanı yola salımb. İndiyədək Bakı, Sumqayıt şəhərlərində və Abşeron rayonunda müvafiq təmsülçülüyü olan 25 ailə (127 nəfər) bundan sonra doğma yurdu yaşamağa davam edəcək. Onlar ermənilərin işğal dövründə tamamilə dağıdılan 1-ci, 2-ci və 3-cü Ağal kəndlərinin sakinləridir.

Evlərin bölgüsü məcburi köçkünlərə yeni yaşayış sahələrinin verilməsinin hazırda qüvvədə olan qaydaları əsasında, şəffaflıq və ədalətlik prinsipləri əsasında püşkatma ilə aparılıb. Bununla da indiyədək Ağal kəndində daimi məskunlaşdırılan ailələrin sayı 175-ə (871 nəfərə) çatıb.

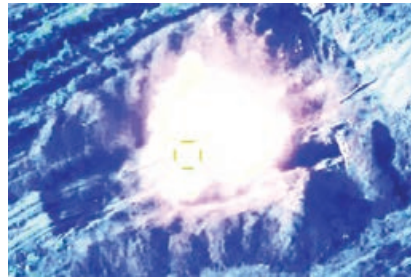
Həç şübhəsiz ki, qısa müddətdə bu qədər işlərin görülməsi, sayızsız-hesabsız nəhəng layihələrin reallaşdırılması ölkəmizin qüdrətindən, iqtisadi potensialından xəbər verir. Böyük qayıdış proqramı sona qədər beləcə uğurla davam edəcək və daha neçə-neçə ailə dədə-baba yurdu qovuşacaq.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

1 noyabr 2020-ci il

Azərbaycan: ZƏFƏR gündəliyi

Noyabrın 1-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində Azərbaycan Ordusu bölmələrinin yerləşdiyi mövqeləri və yaşayış məntəqələrini müxtəlif silahlardan, o cümlədən artilleriya və raketlərdən atəşə tuturlar.

Döyüş əməliyyatları əsasən cəbhənin Ağdərə, Ağdam, Xocavənd və Qubadlı istiqamətlərində davam edir.

Ermənistan silahlı qüvvələrinə qarşı görülən cavab tədbirləri nəticəsində düşmənin şəxsi heyəti arasında xeyli sayda itki var.

Sutka ərzində cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsi, 1 ədəd PDM, 2 ədəd BM-21 "Qrad" yaylım atəşli reaktiv

sistemi, 8 ədəd müxtəlif tipli topu, 2 rabito qülləsi, 5 ədəd avtomobil texnikası məhv edilir və sıradan çıxarılır.

Hazırda qoşunlarımız əməliyyat şəraitinə nəzarət edir.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədində yerləşən Azərbaycan Ordusu bölmələrinin mövqelərini artilleriya, minaatan və atıcı silahlardan atəşə tuturlar.

Müxtəlif vaxtlarda Ermənistanın Berd, Çəmbək və Gorus rayonlarında Azərbaycanın Tovuz, Gədəbəy və Qubadlı rayonlarında yerləşən ordu bölmələrimizin mövqeləri düşmən tərəfindən atəşə məruz qalır.

Saat 10:00-dan başlayaraq Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Tərtər şəhəri, rayonun Şıxarx qəsəbəsi, Qapanlı, Əskipara, Səhləabad kəndlərini, eləcə də Ağcabədi rayo-

nunun Yuxarı Qiyaməddinli kəndini intensiv artilleriya atəşinə tuturlar.

Artilleriya bölmələrimizin dəqiq zərbələri ilə düşmənin canlı qüvvəsi və iki artilleriya batareyası məhv edilir.

Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədinin Zəngilan rayonu sahəsində bölmələrimizin mövqelərini atəşə tutan düşmənin 2 ədəd BM-21 "Qrad" yaylım atəşli reaktiv sistemi zərərsizləşdirilir.

Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədinin Zəngilan rayonu sahəsində gedən döyüşdə zərərsizləşdirilən düşmən bölmələrindən hərbi qənimət kimi silah və sursat götürülür.

İşğal olunmuş ərazimizdə yerləşən Ermənistan silahlı qüvvələrinin raket-artilleriya silahları anbarı bir neçə gün əvvəl tərəfimizdən məhv

edildikdən sonra düşmən bölmələrində ciddi silah-sursat qıtlığı yaranır.

Buna görə də düşmən sərəncamında olan bütün silah-sursatları döyüşlərin gedişi ön qaynar istiqamətdə istifadə etməyə çalışır.

Axşam saatlarında ərazinin havada müşahidəsi zamanı hərbi sursatla dolu iki yük maşınının daldandığı yer müəyyənləşir. İstiqamətlənmiş dəqiq atəş zərbəsi ilə hərbi nəqliyyat vasitələri dərhal məhv edilir.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Ermənistan: məğlubiyyətin xronikası

İkinci Qarabağ müharibəsində məğlub olan Ermənistan beynəlxalq ictimaiyyətdən istədiyi dəstəyi ala bilmədi. Yerevanın əsas niyyəti bu münasibətə üçüncü tərəfi cəlb etmək idi. Lakin döyüşlər başlandıqdan sonra Ermənistanın bununla bağlı Rusiyaya etdiyi müraciətlərin hamısı nəticəsiz qaldı. Rusiya açıq şəkildə müharibənin Azərbaycanın ərazisində getdiyini bəyan etdi.

Bu günlərdə işğalçı dövlətin baş naziri Nikol Paşinyan növbəti dəfə Rusiya Prezidenti Vladimir Putinə kömək üçün müraciət etdi. Öz növbəsində Kremlin bir daha müharibənin Azərbaycan ərazisində getdiyini əsaslandıraraq Ermənistan baş nazirinin müraciətlərini Yerevanın maraqlarına uyğun cavablandırmadı.

V.Putin indiyədək dəfələrlə telefonla zəng edən N.Paşinyan bu dəfə ona məktubla müraciət edib. Məktubda Paşinyan Qarabağda yaranmış vəziyyətlə bağlı Ermənistanla Rusiya arasında ikitərəfli hərbi müttəfiqlik müqaviləsi əsasında "Ermənistanın təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və kömək göstərilməsi üçün məsləhətlərə başlamağı" xahiş edib.

Maraqlı nüans ondan ibarətdir ki, məktub Rusiya Prezidentinə ünvanlansa da, V.Putin onu cavablandırmayıb. Məktuba cavab Rusiyanın Xarici İşlər Nazirliyi tərəfindən verilib. Cavaba bildirilir ki, Rusiya Ermənistanla müttəfiqlik öhdəliklərinə sadıqdır, lakin iki ölkə arasında müttəfiqlik münasibətlərinə dair müqavilə tərəflərdən birinə hərbi təcavüz və silahlı hücum baş verərsə, digərinin ona kömək üçün konkret hərəkətlərini nəzərdə tutur: "Müqaviləyə uyğun olaraq Rusiya döyüş əməliyyatlarının bilavasitə Ermənistan ərazisinə keçirilməyi halda Yerevana bütün zəruri yardımı göstərəcək. Biz bir daha Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tərəflərini Moskvada Azərbaycan, Ermənistan və Rusiya xarici işlər nazirləri arasında oktyabrın 10-da əldə edilmiş razılaşmaya uyğun olaraq atəşi dayandırmağa və baza prinsipləri əsasında substansiv danışıqlara qayıtmağa çağırırıq".

Beləliklə, bu məktuba verilən cavabla Rusiya bir daha Paşinyanın xahişini rədd etdi və Ermənistanın niyyəti tam fiaskoya uğradı. Bu hadisə başqa mətləblərdən də xəbər verir. Belə ki, Prezident İlham Əliyev Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu ilə görüşü zamanı deyib ki, Ermənistan faktiki olaraq öz məğlubiyyətini etiraf edib. Dövlət başçısı qeyd edib ki, Ermənistan baş nazirinin Rusiya Prezidentinə ünvanladığı məktub, əslində, məğlubiyyətin etirafıdır: "...Azərbaycan öz hərbi əməliyyatlarını beynəlxalq birliklərdən

tanınmış Azərbaycan ərazisində keçirir, Ermənistan ərazisində hər hansı bir əməliyyat keçirilmir, bizim belə planlarımız da yoxdur. Əgər olsaydı, biz bunu bu ilin iyul ayında edərək. Bildiyiniz kimi, o vaxt dövlət sərhədində Ermənistan bəzə hücum etmişdir və biz dövlət sərhədini keçmədən

Ermənistanı öz torpaqlarımızdan çıxartdıq. Ona görə bir tərəfdən, məğlubiyyəti etiraf edir, - bu məktubun göndərilməsi bunu göstərir, - digər tərəfdən, tam təslim olmaq istəmir. Bu gün müharibənin davam etdirilməsi və hər iki tərəfdən itkilərin olması Paşinyanın üzünə düşən böyük məsuliyyət və çirkin əməllər nəticəsində baş verir. Bütün məsuliyyət Ermənistan tərəfindədir və bu məğlubiyyəti etiraf edib torpaqlarımızdan çıxsa, danışıqlar masası arxasında məsələnin çözülməsi ön məqbul variantdır. Bir sözlə, bu məsələnin həlli artıq baş verir..."

Ermənistanın ilk prezidenti Levon Ter-Petrosyan da N.Paşinyanın V.Putinə ünvanladığı məktuba və müraciətinə cavabına münasibət bildirib: "Nikol Vladimir Putinə bir xahişlə bağlı məktub göndərib. V.Putin bu məktuba Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin vasitəsi ilə cavab verib. Siz başa düşürsünüz onun nə dediyini? Bunu da başa düşürsünüz, vay bizim halımıza! O, bütün səmimiyyəti və nəzakəti ilə yalnız bunu söyləyib: Ermənistanın tam təhlükəsizliyini təmin etməyə boruluyam və hazırım, amma başa düşün ki, sizin əvəzinizə Qarabağ məsələsini həll edə bilmərəm".

Azərbaycan Ordusunun qarşısında darımadığın olan erməni silahlı qüvvələri şəxsi heyət baxımından kasadlıq çəkdiyi üçün Ermənistan qadınları cəbhə bölgəsinə göndərib. Sosial mediada yayılan videolardan da aydın görünür ki, cəbhəyə göndərməyə kişi

dən məhv edilmiş Kevork Hacyan adlı Livan vətəndaşının xatirəsi yad edilir. O, Livanda doğulmuşdu və opera müğənnisi imiş.

Qeyd edək ki, uzun illər dünyada dərin kök salmış erməni yalanları İkinci

Qarabağ müharibəsi fonunda da işfə edilir. Azərbaycan cəbhədə qələbələr qazanmaqla yanaşı, dünya erməniliyinə və onların yalanlarına da böyük zərbələr vurur. Bu günlərdə Azərbaycanda milli yaşayış məntəqələrinin atəşə tutulmasına, Gəncə və Bərdə şəhərlərinin bombardman edilməsinə bir sıra xarici KİV-in obyektiv yanaşmaları, erməni faşizmini bütün dünyaya göstərməli bunu təsdiq edir.

Bütün bunlar Dağlıq Qarabağla bağlı əsl həqiqətləri dünyaya çatdırır, Ermənistanın saxta təbliğatına böyük zərbə vurur. Ona görə də son günlərdə ermənilər mənfur xislətlərindən çıxış edərək Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi haqqında həqiqətləri deyən, obyektiv məlumat yayan, hətta neytral, balanslı mövqə nümayiş etdirən, Ermənistanın və erməni diasporunun maraqlarına cavab verməyən medianı, siyasətçiləri, ictimai fəalları hədəfə götürür, onlara qarşı aksiyalar təşkil edir, insanları ölümlə hədələyir, təhdid və təhqir edirlər. Fransanın "TF1" kanalına və "New York Times" qəzetinə olan hücumları buna sübutdur.

Erməni lobbisi və dünya erməniliyi istəyinə nail ola bilməyəcək. Çünki dünya artıq onların saxta göz yaşlarına inanmır. Ən əsası, Azərbaycanın cəbhədəki qələbələrindən sonra bütün dünya Ermənistanın işğalçı dövlət olduğunu gördü.

Ermenilərin Azərbaycan Ordusu tərəfin-

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Şuşa TÜRKSÖY-a üzv ölkələrin teatr rəhbərlərinin toplantısına evsahibliyi edib

Əvvəli 1-ci sahə.

Oktyabrın 31-də festival çərçivəsində Şuşada TÜRKSÖY-a üzv ölkələrin dövlət teatr rəhbərləri surasının 9-cu toplantısı keçirilib. Toplantıda TÜRKSÖY-a üzv ölkələr - Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan, Türkiyə, Türkmənistan, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti və Qaqauz Yeri (Moldova) Dövlət teatrlarının rəhbərləri iştirak ediblər.

Qonaqlar toplantıdan əvvəl Şuşa şəhərinin tarixi məkanları və əsrarəngiz təbiəti ilə tanış olublar.

Şuşa qala divarlarını ziyarət edən qonaqlara şəhərin tarixi, qala divarlarının tikilməsi barədə məlumat verilib. Bildirilib ki, Qarabağ xanı Pənəhəli xan tərəfindən inşa edilən qala uzun müddət şəhəri xarici müdaxilələrdən qoruyub, alınmazlıq simvolu olub. İşğal dövründə qala divarları erməni vandalizminə məruz qalıb. Şuşa Şəhəri

Dövlət Qoruğu İdarəsinin bələdçisi qonaqlara şəhər barədə məlumat verib. Şuşanın məhəllələri, Xan qızı bulacağı, Şuşa qalasının Gəncə qapısı, Yuxarı Gövhər ağa məscidi, Mehmandarovların malikanəsi, Qazaçı kilsəsi haqqında danışdı. Qonaqlar Molla Pənəh Vəqifin muzey-məqbərə kompleksini ziyarət edib, ortaq ədəbi dəyərlərimizlə bağlı düşüncələrini bölüşüblər. Gözinti zamanı işğal dövründə erməni

tərəfindən vurulan ziyan, qədim artefaktlarımızın saxtalaşdırılması barədə məlumat verilib. Bildirilib ki, Şuşa işğaldan azad edildikdən sonra burada genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işlərinə başlanılıb. İnfrastrukturun qurulması ilə yanaşı, Şuşada şəhərin əsl simasının, tarixi və mədəniyyət abidələrinin bərpasına start verilib. Sonda Cıdır düzünə gələn qonaqlar əsrarəngiz təbiət və mənzərəni seyr ediblər.

Fransalı jurnalist Ermənistanın hərbi təyinatı olmayan torpaqları minalaması barədə məlumatlandırılıb

Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rövşən Rzayev Fransanın "L'Opinion" nəşrinin müdafiə və diplomatiya məsələləri üzrə müxbiri Jan-Dominik Merçet ilə görüşüb.

Dövlət Komitəsindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, ölkəmizdə qaçqın və məcburi köçkün probleminin yaranmasının səbəbləri, bu sahədə həyata keçirilən dövlət siyasəti barədə qonağa ətraflı məlumat verilib. Ermənistanın işğalçı və deportasiya siyasəti nəticəsində bir milyondan çox azərbaycanlının öz doğma yurtdan didərgin düşdüyü, ciddi məhrumiyətlərlə üzləndiyi vurğulanıb.

Qeyd edilib ki, keçmiş münaqişənin ilk illərində məcburi köçkünlər müxtəlif müvəqqəti məskunlaşma obyektlərində, bir qrupu isə çadır şəhərciklərində çətin və ağır şəraitdə məskunlaşıb. Çadır şəhərciklərinin loğv edilməsi prosesi 2007-ci ildə başa çatıb və köçkünlərin yaşayışı üçün çox gözəl şərait yaradılıb. Onların mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün dövlət tərəfindən inşa olunmuş 116 qəsəbədə 300 mindən çox məcburi köçkün məskunlaşıb.

Bildirilib ki, qaçqınlar və məcburi köçkünlər hər zaman dövlətin diqqət və qayğısı ilə əhatə olunublar. Prezident İlham Əliyevin sosial siyasət xəttinin prioritetləri arasında qaçqınların və məcburi köçkünlərin problemlərinin həllinin mühüm yer tutduğu, bu kategoriya-

dan olan şəxslərin hüquq və mənafələrinin qorunmasına birinci xanım Mehriban Əliyevanın xüsusi diqqət yetirdiyi bildirilib.

Diqqətə çatdırılıb ki, hazırda Azərbaycan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə öz suverenliyini tam bərpa edib, yüz minlərlə məcburi köçkünün doğma yurda beynəlxalq hüququn prinsiplərinə əsasən könüllü, təhlükəsiz və loyaqətlə geri dönməsi üçün real imkan yaradıb. Bununla o, qədar olaraq müvafiq dövlət proqramı qəbul edilib, onun tədbirlər planı təsdiqlənib və uğurla icra olunur. Böyük qayıdış başlanıb və qarşıdakı illərdə daha böyük miqyas alacaq.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə məcburi köçkünlərin müasir tələblərə cavab verən yaşayış şəraiti ilə təmin olunması üçün dövlət tərəfindən irimiqyaslı layihələrin həyata keçirildiyi, bu zaman "ağıllı kənd", "ağıllı şəhər" konsepsiyalarına üstünlük verildiyi qeyd edilib. Eyni zamanda beynəlxalq ictimaiyyətə obyektlərin işğal altında saxladığı dövrdə Ermənistanın hərbi təyinatı olmayan torpaqları belə minalaması Böyük qayıdış prosesini ləngidib.

Jan-Dominik Merçet səmimi söhbətə görə təşəkkür edib, səfərinin Azərbaycan haqqında barədə beynəlxalq ictimaiyyətə obyektlərin məlumat çatdırmaq məqsədi daşdığını vurğulayıb.

Dövlət Komitəsinin sədri qaçqınlar və məcburi köçkünlərlə əlaqədar onu maraqlandıran bütün məsələlərə aydınlıq gətirib, suallarını cavablandırıb.

Azərbaycanda ilk dəfə keçirilən Musiqi Forumu başa çatıb

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunan tədbirlər çərçivəsində Heydər Əliyev Fondu və Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə "Gülüstan" sarayında keçirilən Musiqi Forumu oktyabrın 31-də "Xoreoqrafiya sənəti: milli rəqs, balet, müasir rəqs formaları" mövzusunda VI panel iclası ilə başa çatıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, xoreoqraf Akif Kərimlinin moderator olduğu forumun sonuncu panelində "Milli rəqs ənənələrinin qorunması və təhrif olunma təhlükələrinə müqavimət", "Rəqs təbliğatı infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi", "Azərbaycanda müasir rəqs sistemlərinin təbiiq olunması: imkanlar və problemlər", "Rəqs peşəsinə yönləndirmə - təhsil, karyera imkanları, sosial təminat mexanizmləri", "Uşaq rəqs studiyaları, rəqs təlimi" kimi aktual mövzular müzakirəyə çıxarılmışdı.

İlk çıxış edən xoreoqraf, Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının rektoru vəzifəsinə təyinatlı Nailə Məmmədova rəhbərlik etdiyi tədris ocağının

problemlərindən, rəqs və balet artistlərinin sosial təminatı məsələlərindən söz açıb.

Azərbaycan Dövlət Rəqs Ansamblının bədii rəhbəri, xoreoqraf, Xalq artisti Rüşət Xəlilzadə Azərbaycan milli rəqs sənətinin formalaşmasında əməyi keçmiş korifey sənətkarları yada saldıqdan sonra müasir dövrdə milli rəqs sənətinə gətirilən "yamaq" elementlər, geyimlərdəki təhriflərə diqqət çəkib. R.Xəlilzadə həmçinin xoreoqrafiya sahəsində çalışanların 40 yaşından sonra pensiyaya çıxması olduğunu deyib. Bildirib ki, vaxtında göstərilməyən maddi təminat gəncləri, valideynləri rəqs sənətindən uzaqlaşdırır.

Baletmeyster, Xalq artisti Mədinə Əliyeva sovet dövründə balet artistləri üçün yaradılmış şəraitin bu gün bərpasına ehtiyac olduğunu söyləyib. O, Ulu Öndər Heydər Əliyevin 90-cı illərdə Azərbaycan balet sənətini tənzimləməyə çalışdığını da yada salıb.

Musiqişünas, dosent Rauf Bəhmənli unudulmuş rəqs melodiyalarının toplanması, rəqslərimizin plagiat və saxtəkarlıqdan qorunması üçün tədbirlərin görülməsinə və icablarını vurğulayıb. Bildirib ki, bu prosesə uşaq incəsənət məktəblərindən başlanılması məqsəduyğun olar.

Balet artisti, Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və

Balet Teatrının direktor müavini Əməkdar artist Fərid İbrahimov deyib ki, Azərbaycan bəstəkarlarının baletləri dünya teatrlarında tamaşaya qoyulur, amma bizim balet artistləri problem yaşayırlar. Oğlan kadrların orduda xidmətdən sonra sənətə formasına qayıda bilməməyi ciddi problemdir. F.İbrahimov bunun üçün onların hərbi ansamblda çalışması, həmçinin Xoreoqrafiya Akademiyasında hərbi kafedranın bərpa olunması təklifini səsləndirib.

Xoreoqraf Nigar İbrahimovun orta məktəblərdə 7-ci sinfdə rəqs fənninin tədris olunması təklifi ilə çıxış edib. Deyib ki, müasir rəqs sənəti-

ni geniş imkanları var və bu janrı milli rəqs sənəti ilə yanaşı inkişaf etdirmək perspektivli olar.

Sonra çıxışlar ətrafında muzakirələr aparılıb. Xoreoqrafiya Akademiyasının müəlimi Sevdə Axundova, Bakı Musiqi Akademiyasının rektoru Fərid Bədəlbəyli, qədim rəqs ustası, Xalq artisti Roza Cəlilova, bəstəkar, Əməkdar incəsənət xadimi Vüqar Camalzadə, BMA-nın tələbəsi Aytac Vəliyeva və başqaları sahə üzrə suallarını səsləndirdilər, təkliflərlə çıxış etdilər.

Bununla da ölkəmizdə ilk dəfə keçirilən və üç gün davam edən Musiqi Forumu başa çatıb.

Azərbaycanın daha 11 vətəndaşı Suriyadan ölkəmizə repatriasiya olunub

Azərbaycan Respublikasının hökuməti tərəfindən görülmüş mərhələli və koordinasiya tədbirləri nəticəsində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 28 oktyabr tarixli 2336 nömrəli fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Xarici ölkədə çətin həyat şəraitində olan vətəndaşların Azərbaycan Respublikasına repatriasiyası və reabilitasiyası Qaydaları"nın müvafiq müddəalarına uyğun olaraq, oktyabrın 31-də Suriya Ərəb Respublikasının ərazisində yerləşən düşərgələrdə saxlanılan 9-u uşaq və 2-si qadın olmaqla, 11 nəfər Azərbaycan Respubli-

kası vətəndaşının ölkəmizə repatriasiyası həyata keçirilib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, ilk növbədə repatriantların yeri, şəxsiyyəti və Azərbaycan Respublikası vətəndaşlığına mənsubiyyəti müəyyən edilərək onların Türkiyə ərazisinə keçidi təmin olunub.

İraq və Suriyadan Azərbaycan vətəndaşlarının repatriasiyasına məsul olan müvafiq dövlət qurumlarının nümayəndələri Türkiyəyə ezam edilib, repatriantların ilkin tibbi və psixoloji müayinəsi həyata keçirilib. Ölkəmizin Türkiyədəki səfirliyi tərəfindən müvafiq

əlaqələndirmə işi aparılmaqla vətəndaşlarımız Azərbaycana qayıdış şəhadətnamələri və uçuş biletləri ilə təmin edilib.

Oktyabrın 31-də nümayəndə heyətinin müşayiəti ilə qeyd olunan vətəndaşların ölkəmizə repatriasiyası həyata keçirilib. Repatriantların sosial reabilitasiyası və cəmiyyətə reintegrasiyası istiqamətində müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Azərbaycan hökuməti tərəfindən xarici ölkələrin ərazisində silahlı münaqişənin qurbanına çevrilmiş vətəndaşlarımızın repatriasiyası üçün zəruri tədbirlərin görülməsi davam etdiriləcək.

"İnteraktiv kollaborativ robototexnikası" mövzusunda 8-ci beynəlxalq konfrans keçirilib

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi İdarəetmə Sistemləri İnstitutu (İSİ), Rusiya Elmlər Akademiyasının Sankt-Peterburq Federal Tədqiqat Mərkəzi və Çin Vencou Universitetinin təşkilatçılığı ilə "İnteraktiv kollaborativ robototexnikası" mövzusunda 8-ci beynəlxalq konfrans (ICR 2023) keçirilib.

İdarəetmə Sistemləri İnstitutundan AZƏRTAC-a bildirilib ki, konfransın əsas məqsədi kollaborativ robotlar sahəsində dünyanın qabaqcıl ölkələrində çalışan alim və mütəxəssisləri bir araya gətirərək sənəti intellekt texnologiyalarının inkişafı, müxtəlif sahələrdə tətbiqi və perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparmaqdan ibarət olub.

Beynəlxalq konfransda global elmi və texnoloji inkişafı müşayiət olunan IV Sənaye İnqilabının tələblərindən irəli gələrək sənəti intellektin insan həyatında rolu ön plana qətilib. Həyat fəaliyyətinin müxtəlif sahələrində insanları əvəz edə bilən sənəti intellekt texnologiyaları təbii dilin emalı, məşin öyrənməsi, şəbəkə nəzarət sistemləri, nümunələrin tanınması kimi bir çox sahəni özündə ehtiva edir. Üç gün davam edən konfransda 6 bölmə üzrə 6 plenar iclas, 27 bölmə məruzəsi və 1 "dəyirmi masa" keçirilib. Rusiya, Belarus, Çin, ABŞ və digər ölkələrin aparıcı alimlərinin iştirak etdiyi beynəlxalq konfrans təqdim olunmuş 33 müəyyən "Springer" nəşriyyatı tərəfindən dərc edilib.

Hayastanda fərariyyət leqallaşdırılır

37 min dollar ödə, hərbi xidmətə getmə

Ermənistanda həmişəki kimi yəndə silahlı qüvvələrdə böyük problemlər yaşanır. Məğlub ölkənin ordusu istər döyüş qabiliyyəti, istərsə də təminat baxımından yəndə ciddi çətinliklərlə üzləşib. Ölkədə yaşanan demografik problem səbəbindən ordunun şəxsi heyət təminatı sürətlə pisləşməkdə davam edir.

Digər tərəfdən orduda yaranan xaos səbəbindən gənclərin silahlı qüvvələrdə xidmətdən yayınması adı hal alıb. Belə vəziyyətdə ordudan yayınanların sayının artması bu xüsusda qaldırılan cinayət işlərinin də sayının artmasına səbəb olub.

Elə bunun nəticəsidir ki, son vaxtlar Hayastanda pul qarşılığında hərbi xidmətdən azadolma haqqında qanun layihəsi geniş müzakirə mövzusunda çevrilib. Fərariyyət, hərbi xidmətdən yayınmaların baş alıb getdiyi bir vaxtda Hayastanda yeni qanun layihəsi hazırlanır. Parlamentdə hakim "Vətəndaş müqaviləsi" fraksiyasının nümayəndəsi Ayk Sarkisyanın hazırladığı qanun layihəsinə görə, 27-37 yaşarası

hərbi xidmətdən yayınanlar Hayastanda orduda xidmət etməklə və ya büdcəyə pul köçürməklə cinayət təqibindən yayınma bilərlər.

Bunun üçün bir neçə variant təklif edilib. Belə ki, 12 ay xidmətlə yanaşı, 6,2 min dollar, 6 ay xidmətlə yanaşı, 12,4 min dollar, 1 ay xidmətlə 24,8 min dollar və hərbi xidmət əvəzinə 37,5 min dollar ödəniləcək.

Ermənistanda İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra 27-35 yaşarası 3225 vətəndaşın orduda xidmətdən yayındığına görə axtarıbda olduğu açıqlanmışdı. Yəndə qalan hərbi xidmətdən qaçan minlərlə insan isə 27 yaş həddinə çatmayan gənclərdir. Hazırkı vəziyyətə olan məlumatlara əsasən, məcburi hərbi xidmətdən yayınmalarına görə 10 min erməni gənci axtarıbda. Hayastan qanunvericiliyinə görə, haqiqi hərbi xidmət keçməyən, lakin yaşı 27-yə çatan vətəndaşlar cinayət məsuliyyətindən qaçmaq üçün 1,8 milyon dram və ya 3700 ABŞ dolları məbləğin-

də cərimə ödəməlidirlər. Əks təqdirdə onlar həbs edilirlər. Erməni mediası yazır ki, orduda xaos davam etdikcə, ölkədən daha çox sayda gəncin qaçışını

gözləmək mümkündür. Hökumətin pul müqabilində onları cinayət məsuliyyətindən azad etmək niyyəti isə hansısa nəticə verməyəcək. "4rd.am" saytı dərc etdiyi məqalə-

də son bir ildə orduda baş verən neqativ halları sorh edərkən maraqlı faktlar açıqlayıb. Qeyd edilib ki, cari ildə Hayastan ordusunda özünü qəsd hallarının sayı 15-i

ötüb: "Ümumilikdə isə orduda ölənlərin sayı 60-dan çoxdur. Əgər bir əsgər öz canına qıyrsa, demək, bunun arasında kifayət qədər müəmmal, şübhəli hallar var. Eyni zamanda əsgər-komandir inamsızlığı, etimadsızlığı mövcuddur və nizamnamədən kənar hallar baş verir. Valideynlər tərəfindən daxil olan şikayətlərin əksəriyyətini komandirlərin sürəti heyət üzərində zorakılıq hallarının olması təşkil edir. Yəni əsgərlər alqaldırlar və döyülür".

Bütün bunların fonunda orduda fərariyyət hallarının sayının artması təbii sayılır. Hesab edilir ki, qarşıdakı dövr ərzində erməni ordusunda daha böyük problemlərin qeydə alınması qaçılmazdır.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

REGIONLAR

"Dəyirmi masa"da "Tarix yazan əbədiyaşar lider"dən danışılmışdır

Tovuzda "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində "Tarix yazan əbədiyaşar lider" mövzusunda "dəyirmi masa" keçirilmişdir.

"Dəyirmi masa"nın giriş sözü ilə Tovuz Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Məmməd Məmmədov açaraq bildirmişdir ki, XX əsrin 70-ci illərindən etibarən Azərbaycanın siyasi həyatı və bütövlükdə cəmiyyətimiz Heydər Əliyevin siyasətində özünün yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoymuşdur. 1969-cu ildən başlayan inkişafın bu gün də uğurla davam etdirildiyini deyən nətiq dahi şəxsiyyətin Azərbaycanın çoxəsirlik dövlətçilik tarixinin nadir simasına çevrildiyini söyləmişdir: "Heydər Əliyev ölkəmizin inkişafı və xalqımızın taleyi baxımından böyük tarix yaratmış görkəmli dövlət xadimidir. Bütün bö-

yük və müdrik dühalar kimi Heydər Əliyev də yaşadığı dövrün real mahiyyətini dərinləndirən, özünün aydın siyasi mövqeyi, möhkəm iradəsi və uzaqgörənliyi ilə zamanı irəlilədirən qüdrətinə malik olmuşdur. Bu görkəmli dövlət xadimi heç vaxt zamanın arxası ilə deyil, zamanı öz arxasına aparmayı bacarıb. Heydər Əliyevin fəth etdiyi zaman tarixə çevrilib və

həm də növbəti sabahlara yol açır. Ulu Öndər Heydər Əliyev epoxası Azərbaycan xalqının və dövlətinin yalnız fərqli tarixi deyil, həm də daha işıqlı sabahı deməkdir. Heydər Əliyev tarixin ən çətin və məsuliyyətli zamanlarında da tarix yaratmağın ösl nümunəsini göstərib".

Sonra Ulu Öndərə bağlı müxtəlif mövzular üzrə çıxışlar olmuşdur.

Bölgələrimiz də "yaşıl"laşır

"Qaradağ" Günəş-Elektrik Stansiyasının istifadəyə verilməsi bir daha göstərdi ki, Azərbaycanın enerji siyasətinin mühüm hissəsinə çevrilən bərpaulunan enerji ilə əlaqədar işlər ardıcılıqla, inam və uğurla irəliləyir. Hədəflərimiz isə bu sahədə də böyükdür. Odur ki, həyata keçirilən tədbirlər getdikcə daha geniş əraziləri əhatə edərək şaxələnir.

Azərbaycanda bərpaulunan enerjinin istehsalı üçün böyük potensialın olması bu sahədə mühüm layihələrin həyata keçirilməsinə yol açır. Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkəti ilə tikilən "Qaradağ" Günəş-Elektrik Stansiyasının açılışından sonra növbə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının "ACWA Power" şirkəti ilə inşa edilən "Xızı-Abşeron" Külək-Elektrik Stansiyasıdır.

Ölkəmizin paytaxtından uğurlu start götürən "yaşıl enerji" layihələri artıq digər bölgələrimizə "addımlamaqdadır". Prezident İlham Əliyev hələ 44 günlük Vətən müharibəsi zəfərli başa çatandan az sonra işğaldan azad olunmuş əraziləri - 10 min kvadratkilometr sahəni "yaşıl enerji" zonası elan edib. Xatırladaq ki, buraya daxil olan bölgələr 7200 meqavat günəş, 2000 meqavat külək enerjisi potensialına malikdir. Günəş enerjisi potensialı Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan və Qubadlıda, külək enerjisi potensialı Laçın və Kəlbəcərin dağılıtılmış ərazilərində müşahidə olunur. Ölkəmizin daxili su ehtiyatlarının isə təxminən 25 faizi, yəni illik 2 milyard 560 milyon kubmetri bu ərazilərdə formalaşır. Aparılan monitorinqlərin nəticəsində işğala qədərki dövrdə burada 135,8 MvT gücündə 29 su-enerji stansiyasının fəaliyyət göstərdiyi, lakin əraziləri tərk edən düşmənlər tərəfindən bu qurğuların hamısının dağıldığı məlum olub. İndi həmin stansiyaların bir hissəsi artıq yenidən tikilib.

Ünvanlıya, hazırda "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində 2022-2026-cı illərdə "yaşıl enerji" zonasının yaradılması üzrə Tədbirlər Planı"nın icrası ilə

bağlı genişmiqyaslı və səmərəli işlər görülür. Bu məqsədlə tematik tədbirlər, həmçinin məsul şəxslər müəyyən olunub.

Prezident İlham Əliyev bu mövzuya bir çox çıxış və müsahibələrində toxunub. Məsələn, keçən ilin sentyabr ayında İtaliyada keçirilən 48-ci Beynəlxalq Çernobio Forumunda dövlətimizin başçısı deyib: "Biz artıq rəsmi olaraq Avropa İttifaqı və Azərbaycan arasında enerji ilə bağlı dialoqa start vermişik. Buraya yalnız təbii qaz deyil, həmçinin enerji bazarının digər seqmentləri də daxil olacaq, xüsusilə elektrik enerjisi,

sektorunda təsdiq olunmuş potensialı 157 qıqavatdır. 2020-ci ilin Vətən müharibəsində azad etdiyimiz ərazilərdə - Qarabağ və Zəngəzurdakı külək, günəş və hidroenerji stansiyalarının potensialı 10 qıqavattan çoxdur. Biz artıq bu mühüm potensialın inkişaf etdirilməsi mərhələsindəyik".

Məhz həmin potensialdan istifadə olunaraq bp şirkəti ilə Cəbrayıldakı ildə təxminən 500 milyon kilovat-saat elektrik enerjisi istehsal edəcəyi proqnozlaşdırılan 240 meqavat gücündə "Şəfəq" Günəş-Elektrik Stansiyası tikiləcək. Layihədə elektrik enerjisinin

sıra beynəlxalq tədbirlərdə də məlumat verib. Bu məsələ həmçinin dövlətimizin başçısının sərəncamı ilə təsdiq olunan "Naxçıvan Muxtar Respublikasının 2023-2027-ci illər üçün sosial-iqtisadi inkişafı haqqında Dövlət Programı"nda öz əksini tapıb. Cari ildə "Bakı Enerji Həftəsi" çərçivəsində "Naxçıvan və Şərqi Zəngəzurun "yaşıl enerji" potensialı" mövzusunda xüsusi sessiyada, Azərbaycan-Türkiyə 3-cü Enerji Forumu və "Naxçıvan - Yaşıl Enerji Zonası" Beynəlxalq Konfransında da bu diyarın zəngin enerji resurslarından geniş söhbət gedib. Energetika Nazirliyi və "TotalEnergies Renewables

SAS" şirkəti arasında "250 MvT gücündə quruda külək, Naxçıvan Muxtar Respublikasında 250 MvT gücündə günəş-enerji stansiyaları, habelə enerji saxlama sistemləri layihələrinin qeyd olunanlarındır. Həyata keçirilməsi üçün əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu", Energetika Nazirliyi və Nobel Energy Management MMC arasında "Naxçıvan Muxtar Respublikasında 400 MvT gücündə günəş-enerji stansiyasının tikintisi və istehsal ediləcək elektrik enerjisinin Türkiyə Respublikasına ixracı üzrə əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu" imzalanıb.

"Qaradağ" Günəş-Elektrik Stansiyasının rəsmi açılış mərasimində Prezident İlham Əliyev Qarabağın,

Şərqi Zəngəzurun və Naxçıvanın "yaşıl enerji" zonası elan olunduğunu bir daha vurğuladı. Tədbirdən sonra isə dövlətimizin başçısını iştirakçı ilə "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə "Abu Dhabi Future Energy Company - "Masdar" şirkəti arasında Neftçala rayonunun Bankə qəsəbəsində və Biləsuvar rayonunda günəş-enerji stansiyaları, Abşeron-Qaradağ rayonunda quruda külək enerjisi layihəsi ilə bağlı investisiya müqavilələrinin imzalanması baş tutdu. Deməli, "yaşıl enerji" marafonu Bakıdan, Naxçıvandan, Qarabağdan, Şərqi Zəngəzurdan keçərək Azərbaycanın digər bölgələrinə də üz tutub.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Şəhid anaları ziyarət edilmişdir

44 günlük Vətən müharibəsi Azərbaycanın hərbi tarixinə qızıl hərfərlə yazılmış, dövlətimizin və ordumuzun qüdrətini bütün dünyaya göstərmişdir.

Bu ilin 19-20 sentyabrında Silahlı Qüvvələrimiz tərəfindən Qarabağ iqtisadi rayonunda keçirilən lokal xarakterli antiterror tədbirləri də xalqımızın yaddaşına əbədi həkk olunmuşdur. Məhz həmin tədbir nəticəsində bu gün Xankəndidə üçrəngli Azərbaycan bayrağı dalğalanır.

Söz yox ki, qazandıığımız bu qələbələr şəhidlərimizin qanı, canı bahasına əldə edil-

mişdir. Odur ki, şanlı zəfərimizi bizlərə bəxş edən şəhidlərimizə, onların ailələrinə, yaralı döyüşçülərə, müharibə iştirakçılarına hər zaman borcluqu.

Prezident İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın şəhidlərimizin ailələrinə, qazılara göstərdikləri qayğıkeşlik Qazax rayonunda da hər zaman hiss olunur. Bu günlər

rayon rəhbərliyi Qazax Mərkəzi Xəstəxanasında müalicə olunan Vətən müharibəsi şəhidi leytenant Həməşəyev Qismət Oruc oğlunun anası Tamara Həməşəyevanı və Qarabağ iqtisadi rayonunda keçirilən lokal xarakterli antiterror tədbirləri zamanı şəhidlik zirvəsinə ucalan Qazax şəhər sakini baş çavuş Hüseynov Ramin Rövşən oğlunun anası Gülbəniz Əmiraslanovanı ziyarət etmişdir. Ziyarət zamanı "Qazax Rayon Mərkəzi Xəstəxanası" Publik Hüquqi Şəxsin direktoru Sevdə Məmmədova hər iki şəhid anasının səhəti barədə ətraflı məlumat verərək bildirmişdir ki, onların vəziyyətləri normaldır. Şəhid anaları da onlara göstərilən tibbi xidmətdən razı qaldıqlarını söyləmişlər.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Şəhidlər anılıb

Qarabağda həyata keçirilən lokal antiterror tədbirləri zamanı şəhid olan 6 abşeronlu igid - Murad Arzullayev, Qiyas Manafov, Murad Eyyazov, Rəmil Rəhimov, Elcan Balabəyli, Səbuhi Hüseynovun və Vətən müharibəsi zamanı şəhidlik zirvəsinə yüksələn Fərid İlyasovun xatirələri anılıb.

Anım tədbirində Abşeron rayon rəhbərliyi, idarə və müəssisələrin, ictimaiyyətin nümayəndələri, şəhid ailələri, Vətən müharibəsi iştirakçıları iştirak etmişlər. Mərasim iştirakçıları ikinci Fəxri xiyabanda şəhidlərin məzarlarını ziyarət etmiş, ruhlarına dualar oxumuşlar. Çıxış edən rayon icra hakimiyyətinin başçısı Abdin Fərzəliyev bildirmişdir ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu Vətən müharibəsində düşməni diz çökdürmüş, 30 illik torpaq həsrətini son qoymuşdur. Bu il sentyabrın 19-20-də terrorçuların son qalıqlarının məhv edildiyini, bəzilərini isə Ermənistanla qaçdıqlarını vurğulayan nətiq bununla

Akif ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Qızıl mədəninə nadir bitkilər

Bunu "AzerGold" QSC reallaşdırır

"AzerGold" QSC Daşkəsən rayonu ərazisində bitən, "Qırmızı kitab"a daxil edilmiş nadir, nəslilə qorunmuş bitki növünün çoxaldılması, onların tarixən yetişdiyi ərazilərdə reintroduksiyası layihəsi çərçivəsində növbəti ekoloji aksiyaya keçmişdir.

"Çovdar" qızıl mədəni ərazisində təşkil edilən aksiyada QSC idarə heyəti sədrinin müavini Oqtay Məmmədov, Elm və Təhsil Nazirliyi Botanika İnstitutunun müdaxirəsi və şirkət əməkdaşları iştirak etmişlər.

Aksiya zamanı "Rosa zangezura Jarosch." (Zəngəzur itburnusu), "Rosa nisami Sosn." (Nizami itburnusu), "Rosa pulverulenta M.Bieb." (qovuşlu itburnu), "Malus orientalis Mill." (şərq alması), "Fagus orientalis L." (şərq fıstığı), "Carpinus betulus L." (adi vələs), "Acer trautvetteri L." (trautvetter ağcaqayını), "Fraxinus excelsior L." (adi göyrü), "Pyrus caucasica L." (Qafqaz armudu), "Pyrus salicifolia Pall." (söyüdyarpaq armud), "Euonymus grandiflorus Wall." (iriarpaq gərməş), "Frangula grandiflora A.Pool." (iriarpaq kövrək mürdşör), "Jasminum fruticans L." (kolvari yasəmən), "Inula grandiflora" (iriçəçək andız), "Centauria pseudocubiosa Boiss." (yalançı çətir güləvər) kimi nadir bitki növlərinin kütləvi ekini həyata keçirilmişdir.

S.YUNISOĞLU,
"Azərbaycan"

GDU-da "Belçikaya komikslərlə səyahət" adlı sərgi keçirilib

Belçika Krallığının ölkəmizdəki səfirliyinin təşkilatçılığı ilə Gəncə Dövlət Universitetində "Belçikaya komikslərlə səyahət" adlı sərgi keçirilib.

Sərgidə Belçikanın Azərbaycandakı səfiri Mişel Pitermans, Gəncənin idarə və müəssisə rəhbərləri, ictimaiyyət nümayəndələri, şəhərdə fəaliyyət göstərən universitetlərin professor-müəllim heyəti və tələbələr iştirak etmişlər.

Tədbirin açılışında rektorun baş müşaviri Asif Cavadov sərgi haqqında məlumat verərək demişdir ki, nümayiş olunan əsərlərdə Belçikanın səhərləri və görməli yerləri, həmçinin bu ölkənin mədəniyyətinə aid məlumatlar öz əksini tapıb.

Səfir Mişel Pitermans Gəncə Dövlət Universitetində keçirilən sərgidə iştirak etməsindən məmnunluğunu bildirmiş və qeyd etmişdir ki, sərginin keçirilməsində əsas məqsəd Azərbaycan ictimaiyyətinə Belçikanı köşf etmək imkanı yaratmaqdır.

Sərgiyə baxış zamanı məlumat verilmişdir ki, Belçikada komiks "9-cu incəsənət" hesab olunur və Brüsseldə çox sayda komiksə həsr olunmuş muzey fəaliyyət göstərir.

S.ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 20 yanvar (Bazar ertəsi günü) tarixi 92-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transferasiyası

YENİ İNGİLİS KABİNƏSİ

Teleqraf, İngiltərədə Dünya müharibəsi əsnasında ilk dəfə olaraq, məmləkətin hali-hərbdə [müharibə şəraitində] olduğu baxmayaraq, böyük bir müvəffəqiyyətlə seçkilərini təzələyən Britaniya Parlamentinin toplanıldığını bildirdi. Bunun təbii nəticəsindən olmaq üzrə yeni İngiltərə Kabinəsinin təşəkkül eylədiyi də xəbər alındı.

İngilis ünsürünün Avropa ünsürləri arasında ən mütərəqqi, azmkar və tutduğu işlərdə müvəffaq olmayınca əl çəkməz, səbatkar bir ünsür olduğu maruf idi [bilinirdi].

İngilis qüdrəti-idarəsinin [idarə gücünün] əlaməşüml [bütün dünyanı əhatə edən] bir şöhrətinə nümunə olmaq üzrə xalqımız arasında birisinin zəkaət və bacarığını bildirmək üçün söylənən "İngilisdır" kinayəsini zikr etmək [yada salmaq] kafidir.

İngilis politikası. Bunun nə olduğunu kim bilməzdi?!

Bir zaman Avropa mütəfəkkirləri ingilislərin müvəffəqiyyətinə heyran və bunun "əsbabi-faiqiyyəti"ni [üstün olmasının səbəblərini] amaqqla məşğul olurlardı. Bu məsələ, bilxəssə [xüsusilə] Fransa mütəfəkkirlərini məşğul edirdi.

Avropanın mərkəzində Bismarkdan sonra yeni bir hökumət vücuda gəlirdi. Almaniya milləti gec qalmış olsa da "İngilislər"lə rəqabətə qıxdı. Bu rəqabət öylə hesabla alınmaz, kitabla keçirilməz rəqabətlərdən deyildi. Bu rəqabət, doğrudan-doğruya İngiltərəni qorxuzurdu. Almaniya bəhriyyəsi [donanması] artırı, ticarəti genişləyir, siyasiyi dəxi bu nisbətədə mütəcaviz [təcavüzkar] bir şəkli alırdı.

Almaniya İngiltərədən ötrü daha əvvəlcə Hindistanı təhdid edən Rusiya kimi deyildi. Daha ziyadə müdhiş idi. Çünki yalnız əsgər qüvvəsi deyil, texnika, elm, fənn və təşkilat cihazları ilə də müsəlləh [silahlı] idi. Haqqatən də, kəndisindən çəkil[n]ilər bir harif idi.

Hətta Almaniyanın az bir zaman içərisində çox tədərüklər gördüyünü, çox tərəqqilər göstərdiyini tədqiq edənlər, ingilis dövrünün intahaya [məharibə] uğramaq üzrə olduğunu zahib olmuş [inanmış, zənninə qapılmış], mövqeyini yeni bir qüvvət və düha ilə ortaya çıxan "almanlığa" tərk etmək sırası gəldiyinə hökm verməyə başlamışlardı.

Vəziyyət haqqatən də ciddi idi. Qoca İngiltərə ehtiyat tədbirləri görmək məcburiyyətində idi.

İngilis də ehtiyatsız olarmı?

"Robinson Kruzo" hekayəsində yalnız bir adaya düşüb də tək başına bir əlam vücuda gətirən və hər şeyi yoxdan sazlayan insan tipi bir ingilis müxəyyələsindən [təxəyyülündən] doğmamışdır?

Bir çox münəqqidlər [tənqidçilər] "Kruzo" tipinin qeyri-təbii olduğunu iddia eyləmişlərdi. Fəqət Hərbi-Ünümüdiki [Birinci Dünya müharibəsindəki] ingilis matənət və tədbirləri "Kruzo" tipinin xəyal deyil, bir həqiqət olduğunu göstərdi.

Yoxdan ordular yapıldı. Ürf və adət düşkünü, ənənə və tarix əsiri olan ingilis, ömründə ilk dəfə olaraq mükəlləfiyyəti-əsgəriyyə [hərbi mükəlləfiyyət] yükünü yükləndi.

Camaat bətnindən yetişmə bir xalq oğlu, qoca bir imperiyanın başına keçərək Britaniya cəzirlərini [adalarını] dünyanın çar ətrafında [dörd bir tərəfindən] qaranın [dünyanın quru ərazilərini] altından bir dərəcəsində genişləyən, müxtəlif məkənda, müxtəlif lisanda danışan insanları bir araya topladı və cizilmiş məqsədə doğru sürükləyə bildi. Nəticədə dünyanın Rusiya, Almaniya kimi müəzzəm əsgəri dövlətləri itxial və inqilab atəşləri içində yaxılıb qırılmaqda İkan, İngiltərədə adı bir zamanda imiş kimi seçkilər icra olunur. Lloyd Corc kabinəsi təkrar bir qaya kimi möhkəm duraraq mövqeyini saxlayır.

Müharibəni müvəffəqiyyətlə bitirmək üçün ingilisləri əsgərlik altına çəkmış olan Lloyd Corc, kəndisi Mühafizəkaran partısına [Mühafizəkarlar partiyasına] mənsub olduğu halda, ingilis mühafizəkarlığının əsasını təşkil edən milli bir ənənəni qırmağa ingilis qövmünü vadar eyləmişdi. İngilis məcburi olaraq əsgərliyə alınmışdı. Bu, İngiltərəni bilənələr üçün Almaniyanın sülh istəməsi qədər nəzərə bəid gəlir [uzaq görünən] bir məsələ idi. Onun üçün də ingilis əsgərliyinin könlüllü usulundan üsuli-icbariyyə keçməsi böyük bir inqilab idi. Fəqət İngiltərə tarixinin çoxca qeyd etmiş olduğu qansız inqilablardan.

Müharibəyə şiddətli surətdə davam etmək əzmində ikən, daxili bir inqilab yapmış olan İngiltərə, sülh-ümumi ərafəsindəki hazır-lığında da digər bir inqilab yapmışdır.

Saqın İngiltərəyə "bolsəvizm" girdi, sanmayız.

Xəyr, hangi bir vəq'adan bahs etmək istədiyimi duysanız, bura-da "inqilab" kəlməsi işlətdiyinə belə heyrət edərsiniz.

İngilislərin Hindistanla olan əlaqələrinin dərəcəsinə kim bilməz? Kim bilməz ki, Hindistan İngiltərənin canı və yaxud təbiri-mərfufla [məşhur bir ifadəylə] can şüşəsidir. İngiltərə siyasətinin məhvəri-siyasəti [siyasətinin mərkəzi oxu] daima Hindistanın mühafizəsi üzərinə dönmüşdür. Dostluğunun da, düşmənliliyinin də səbəbi daima Hindistan olmuşdur. Hindistan əşiq olanları, oraya doğru baxanları İngiltərə daima qışqanmışdır. Bununla bərabər ənənəparəst ingilis "İordluğu" bir hindliyi heç bir zaman bir britaniya qədər müsəvi, onun qədər həmişəlik və həmvəzifə görməmişdi. Dünyanın binnisbə [nisbətən, digərlərlə müqayisədə] ən demokratik bir məmləkət və tarixə ən qədim bir məşrutə [konstitusiyalı] hökuməti ikən halən [hələ də] lordlara qarşı, xalqdan başqa bir şəkildə mərəsim və tərifat [təntənə] istəyən bu torpaqda ingilis olmayan millətlərə qarşı dəxi xüsusi surətdə müamila yapıldı [rəf-tər edilirdi]. Bunun üçün bir hindlinin gəlib də ingilis hökuməti əzasından [üzvlərindən] olması, bir ingilisin icbari surətdə əsgər getməsi qədər böyük bir vəq'ədir, bir inqilabdır.

Birinci vəq'ə müharibənin müzəffəriyyətlə bitirilməsinə səbəb oldu. İkinci vəq'ə də sülhün millətlərin müsavəti-hüququ [hüquq bərabərliyi] ilə nəticələncəyi üçün bir falinik [uğurlu əlamət] təşkil etsəydi...

Həddi-zatında [əslinə baxanda], dünyanı istilə edən bugünkü demokratik fikirlərin qəlibiyyəti qarşısında bir hindlinin nəzarət [nazirlik] məqamını ehraz eyləməsi [əldə etməsi] əlbəttə ki, böyük bir şey təşkil eyləməz. Fəqət bu vəq'əni müccarad olaraq deyil, ingilis ənənəti [ənənələri] nöqtəyi-nəzərindən görərək mühakimə etməlidir.

Fəqət ingilislər nə qədər mühafizəkar və ənənəçi olsalar da, dərəcəyi-kamala gəlmış [kamilləşmiş] millətlərin istadikləri haqlarını verməkdə digər cahəngir [imperialist] dövlətlər qədər müənnid [inadkar] olmadıqları da ballidir.

Dərəcəyi-kamala ərib də, haqqını israrla istəyən millətə qarşı güzəst etmək, bu da bir ingilis ənənəsidir. Bu nöqtəyi-nəzərdən irlənd homrulu [muxtariyyəti] qanunən qəbul edildi. Hali-hərb keçincə, feilən də təbiiq olunacağına inanmaldır.

Hindli Ser Sinhanın Britaniya nazirliyinə təyini dəxi hindli milliyətparvərlərin tələbatına qarşı hind muxtariyyət və imtiyazati töv-sisinə [imtiyazlarının genişləndirilməsinə] doğru atılmış bir güzəst politikasının dalili deyilməz?

Zənn edərik ki, odur.

Müqəddəratımızın surati-hallini sülh-i-ümumi məclisindən bəkləyib dururuq. Bu məclisdə nüfuzlu bir şey sahibi olan İngiltərə hökumətinin millətlərin haqlı tələbatını, bizim kimi dövlətlərin hür-

riyyət və istiqal tələbindəki iddialarını qəbula mail bir hökumət olmasını əlbəttə ki, arzu edəriz. Kəndi arasında İngiltərə əfkarı-ümü-miyyasından [ictimai fikirdən] ötrü belə nəgəhani [gözlənilməz] olaraq xilaf-ənənə bir hindlini dəxi almış olan Lloyd Corc kabinəsinin istədiyimiz böylə bir hökumət olmasını gın könüldən [ürəkədən, səmi-mi qəlbədən] dilərik.

M. Ə. Rəsulzadə

AZƏRBAYCAN MƏCLİSİ-MƏBUSANINDA

8-ci iclas

(keçən nömrədən məbəd)

Qanun layihələrinin müzakirəsindən sonra növbətdə Parlamən baş katibinə iki müavin seçmək məsələsidir.

Katib müavinləri

Sədr təklif edir baş katibə müavinlər seçilsin.

"Müsavət" nümayəndəsi təklif edir ki, müavinlərin biri "Əhrar" fraksiyasından, digəri də azlıqda qalan millətlər fraksiyonundan olsun.

Quxman azlıqda qalan millətlər fraksiyonu tərəfindən bəyan edir ki, onlar namizəd verməkdən imtina edirlər.

Vinoqradov bəyan edir ki, slav-nümayəndələri də müavini-katibliyə [katib müavinliyinə] namizəd göstərməyəcaqlardır.

Məhəmməd Əmin [Rəsulzadə] - O halda bitərəflərdən olsun.

Bitərəflər dəxi namizəd vermirlər.

Şəfi bəy [Rüstəmbəyli] - O biri firqələr namizəd göstərmək istəməzsələr, biz "Müsavət"dan göstərariz.

Nəticədə "Əhrar" fraksiyonundan Bayram Niyazi Kiçikxanov və "Müsavət" dan Hacinski Mehdi bəy əfəndilərin namizədliyi qonulara qəksəriyyəti-ara [səs çoxluğu] ilə məzkur [deyilən] iki zat baş katibə müavini seçilir.

Komissiyaların təkmili [tərkibinin tamamlanması]

Bundan sonra Sədr bəyan edir ki, komisiyon əzalarından [üzvlərindən] bəziləri nazir, digərləri həyəti-mürəxxəsəyə [nümayəndə heyətinə] təyin edildiklərindən, bəziləri məzuniyyətə getdiklərindən məzkur [deyilən] əzaların yerinə yeni adamlar göndərərək məzuniyyətləri təkmil etmək lazımdır. Binaənileyh [ona görə], xahiş olunur firqələr yeni namizədlər göstərsinlər.

(Sədr hangi komisiyondan kimlərini gətirdiklərini əlam [əlam] edir. Məclis yeni namizədlər göstərir.)

Məclisi-Məbusan mühafizəsi

Növbədə Məclisi-Məbusan mühafizəsi üçün qvardiya təşkil məsələsidir.

Məhəmməd Əmin Rəsulzadə - Həzərət! Bilirsiniz ki, Məclisi-Məbusanın mühafizəsi məsələsinin halli lazımdır. Biza bir qüvvə lazımdır ki, iclas günləri, hətta sair vaxtlarda Məclisi-Məbusan binasını mühafizə etsin. Hazırda şəhərimizdə polis nəfərləri [nəfərləri] var, şəhərin əsasiniyi gözləyir. Fəqət, bunlardan bir dəstə ayıraraq Məclisi-Məbusan qararolu təyin etmək mümkün deyildir. Zira böylə olsa, şəhərin mühafizəsi zəifləsə.

Binaənileyh [ona görə], biz başqa bir çarəyə təvəssül [müraciət] etməliyiz, bilxəssə ki, ümumiyyətlə parlamentin ixtiyarı var kəndi mühafizələri üçün xüsusi dəstə təsis və təşkil etsinlər. Biza da lazımdır böylə bir bölük təşkil edək. Bu surətlə təşkil olunan mühafizə bölüyü Məclisi-Məbusana tabe olur və həmişə Parlamentni mühafizə edir. Onun məxarici də Parlament öhdəsinə olur. Bu bölük Məclisi-Məbusan mühafizəsi ilə bərabər, ümumi əsasiiyi də düşünməlidir. Zikr olunan işlərə baxmaq üçün hər parlamentdə bir müdafiə komisiyonu təşkil olunur ki, mühafizə bölüyünü tənzim edir və bu məsələyə aid işlərə baxır. Bunun üçün ayrıca bir qanun layihəsi lazımdır görülməyəcək, ancaq təklif edirik 5 nəfərlik bir müdafiə komisiyonu seçilsin.

Sədr namizədlər göstərilməsini təklif edir.

Bitərəflər namından Abuzər bəy Rzaev böylə bir siyahı göstərir: Musa bəy Rəfiyev ("Müsavət"), Camo bəy Hacinski (sosialist), Qara bəy Qarabəyli ("İttihad"), Aslan bəy Qardaşov ("Əhrar") və Xosrov bəy Sultanov (bitərəf).

Təklif və siyahı ittifaqı-ara [yekdillik] ilə qəbul olunaraq Divani-Rəyasətə [Rəyasət Divanına] təpşirilir ki, mühafizə bölüyü təşkil üçün smeta hazırlayaraq Parlamanə təqdim etsin.

Kredit

Ləvazim komissiyası sədri Ç[ə]m[ə]o Hacinski Parlamən binasında təmirat işləri üçün 50 min manat avans buraxılmasını təklif edir. Təklif qəbul olunur.

Şəki yolları haqqında

"Əhrar" fraksiyası tərəfindən yollar naziri namına [adına] Şəki-Zaqatala ətrafındakı yollar haqqında veriliş bir sorğunu katib oxuyur.

Abdulla bəy Əfəndiyev və Kiçikxanov sorğunu müdafiə edərək birər nitq söyləyir. Ümumiyyətlə, hər məmləkət üçün yolların əhəmiyyətini göstərərək məhsul nöqtəyi-nəzarindən Azərbaycanın ikinci Bakisi hesab etdiyi Şəki və Zaqatala yollarının qayət fəna olduğunu qeydlə deyirlər ki, orada neçə ildir ki, yollar təmir edilmir, kəndlilər böyük xəsarətə uğcar olurlar; milyonlarca put meyvə yol-suzluqdan xarab olub çürüyür, əhali isə bundan böyük zərərlik çəkir. Halbuki, məsələn, Zaqataladan Gəncəyə gedən qısa bir yol təmir edilərsə, meyvələrə bazara gətirilərkə satılır. Bu yolu təmir etmək hökumət xəzinəsinə də güc olmaz, çünki Gürcüstana göndərilən mallardan alınmış 200 min manat gömrük bu məqsədə [lə] sərf edilə bilər.

Məlikaslanov - Sorğuya hökumət tərəfindən Türük və Maabir [Naqliyyət və Rabita] naziri Xudadad bəy Məlikaslanov həzərətli cavab verərək bəyan edirlər ki:

Adətən yollara iki nöqtəyi-nəzərdən baxılır: sövğülcəy [stratejik] və ticarət nəzərindən. Birinci yollar həmişə hökumət xərxi ilə təmir edilir, ikinci isə zəmski xərcdən [yerli büdcədən]. Azərbaycan yollarının həpsi bu vaxtdək [15 verst müstəsna olmaq üzrə] canişinlik vasitəsilə zəmsinə [yerli özünüidara orqanı] xərcinə təmir edilirdi və bu yollara əhəmiyyət verilməzdi. Şimdi məzkur [deyilən] yollar Azərbaycan Hökumətinə keçdikdə, işlər dəyişmişdir. Mən özüm bu xüsusda hökumətə bir qanun layihəsi vermişəm. Bu günlərdə hökumətdə qəbul və Parlamanə idxal ediləcəkdir. Məzkur qanuna görə yolların həpsi Türük və Maabir Nəzarəti idarəsinə keçəcək və xəzinə xərxi ilə təmir ediləcəkdir.

Ümuri-Xeyriyyə nazirinin məktubu

Bundan sonra katib, Ümuri-Xeyriyyə Nəzarətindən [Sosial Təminat Nazirliyindən] varid olmuş [gəlmış] bir məktubu oxuyur. (Məktub ruscadır.)

M. Ə. Rəsulzadə - (yerindən) O nədir, mən anlamıram. Nə üçün yabançı dillədir?

Səslər - Qaytarın, öz dilimizdə yazsınlar.

Əsas etibar ilə kağızın geri qaytarılması qərarlaşdırılmaqla bərabər, məktubun məzmununa əməl olunur və Zəngəzur qaçqınlarının əsəfgəli [təəssüf doğuran] bir halda olduqları nəzərə alınaraq qərar verilir ki, məbus Klenevskinin qaçqın işlərinə baxmaq üçün göndərilməsinə etiraz edilməsin. Amma bu iş üçün bir də ayrı bir məbus göndərilməyərək Nəzarətə [Nazirliyə] təpşirilsin ki, lazımdı olsa oraya başqa bir təbib də göndərsin.

Bitərəflər deklarasiyası

Axırda Yusif Əhmədov növbədən xaric səs alaraq, bir müqədimədən sonra Bitərəflər fraksiyonu tərəfindən zeylədi [aşğıdadı] deklarasiyonu oxuyur:

Keçirdiyimiz ağır tarixi bir zamanda bizim siyasi və ictimai həyatımızda Azərbaycanın istiqaliliyyəti və bu istiqaliliyyəti mühafizə etmək ən əsaslı bir məsələlərdən olsun gərək. Bu məsələni layiqincə ifa üçün məmləkətin daxilində və xaricində camaatın etibarını qazanan hökumət olacağı aşkardır. Bu hökumət kəndi fəaliyyətində istiqaliliyyətə və maarif-mədəniyyətə çırmağa çalışan məmləkət parlamentindəki bitərəf nümayəndələri dəstəsinə dəyərli təməllənədir. Fikrimizə bunlar cəmiyyətimizin ən səlahiyyəti və məmləkət əfkarnı [ictimai rəyini] düzgün əksəndəz edici [əks etdirən] bir dəstədir. Bundan dolayı Parlamanə hazır olan bitərəf üzvlər xüsusi bir dəstə təşkil edərək, Azərbaycanın istiqaliliyyətini hər növ ilə müdafiə və istar saxılmalı və istar xaricdən üzərinə gələn qara qüvvələrdən mühafizə edəcəkdir. Bununla belə bitərəflər dəstəsi aşağıdakı məqsədləri təqib edəcəkdir:

- 1) Tez bir zamanda istiqaliliyyətimizi müdafiə edə biləcək qüvvətli ordu təşkil edilsin;
- 2) Dörd quyuqlu [üzvlü] üsul ilə seçilmiş qanunverici bir palata ilə təşkil ediləcək parlamentolu və demokratik cümhuriyyətin xalq hakimiyyəti əsaslı ilə möhkəmlənməsinə var qüvvəsi ilə çalıscaqdır;
- 3) Hər növ zəhəmtin mühafizəsi və yaxşılaşması üçün bütün yerlərin, hətta xüsusi əmlakın dəxi kəndlilər arasında təqsim edilməsi [bölünməsi] üçün məmləkətimiz həyatında ictimai təşəyyüratın [dəyişikliklərin] geniş surətdə təqib edilməsinə tələb edəcəkdir;
- 4) Məmləkətimizdə Rusiya inqilabi-kəbirinin [Böyük Rusiya inqilabının] qazancları [hürrüyyəti-mətbuat, kəlam, ittifaq və qeyrə [mətbuat, söz, ittifaq azadlığı və digər azadlıqlar] həyata təbiiq edilməlidir;
- 5) Vergilər fūqəra sinfi öhdəsindən götürülüb sərvaətdarlar [varlılar] boynuna atıl[malıdır];
- 6) Qonşu millətlərə sülh və müsali-mətlə [əmin-aminliqlə] yaşamalı;
- 7) Hökumət və ictimai həyatın hər bir dairələrində əqliyyət [əzliq] təşkil edən millətlərin hüququ təmin edilməlidir;
- 8) Tez bir zamanda Məclisi-Müəssisən [Təsisçilər Məclisi] çəğirmal. Həmin bitərəflər dəstəsi məzkur [deyilən] əsasları həyata təbiiq etdikdə, keçirdiyimiz zamanın şəraitini nəzərə alıb, əhəlinin bir və ya digər dəstəsi və sinfi deyil, bəlkə ümum camaatın manəfiyini gözləyəcəkdir. Biz anlayırıq ki, ümumi bəşəriyyət əmalinə yetmək üçün camaat niəfaqlə deyil, bəlkə bütün yaradıcı qüvvələri birləşib millətinin parlaq bir surətdə nəşvü-nüma tapmasına [tərəqqisinə] səbəb olmalıdır.

ADLARIMIZ HAQQINDA

"Azərbaycan" qəzetəsinin 91-ci nömrəsində "Adlarımız" ünvanlı məqaləni oxuyub Fərhad Ağazadə cənablarının təsavvurlarını Məşixət [Şeyxülislam] İdarəsi təhsin edir [bəyənir] və əlavə edir ki, mollalara məvəcib verilmək xüsusunda Məşixət İdarəsi mükəmməl layihə və büdcə tərtib verib, Ədəyən və Məzahib Vəzarətinə [Dini Etiaq Nazirliyinə] təqdim və təsdiq olmağını rica edibdir. Metrik dəftərlərin qayda və nizam üzrə saxlamaq üçün tədbirə olub və əks surətdə metrik dəftərinə uşaqların təvəllüdlərini səbt [qeyd] etməyənə valideynə və səbt etməyən mollaya cəza və cərimə olmağın lüzumunu Məşixət İdarəsi nəzərə alıb, bu halda müzakirədə və layihə tərtib verməyə məşğuldur. Məhəza [bununla birgə], Məşixət İdarəsi ərbəbi-kəmal sahiblərindən rica edir ki, ruhani ümürətinə [işlərinə] dair hər bir ray və təsavvurları olsa, qəzətə ilə və baxıssız [xüsusilə] məktubla və bəlkə şifəhən bəyanat verməklə Məşixət İdarəsinin müttələ [xəbərdar] edələr ki, ta nəzərdə olan layihə mükəmməl bir surətdə yazılıb Vəzarət [Nazirliyin] təsdiqinə verilsin.

Məşixət sadrları:

Şeyxülislam Molla Ağa Ağaalzadə
Müftü Mustafa əfəndi Əfəndizadə

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Almaniyada

Amsterdam - Berlin əhvalı möhkəm deyildir. Hərçənd indiki əhvalı müəyyən etmək müşkülə də, amma bununla bərabər anlaşılır ki, bəlseviklər hökuməti yxmaq kimi əzmlərindən dönməmişlərdir. Hökumət ciddi iqdəmdəndən [tədbirlərdən] ehtiyat edib, fəqət qanlı hadisələrə yol verməmişdir. Amma nəticədə isə külli hökumət qoşunları əsilərin tərəfinə keçmişdir. Hal-həzirdə Lixnəxt Vilhelmin yatacaq otağını işğal eyləmişdir. Vilhelmin nahar otağında isə müsədimə [toq-quşma] zamanında qətl edilən matrosların meyitləri qoyulmuşdur. Girənbəha [bəhəli] xalılar qanla boyanmışdır. Hökumət, sarayı qarat edən bu cür ünsürlərə qarşı iqdəmdən acizdir.

* İsveçrədən yazılır: Feldmarşal Hindenburg, Müttəfiqlərin rızası ilə öz sadiq qoşunları ilə Berlin üzərinə hücum edir.
* "Forverts" qəzetəsi yazır: Berlin qoşunlarının əksəri, yeni cümhuriyyət qoşunları və külli müsəlləh [silahlı] vətəndaşlar matroslara qoşulmuşlardır. Bunlar sair Spartak tərəfdarları ilə Marstall imarətini kəndlilərə arkanı-hərb [ştəb] qarş vermişlərdir. Hökumət qoşunları belə imarəti ələ keçirmək istəmişlərsə də, hər dəfə bəlseviklər tərəfindən püşkürtlülmüşlərdir.

Köpenhaq - Potsdamdan hökumət qoşunları gəldiyi üçün matrosların gücü əskilmişdir. Yeni qoşunlar məzkur [deyilən] ştabı qarşısında bir nümayiş qurmuşlardır. Matroslar atəş açıdıqdan sonra hökumət qoşunları da eyni cavabı vermişlər. Bombardmandan Vilhelmin sarayının balkonuna tamamilə dağılmışdır. Ledebur orada bir nitq irad edərək [nitq söyləyərkə] Potsdamdan gələn qoşunları məzəmmət edib bu qanlı müsədimələri [toquşmaları] qardaş öldürücü müsədimə hesab eyləmişdir. O, saldatlarla matrosların arasını düzələcək bir komissiya təşkilini təklif eyləmişdir. Mümaləyihən [adı çəkilən şəxsin] bu təklifi qəbul edilmişdir. Matroslar qardaş qanına səbəbiyyət verən 20 nəfər öz əfsərlərini [zabitlərin] həbs etmişlərdir.

Düşənbə, 17 rəbiuləxir sənə 1337.

20 kanuni-sani sənə 1919.

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir

Məhəlli-idarə: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə "Azərbaycan" idarəsi.

Telefon nömrə: 39-60.

Təkm xüsusi 70 qəpik.

Türk və islamliğa müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır.

Dərc olunmayan övraq iadə edilməz.

Dərc edilən məqalətin mükafatını idarə təyin edir.

Abunə şəraiti: Yanvarın birinədək Bakı üçün 24, başqa şəhərlərə 35 rublədir. Bir aylığı Bakıda 12, başqa şəhərlərdə 19 rublədir.

Elan fiati: sətəri 3 rubla. Karratla gedən elanlar üçün güzəşt edilir.

Amerikanın müavinəti [köməyi]

Amerika Vəkillər Palatası, Avropanı açıqdən xilas etməkdən ötrü 100 milyon dollar buraxılması qanununu qəbul etmişdir. Bu qanunun bu yaxınlarda Məclisi-Əyan [Senat] tərəfindən təsdiq ediləcəyi gözlənir.

İngilis əsgərlərinin Vyanaya vürudu [gəlişi]

Tarixdə birinci dəfə olaraq İngiltərə əsgərləri Vyanadan keçib getmişlərdir. Bu əsgərlər Vyanə şəhərinin arvad və uşaqlarını açıqdən xilas etməkdən ötrü İtaliyada olan ingilis əsgərləri tərəfindən iana edilən ərzaq seylərini gətirmişlərdir.

SÜLH ƏTRAFINDA

Sülh Konfransının açılması

Bazar günü həm nümayəndələrin iştirakı ilə Sülh Konfransının birinci dövr ictimasının [sessiyasının] cəlasəsi [iclası] vaqe olacaqdır.

Almaniyaən ötrü təzə şərait

Almaniyaən ötrü təzə mütərikə şəraiti [atəşkas şərtləri] tələq [dikətə] etməkdən ötrü general Fəş Trevu şəhərinə azim olmuşdur [yola düşmüşdür]. Buna da səbəb, müharibə hərəkəti dayandırıldıqdan sonra Müttəfiq dövlət hərbi əsilərləri ilə fəna müəmilədə [pis rəftarda] bulunmaq və onları öldürmək olmuşdur. Bundan əlavə, Fransadan və Belçikadan aparılan əməvalın [malların] və məkinaların təzliklə qaytarılmasını təkid etmək dəxi lazımdır görünmüşdür. Burasını qeyd etməlidir ki, Almaniya Hökuməti bir çox ittiqafalarda [hallarda] mütərikə şəraitinə əməl etməmişdir. Belə ki, indiyə qədər Almaniya hökuməti 4700 parovoz, 130 min vaqon, 5 min yük avtomobil[i], 900-ə qədər böyük top, 1000 əddad sənqər topu, 7 min pulemyot və 6 min aeroplani verməmişdir.

Cəmiyyəti-Əqvam

Fransa qəzetələri Cəmiyyəti-Əqvam [Millətlər Cəmiyyəti] layihəsinin ümdə maddələrini dərc etmişlərdir. O cümlədən deyilir ki, sazıydan əlavə [silah] saxlanılmasını məhdud bir hala salınması və məcburi həkəm [arbitr] təyin edilməsi, bundan əlavə Sülh Konfransının millətlər arasında təzə münasibət [münasibətlər] düzəltməsi maddələri dəxi

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 20 yanvar (Bazar ertəsi günü) tarixli 92-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transferasiyası

azad edilməsi təklifində bulunmuşlardır. Gürcü nümayəndələri izhar etmişlər ki, konferensiyanın böylə bir təklifi qəbul etməsi yənə də Gürcüstan Hökumətinin daxili işlərinə qarışmaq deməkdir. Müttəfiq dövlət nümayəndələri gürcü nümayəndələrinin bu fikrinə şrik olub izhar etmişlər ki, Gürcüstanda həbs edilən ermənilərin azad edilmələri məsələsi konferensiya müzakirəsindən qaldırılmalıdır.

Na miqdarda əsgər saxlamaq məsələsində hər iki tərəf arasında saziş hüsulə gəlmişdir. Bu məsələ müzakirə edildiyi zaman gürcü nümayəndəsi polkovnik Stuardtan xəbər almışdır ki, Müttəfiq dövlət komandanlığı Gürcüstan Hökumətini Ermənistan Hökumətinin təkrar hücumundan təmin edirmi? Polkovnik Stuart cavab vermişdir ki, Müttəfiq dövlət komandanlığı tələb edilən təminatı Gürcüstan Hökumətinə verir. Hərgah, Ermənistan Hökuməti tərəfindən təzə hücum olarsa, Müttəfiq dövlət komandanlığı bu hücumu Ermənistanla Gürcüstan arasında deyil, bəlkə Ermənistanla Müttəfiq dövlətlər arasında müharibə səbəbi əd [hesab] edəcəkdir.

Bura qədər olan əsgəri və siyasi məsələlər konferensiya tərəfin-dən hall edilmiş hesab olur.

Növbədə erməni nümayəndələri tərəfindən qaldırılmış olan “bon” [pul] məsələsinin müzakirəyə qoyulmasıdır. Müttəfiq dövlət nümayəndələri gürcü nümayəndələrinin etirazına baxmayaraq, bu məsələnin konferensiya tərəfindən müzakirəyə qoyulmasını etiraf [qəbul] etmişlərdir. Gürcü nümayəndələri bu məsələnin təhriri [yazılı] olaraq Gürcüstan Hökumətinə təqdim edilməsini polkovnik Stuerta təklif etmişlərdir. Polkovnik Stuart gürcü nümayəndələrinin bu təklifi qəbul etmişdir.

QƏZETƏLƏRDƏN

Gürcü-erməni mütarikəsi

Gürcü-erməni mütarikə [atəşkəs] müşavirəsinin axırncı iclası vəaqe olmuşdur. Müşavirə nəticələri bu günlərdə elan ediləcəkdir.

Gürcü nümayəndəsi Kubanda

Gürcüstan hökuməti qərara almışdır ki, bu yaxın günlərdə Kuban hökuməti nəzdinə siyasi bir nümayəndə təyin etsin. Gürcüstan siyasi nümayəndəsi Yekaterinodar şəhərində qalacaqdır.

Erməni əsirləri

Gürcü-erməni müharibəsi zamanında həbs edilib Kutaisə göndərilən erməni əsirləri qayıtmaqdadırlar.

Boşeviklər Litvada

Kopenhaqdan xəbər verirlər ki, Litvada Şura hökuməti təşkil edilmişdir. Mərkəz Riqa şəhəridir.

Boşeviklər Pribaltikdə

“Tayms” qəzetəsinə Stockholmən xəbər verirlər ki, Baltik səvəhili [səhəhirlər] quberniyalarında vəucdə gələn əhval xeyli ciddidir. Boşeviklər və latışlar Estoniyanı işğal edib qərətə başlamışlardır. Bunlar Revel şəhərinin 65 verstliyindədirlər.

Boşeviklər Polşada

Simsiz teleqrafla Rusiyadan xəbər verirlər ki, Lehistanda [Polşa] Tomaşuv dairəsində hökumət millisiyasi boşeviklər tərəfindən tərk-silah edilmişdir. Dombrov rayonunda boşeviklərlə lehlər [polyaklar] arasında ciddi müharibə vəaqe olmuşdur.

* Varşavadan “Tayms” qəzetəsinə xəbər verirlər ki, boşeviklər Kovno və Vilnoya hücum etməyə hazırlaşır. 60 min Polşa əsgəri boşeviklərə mümanət [müəqəminat] göstərməyə hazırdır. Lakin bun-ların kifayət qədəri mühimməti-hərbiyyəlləri [silah-sursatı] yoxdur.

Boşeviklər sülh istəyirlər

Rusiya əhvəli haqqında “Royter” acentəliyinə teleqraf edirlər ki, boşevji hökuməti yənə də sülh təklifi ilə Müttəfiq dövlətlərə müraciət etmişdir. Boşeviklərin şərait [şərtləri] yənə də həman şəraitəldir ki, noyabr ayında Norveç hökuməti vəsitisələ təklif etmişlərdi. Boşeviklərin təklifi Müttəfiq dövlətlər tərəfindən cavab-siz qalmışdır.

SEVİMLİ ÖLKƏM

Şiş ucları buludlarla döğüşən
Dağlarında buzları var ölkəmin.
Göy otlardan ipək paltar geyinin
Tarlaları, düzləri var ölkəmin.

Göylərində qaraquşlar süzərlər,
“İsmə”sində ceyranları gəzərlər,
Gözəllərin məhnilərə düzərlər,
Maral gözlü qızları var ölkəmin.

“Quzğun” dəniz oynar ayaqlarında,
İşiq saçan nefti torpaqlarında.
Tarixlərin altun yarpaqlarında
Dadlı-dadlı sözləri var ölkəmin.

“Yanar dağ”larında yalov coşarmış,
Ona tapınmaya ellər qoşarmış,
Bir çağ varmış, ölkəm azad yəşarmış,
Bu yollarda izləri var ölkəmin.

İpəyindən qızlar çadra geyərlər,
Ölkələrin azad görmək dilərlər,
Bu yerləri bütün ellər sevērlər,
Yalnız bizdə gözləri var ölkəmin.

Cəfər Cabbarzadə

1 kanuni-sani [yanvar]

MƏTBUAT

“Yedinaya Rossiya” qəzetəsi Rusiyanın şərqində, şimalında və cənubunda rus camaatının “Vahid Rusiya” süarı ilə birləşərək mübarizəyə qalxışdıqlarında rus ruhu, rus mədəniyyəti və rus həyatı-nin dirilməsi əlaməti görərək, öz qəndiği kimi “rus ruhu” ilə ruhlanr və sosializm bayrağı altında rus millətçiliyi siyasəti yürüdən firqələrin hərəkətidir bir falinik [uğurlu əlamət], bir ayaqlıq [aydınlıq] görərək yazır ki:

“*Biz rus milli həyatının ümumi cərəyanından ayrı düşdük. Lakin burada da birləşmiş rus millətinin təzədən həyata başlamasının yaxlaşdığıni hiss edirik. Həyatımızın bir çox məsailində [məsələlərin-də], xüsusən hədisəti-cariyyəyə [cari hədisələrə] nazariyyamızda artıq birləşdiq. Rusiyanı məhv edən bolşevizm məsələsinə, acna-bilərin vüruduna [gəlşinə], özünü Rusiyadan ayırmış olan qonşu-larımızın hərəkətinə qarşı nədəqeyi-nəzarimizdə, general Biçeraxov ətrafına toplaşmış olan rus qüvveyi-əsgəriyyəsinin [hərbi qüvvəsinin] saxlanmasına olan münasibət və rəftarımız bir olub bu məsələlərin həpsində biz bir dil ilə danışıq. Şimdi ancaq birliyimizi daha darin və daha möhkəm anlayıb, ictimai təşkilatla daha da möhkəmləşdirmək*

və burada, Zaqafqaziyada, Rusiya tələbat və arzusu təmsili yarət-maq qalır. Şimdi biz var qüvvəmiz və bacarığımızla birləşməyə çalış-maliyız, rus hökuməti bizim ayolətə [yani Zaqafqaziyaya] qayıtsın.”

Keçən il bu vaxt Zaqafqaziyanı rus hökuməti əlindən çıxarmamaq üçün “qanıma qalınca günü mənə qalsın” deyə, heç olmazsa rus sözü xatirəsi üçün anarxistlərlə ümumi dil tapmış olan “Vahid Rusiya”çılar bu il də Denikin ordusunun hərəkətindən ruhlanaraq monarxistlərlə birləşir və yənə demokratiya ilə “ümumi dil” tapırlar. Fəqət bu dəfə təəssüf etməlidirlər ki, demokratiya ilə onların arasında böyük bir uçurum var. Həm o qədər böyük ki, Podşibyakin bu gün ruh aldığı şimala bir nəzər atsa demokratiyanın (mənşeviklər və sağ ictimaiyyəni-inqilabiyun [sosialist-inqilabçılar] firqəsinin) artıq boşleviklərlə birləşmək üzrə olduğunu, həm də həman “ümumi dil” tapanlar əleyhinə birləşdiklərini dəhşətlə görər.

Uzaq getmək nə lazim: Podşibyakin demokratiyanı öz tərəfinə çəğirməqda ikən Bakı demokratiyası ümum Zaqafqaziya füyqərayi-kasibəsini [proletariatını] “Vahid Rusiya”çılar əleyhinə mübarizə üçün birləşməyə dəvət edir.

***

Ümum erməni ziyalıları bila-fərqi-məslək [əqida fərqi olmadan] “Zəhmətkeş Ziyallər İttifaqı” adı ilə bir cəmiyyət təşkil edərək bu bayraq altında birləşmişlərdir. Bu münasibətlə “Nəşə Vremya” qəzetəsi baş məqaləsində İttifaqın məqsəd və vəzəifindən [və-zifələrindən] bəhslə deyir ki:

“Qafqaziya ermənilərinin düşmüş və düşməkdə olduqları milyon-larca müsibətə böylə ümum [bütün] milli-mədəni qüvvəni bir-ləşdirmədən əlac etmək mümkün deyilsə, xarabazara dönmüş altı vilayətdən təcəddüd etmiş [yenilənmiş, bərpa edilmiş] Ermənistan yaratmaq əslə bunsuz cəzi olammaz.”

Ona görə məzkur [adi çəkilən] qəzetənin zənnincə, ümum erməni mərkəzlərində milli-mədəni qüvvələr bu surətlə birləşməli, İttifaqı təşkil etməlidirlər. Qəzetə inanır ki, böylə də olacaq və dərdlərə dərman təpıləcəqdır. Çünki vəzifə nə qədər ağır olsa da, “ermənilərin milli əzmkarlığı, lazımi miqdarda mədəni qüvvənin mövcudluğu, ermənilərin xələqiyyət [yaradıcılıq, sənətkarlıq] hissi, doğma yurdlarına, vətənlərinə olan heyratəmiz meyl və məhəb-ətbləri, milli idrəknin yüksəkliyi və Müttəfiqlərin köməyinə ümidvarlıq və iman kimi amillər qəzetənin etiqadını daha artırır və o inanır ki, ermənilər vəziələrini daha qolaylıqla ifa edib naili-məram [məqsədlərinə nail] olacaqlardır.”

Böylə birləşməni hamı üçün xeyirli hesab edərək qəzetə sair qonşu millətlərin də ziyalılarınin birləşməsinə arzu edir və yazır ki: “*Biz arzu edərдик, qonşu millətlərin ziyalıları erməni ziyalıları kimi rəftar edəydilər. Böylə milli-mədəni dəstələri sırf mədəni və xələqiyyət məqsədləri təqib edərək, qonşu millətlər arasında lazim olan sadaqət və müvafiqətlə [uzlaşmayla] yaşamaq əsası qurul-masını əsanlaşdırırlar. Bilkəssə ki, böylə vifəq [hamraylık] və sadaqət olmadıqca, ayrı-ayrı millətlərin ziyalıları İttifaqı lazim gələn məhsulu verməkdən aciz qalarlar. Qafqaziyanın ümum [bütün] ziyalı qüvvələrinin İttifaqı lazımdır.”*

ORDAN-BURDAN

“... Sonra, qubernatorun hökmünə görə «Həccinqəbul» stansiyası mühafiz qoşununun bütün zabitləri Qriqoryansın qabağında cərgə ilə dururlar. Qriqoryans heç birisini tanımadı... Sahərdən bütün Azərbaycan əsgərləri Qriqoryansın qabağından dəstə-dəstə keçirdilər. Qriqoryans bunlardan heç birisini tanımadı.”

Qəzetələrdən

Qriqoryans Bakıya gəlib nəql edir ki, on üç nəfər erməninii gözümün qabağında güllələdilər. Mən də onların içində idim.

Cəmaat təəccüb edir:
- Kim güllələdi?
- Azərbaycan əsgərləri!
- Harda?
- “Həccinqəbul” istansasında!
- Nə vaxt?
- Filan tarix, filan gündə!
- Nə çağdı?
- Günün günorta çağı!
- Kim gördü?
- “Həccinqəbul” istansasının cəmi qulluqçuları!
- Bəs sən nə tövr diri qaldın?
- Möcüz əmələ gəldi!

***

Erməni qəzetələri dadü fəryad edirlər: Haçnadək bu vəhşilik!? Tələb edirlər ki, bu iş təhqiq edilib müqəssirlər cəzalanınsın.

***

Qubernator, Qriqoryans və Paronyan yavaş-yavaş, xəlvət-xəlvət, ahəstə-ahəstə “Həccinqəbul” istansasına yaxınlaşıb birdən hüzurə çıxırlar.

- Qaçma, dayan!!!
Həmi təəccüblə baxır, qaçmaq fikri olan yoxdur.
- On üç nəfər erməninii güllələyən əsgərlər hansıdır? Tez cavab verin!

Cəmaatın təəccübü daha da artır:
- Hansı on üç nəfər erməni? Kim onları güllələyibdir? Haçan? Harda? Kim gördü?
Qriqoryans döşünə döyür:
- Bəla mən gördüm, mən!!!
- Öldürənləri tanıyırsan?
- Tanıyıram!
- De görək kimdir?
- Zabitləri və əsgərləri göstərin deyim!

“...Sonra qubernatorun hökmünə görə «Həccinqəbul” istansiyası mühafiz qoşununun bütün zabitləri, Qriqoryansın qabağında cərgə ilə dururlar. Qriqoryans heç birisini tanımadı. Sahərdən bütün Azərbaycan əsgərləri Qriqoryansın qabağından dəstə-dəstə keçirdilər. Qriqoryans bunlardan heç kəsi tanımadı. Pəs məlum oldu ki, Qriqoryansın dediyi sözlər məhz yalan və İftiradır.”

Amma mənim əqlimə görə, görək Qriqoryans yalnız bir zabitlərimizin və əsgərlərimizin “təməşası” ilə kifayətlənməyəydi və tələb edəydi ki, qoşunun tüfənglərini də göstərsinlər. Bəlkə tüfəng-lərdən tanıyıydı. Sonra əmr verəydi ki, nə qədər pulemyotları var hamısını göstərsinlər, çünki mükəmmükdür ki, pulemyotları “gülləbaran” edilibmiş. Ondan sonra buyuraydı ki, hər nə top var çıxartsanlar mey-dana. Ola bilər ki, erməniləri top ağzına qoyubdurlar və Qriqoryans topla tüfəng arasında “səkk” edibdir. Bunlardan sonra gərək patron-ları sayaydı. Top güllələrinin hesabını biləydi. Badəhu [sonra] hər nə

bomba, dinamit və barut anbarı var, hamısının yerini biləydi və axır-dan-axıra tələb edəydi ki, “Həccinqəbul” istansası ətrafının planı çəkilib ona verilə ki, bəlkə ermənilər öldürülən yerin hara olduğunu planla tapa biləydi...

Lakin görünür ki, Qriqoryans üçün yalnız zabitlərimizi “görmək” və əsgərlərimizə “təməşə” etmək kifayət imiş...

Üzümüzün “ələm” qabağında ağ olduğunu hiss edib də kamali-təfəxürlə [iftixarla] deyirik ki:

- Qriqoryans yalançı imiş!
Doğrudur, üzümüzün ağ olduğunu kamali-təfəxürlə hiss etməyə haqqımız vardır, lakin özümüzün də dedikcə [olduqca] səfərdən [sədələvh] olduğumuz kamali-təəssüflə boynumuza almalyıq!

Filankas

BAKI XƏBƏRLƏRİ

Kanuni-səninin [yanvarın] 10-dan etibarən Gəncə, Tiflis və Bakı miyanında [arasında] xətti-müstəqimlə [birbaşə] telefon müxabirəti [əlaqəsi] təcdi [bərpa] edilmişdir. Telefonla danışıq haqqı işbu qərar üzəridir:

1) Bakıdan Tiflisə adi danışıq üçün 3 dəqiqə danışmaq 7 rublə 50 qəpik. Hər artıq dəqiqəyə 2 rublə 50 qəpik verməlidir. Təcili danışıq üçün 3 dəqiqə – 22 rublə 50 qəpik, hər artıq dəqiqəyə 7 rub-lə 50 qəpik; təcili və qeyri-təcili danışıq sifarişı üçün 2 rublə.

2) Gəncədən Tiflisə adi danışıq üçün 3 dəqiqəyə 3 rublə, hər əlavə bir dəqiqəyə 1 rublə. Təcili danışıq üçün 3 dəqiqəyə 9 rublə, əlavə bir dəqiqə üçün 3 rublə. Adı və təcili danışıq sifarişı üçün 2 rublə.

3) Bakıdan Gəncəyə adi danışıq üçün 3 dəqiqə – 4 rublə 50 qəpik. Əlavə bir dəqiqə üçün 1 rublə 50 qəpik. Təcili danışıq üçün 3 dəqiqə – 13 rublə 50 qəpik, əlavə bir dəqiqə – 4 rublə 50 qəpik, sifa-riş haqqı 2 rublə.

* Bakıdakı “Kooperatsiya” istehlak cəmiyyəti Lənkəran xalq təsərrüfatı şurasından bir müraciətnamə almışdır. Müraciətnamədə Lənkəran və qəzalarında müstəhlikin [istehlakçılar] dükanlarının güşadı [açılması] lüzumiyəti göstərilir. Zira böylə dükanların yoxluğu o ətrafda bəhəliğin böyüməsinə səbəbiyyət verirmiş. Lənkəran xalq təsərrüfatı şurası bütün əhəliyə müraciətnə müstəhlikin işlərinə müavinət [kömək] etməyi təklif və tövsiyə edir.

* Bakı Ovçular cəmiyyətini[n] heyəti-rüəsası [rəyəsət heyəti] Daxiliyyə Nəzarətinə müraciətnə cəmiyyətin əzasına [üzvlərinə] silah saxlamaq üçün vəsiqə verilməyi rica etmişdir. Daxiliyyə Nəzarəti cəmiyyətə xəbər vermişdir ki, 1919 sənəyədək yazılmış bütün cəmiyyət əzasının siyahısı qubernatora təqdim edilməlidir.

ƏRZAQ İŞLƏRİ

* Ümuri-Xeyriyyə və Nəfia Nəzarəti [Sosial Təminat Nazirliyi], Ərzaq Nəzarətinə müraciətlə Qarabəgdə qaçqınlar üçün çayxana və işə məntəqləri açmaqdan ötrü Parlaman üzvü Klenevski ixtiyarına Gəncə ərzaq anbarında 50 put qandlıq, 2 put çay buraxılmasını xahiş etmişdir. Ərzaq Nəzarəti Gəncə vilayətinin ərzaq nümayəndəsinə yazıb xəbər vermişdir ki, məzkur [adi çəkilən] Klenevski ixtiyarına Qarabağ qaçqınlarına sərf edilməkdən ötrü 50 put qənd buraxsın.

* Oqanesov nam [adlı] bir nəfər Ərzaq Nəzarətinə verdiyi ərizəsində yazır ki, keçən il taxıl cəm edildiyi zaman Cəfərli kəndində 21 kışədə 133 put özünə məxsus buğda həc [müsədirə] edilib Qa-zax ərzaq anbarına aparılmışdır. Ərzaq Nəzarəti Gəncə vilayətinin Ərzaq vəkilinə xəbər vermişdir ki, həman buğda, kışələri ilə bərabər sahibinə qaytarlınsın.

* Qarabağ qaçqınlarına müavinət etməkdən ötrü Klenevski ixti-yarında olan komissiyaya təyin edilmiş Ərzaq Nəzarətinin kargüzəri Çərdanova tapşırılmışdır ki, məhəllində [yerində] ərzaq işləri ilə əşina olub, müfəssəl məruzə təqdim etsin.

* Maarif Nəzarəti Ərzaq Nəzarətinə müraciət edib dəftərxana qulluqçuları üçün pəpiros buraxılması təklifini etmişdir. Ərzaq Nəzarəti Maarif Nəzarətinə xəbər vermişdir ki, Nəzarətin anbarların-da tənəki və pəpiros olmadığına görə, Aksiz İdarəsinə müraciət etməlidir.

* Ərzaq Nəzarəti dəmiryollarda vəqon təyin edən büroya xəbər ver-mişdir ki, Dərbənd Ərzaq İdarəsinin istidasına [xahişinə] görə Dərbəndə ərzaq şeyləri aparmaqdan ötrü bir dənə örtülü vəqon verilsin.

* Ərzaq Nəzarəti Kruçkina icazə vermişdir ki, Dağıstan hökumətində olan vəkil Levkin adına olaraq 5 min ədəd boş kışə aparsın.

AZƏRBAYCANDA

Gəncədən
(Xüsusi məxbirimizdən)
Türk qoşunları Azərbaycanın hissəsi olan İrəvan quberniyasının bəzi yerlərini istila etdiyi zamanda, həman quberniyanın bir neçə yerləri Azərbaycan idarəsində qalmışdı. Orada daxi qubernatorluq olmadığı üçün fəvqəlzikr [yuxarıda adı çəkilən] parçanı Gəncə quberniyasına mülhəq [birləşdirilmişdir] və bir pristav təyin edilmiş-di. Bu parçaya Ordubad şəhəri dəxi daxil idi. Axır zamanda Türk qoşunu Azərbaycanı və qeyri yerləri təxliyə eyləyib getdikdə, bu yerlər səhabsiz qalmışdı. O biri tərəfdən Ermənistan (Ararat) hökuməti və Andranikin dəstələri bu yerlər əhalisinə böyük zülmümlər etməkdə idilər. Oradan Azərbaycan hökumət və paytaxtına übr [keçid, yol] olmadığı üçün əhəli çərəsiz qalmışlardı. O cəhətə, Ordubad əhalisi Gəncə valisinə neçə nəfərin dəst-xətti ilə imzalanmış bir ərizə ver-mişlərdir. Ərizələrində deyirlər ki:
“*Biz səhabsiz qalmışıq. Gəncəyə übr yoxdur. Bir yandan da erməni hökuməti biza əziyyət və azar verir. Halbuki, türk qoşunları burada olduğu zaman bizdən əsgər cəm eyləmişdi. Bizim müşaşkil idarələrimiz vardı və hazırlanmış əsgərlərimizi hər bir zamanda müdafiə eyləyirdi. Lakin, türklər gədənədən sonra bir yandan hökumət olmadıqı, digər tərəfdən əsgərlərimizin zabitsiz qaldığı cəhətdən işlərimiz fəna bir halda qaldı. Bu cəhətə biz, siz cənablar-dan rica edirik ki, bizim bu ərizəhimizi Azərbaycan Hökumətinə yetirib, bizim bərəmizdə lazim olan tədəbirdə bulunaraq [tədbirlər görərək] tezliklə bizlərə zabitlər, hökumət məmurları göndərsiniz. Vailla [yoxsa] bizim canımız, məlimiz tarac olmaqdadır.”*
Əşitdimiyizə görə, Gəncə valisi bu ərizə ilə bərabər öz məruzətini Azərbaycan Hökumətinə təqdim edib, hökumətin bu barədə sərən-cəmini diləyir. Hökumət isə bu barədə ciddi tədəbir İttixaz etməkdədir [tədbirlər görməkdədir].

Əlif. Sin.

BİZƏ YAZIRLAR

Lənkəranda

Lənkəran müsəlmanlarının halı gün-gündən fənələşir. Xaxolların etdiyi zülüm və sitəm müsəlman kəndlərində şiddətlənir! Hər gecə quldur dəstəsi kimi müsəlman kəndlərinə dağılıb qarat etməklə ikti-fə [kifayət] etməyib, biçərə kənd qadınlarının imətinə tacavüz edirlər. Həftədə iki dəfə olan Masallı bazarının yolunu kəsib, gədən şəxslərin pulunu və mindiyləti əllərindən alırlar. Müsəlmanların qoyun və qaramallarını ilxi sürüsü kimi özlərinin məxsus malları hesab edib evlərinə aparırlar.

Hər kənddə keşikçi təyin edilib, quldurlar gələn vaxtda “cənavər gəldi, qaçınız” qışqırtısını eşidən ərvad, uşaq və kişilər kəndi şeylərini evdə qoyub qaçırlar. Qış zamanı səhraya qaçılıb həman gecəni xəndəklər içində ömürlərini keçirdirlər. Yırtıcı dəvələri müəssəl kəndə gəlib evləri qarat edib, gördüyü şəxsləri də öldürürlər.

Səhabsiz müsəlmanların çəkdiyi əziyyət və sitəmi qələm yazmaq-dan acızdır. Hərgah, Lənkəran nəhiyəsindən əhvalatı müfəssəl yazılsa, bir kitab cəm etmək olar.

Keçən həftə xaxollar Çaxırlı kəndinə hücum edib, İttifaqən [tasadüfən] “Müsavət”ın Lənkəran şöbasinin sədri Yusif bəy Bayraməlibayov həman kənddə özünü pünhan etmiş, bunların hücumunu eşidib, qaçıb gizləndi, biçərənin şeylərini və pulunu, 9 ayda bolşevikdən gizlənən həlda başına gəldiyi qəzavü-qədəri təlif etdiyi [yazdığı] kitabını da məa [həmçinin] aparıblar. Tələfatı üç min manatdan ziyadədir. Oranı qərət edəndən sonra Məşhədi Şahpələngin evinə gedib, onu çox döyüb, zülüm edəndə, oğlu gimnaziyə şagird-i Fətulla deyir:

- Təvəriş! [Yoldaş!] Nə istəyirsiniz alınız, daha əziyyət nə üçündür?

Cavabında:
- Mən təvəriş deyiləm. Düş qabağıma, səni öldürəcəyəm. Səndə nə İxtiyar var mənimlə danışısan?

Biçərəni ayaqyalın at qabağında aparıb qəbristana, öldürərkən beş min manata atası qanını əli azad etdirdi.

Səbahı gecəsi gəlib Nəsreddin Şahbaz oğlunun 60 qoyununu aparırlar. Bu əhvalatı cəmaat gedib Ərkivan komissarı Nəparidzeyə şikayət edib, o da 7 nəfər saldat, ikisi rus, beşi Quzlağac müsəlman bolşeviklərindən, orada qalmalarını təyin edibdir. Bunların zülmü daha da pis keçdi. Hər evdən 100 manat əlib, gündə bir qoyun, 300 yumurta, 10 girvənkə yağ və 5 dənə toyuq alırlar.

Bunların quldur yoldaşları kəndə gəlmişlər. Gəlmirlərsə də, kövsəndən qoyun və mal aparırlar. Cəmaat isə bunların zülüm-lərindən və kifayətsizliyindən cəzana gəlib bunları da boşladılar.

Qarabucaqdan

Dekabrın 29-da gecə saat 7-də 4 nəfər xaxollardan Qarabucaq kəndinə gəlib orada Hacı Molla Əziz Musazadənin evinə girib, evin-dəki qiymətli şeylərini və min manat pulunu götürüb və onun qo-naqları Mirzə Əhməd Əhmədovdan 800 manat pul və Xəlifədən 500 manat alır. Sonra hər evə girib, müsəlmanları qarat edib gedirlər.

Teymur bəy Bayraməlibayov

İDARƏDƏN CAVABLAR

“Dan Ulduzu” əfəndiyə: “Qurd oğlu qurd olar” məqaləni, siyasi bir məqalə olmaq üçün zəifdir.

Səməd Bəbaoğlu və öz imzasını öz dilində yazı bilməyən Rəzzaq Cəfərqlu əfəndilərə: Dəmiryol İdarəsinə sizə qulluq verməyib də sizdən sonra ərizə verən gürcüyə qulluq verdilər deyə şikayət edirsiniz. Çox heyfərlir olsun! Ancaq nəyə? Dəmiryol İdarəsi müsəl-manı qoyub da acnəbiyə qulluq verməsinəmi, yoxsa həman acnəbiniyin si müsəlmanlardan elm və təcürübə də daha layiqli olduğu keyfiyyətinəmi? Bunu biz də bilirik... Dəmiryol məktəbinin hələ İndiyə qədər açılma[m]ası haqqındakı şikayətiniz bir tərəfdən haqlıdır.

Qənbar oğlu əfəndiyə:
“*Sənin coşğun ürayından bir əfərin əldir! Yazıq olmuş, haqqı tapdalanmış qadınlar”*

Yeni üsulda şeir yazmaq qaydası bu deyildir. Bu olsa, dünya-ələm şair olar.

Doktor Əliheydər Allahverdiyev

Daxili naxoşları qəbul edir:

Səhər saat 8-dən 10-ədək; axşam saat 4-dən 6-yədək. İçəri şəhərdə Malı Krəpostnovi küçədə 8 nömrəli evdə. Telefon nömrəsi 36-91. Малая-Крепостная ул. д. № 8. Телефон № 36-91.

"Azərbaycan dilinin Qarabağ və Şərqi Zəngəzur dialektoloji atlası" İrlandiya Prezidentinə təqdim olunub

"Azərbaycan dilinin Qarabağ və Şərqi Zəngəzur dialektoloji atlası" İrlandiya Prezidenti Maykl Higginsona təqdim edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun aparıcı elmi işçisi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent, UNESCO-nun Fransada fəaliyyət göstərən Gənclər Platformasının Azərbaycan təmsilçisi Vəfa Abdullayeva-Nəbiyeva atlası mərkəzi qorqarğı İtaliyanın paytaxtı Romada yerləşən BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) elm, təhsil, innovasiya, iqlim dəyişikliyi, qida təhlükəsizliyi kimi məsələlərə həsr olun-

muş hibrid forumu çərçivəsində İrlandiya Prezidentinə təqdim edib. Prezident Maykl Higginson atlasın nəfis tərtibatını yüksək qiymətləndirib, bu işdə çox böyük zəhmət olduğunu vurğulayıb. Dilçilik İnstitutunun əməkdaşı, həmçinin Azərbaycanın İtaliyadakı səfirliyində olub, Əbdürrəhman Ərdəbili Şirvaninin müəllifi olduğu "Məzhər üt-türki" kitabını səfirliyə təqdim edib. Nəsimi adına Dilçilik İnstitutuna isə həmmüəllifləri İtaliyalı professor Daniel Pommier Vinçelli və azərbaycanlı professor Elçin Əhmədov olan və İtalyan dilində çapdan çıxmış "Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa" kitabı təqdim edilib.

MDU-nun rektoru Qırğız İqtisad Universitetinin fəxri professoru adına layiq görülüb

Mingəçevir Dövlət Universitetinin (MDU) rektoru Şahin Bayramov M.Rıskulbekov adına Qırğız İqtisad Universitetinin (KEU) fəxri professoru adına layiq görülüb.

KEU Elmi Şurasının bu-nunla bağlı müvafiq qərarı MDU rektorunun universitetlərarası əməkdaşlığın inkişafına verdiyi töhfələrə, eləcə də onun elm və təhsil sahəsində əldə etdiyi nailiyyətlərə əsasən qəbul edilib.

Bu barədə AZƏRTAC-a Mingəçevir Dövlət Universitetinin Mətbuat xidmətindən məlumat verilib. Bildirilib ki, 2022-ci ilin sentyabrında Bişkekədə Dünya Rektorlar Forumunda Ş.Bayramovun iştirakı ilə MDU və KEU arasında anlaşma memo-

randumu imzalanıb. MDU rektoru KEU-nun geniş tərkibində rəhbər heyəti ilə görüşlər keçirib və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın inkişafı ilə bağlı müzakirələrdə fəal iştirak edib. Bununla yanaşı, Ş.Bayramov KEU kollektivi qarşısında "Yeni dövrün universitetinin qurulması" mövzusunda

qlobal trendlər, milli təcrübələr və yeni hədəflər" mövzusunda beynəlxalq elmi konfranslara KEU-nun tərəfdaşlığı etməsinə MDU rektorunun rolu müsbət dəyərləndirilib. Eyni zamanda MDU rektoru və onun rəhbərlik etdiyi professor-müəllim heyəti üzvlərinin 2023-cü ilin oktyabrında KEU-da keçirilən "İqtisadi realitələri yeni çağırışları" mövzusunda beynəlxalq elmi konfransın plenar və bölmə iclaslarında çıxış edərək bu elmi tədbirin işinə əhəmiyyətli töhfə verdikləri diqqətə çatdırılıb.

Qeyd edək ki, MDU rektoru Ş.Bayramova fəxri professor diplomu oktyabrın 25-də Qırğız İqtisad Universitetinin 70 illiyinə həsr olunan təntənəli yubiley mərasimində iştirakı zamanı təqdim edilib.

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə
2024-cü il üçün abunə yazılışına başlanılır!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azər mətbuat yayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik -187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) manat
6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) manat
3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) manat

Hörmətli oxucular!
Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

"Bakı Sığorta" ASC-nin səhmdarlarının nəzərinə

30 noyabr 2023-cü il saat 11:00-da Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Azadlıq prospekti, 120 ünvanında yerləşən "Bakı Sığorta" ASC-nin Baş ofisində cəmiyyətin səhmdarlarının növbədənəknar ümumi yığıncağı keçiriləcəkdir. İclasın gündəliyi, əlavə məlumat, o cümlədən yığıncağın gündəliyi üzrə materiallarla tanış olmaq üçün "Bakı Sığorta" ASC-yə (Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Azadlıq prospekti, 120 ünvanında yerləşən inzibati binanın 6-cı mərtəbəsində), həmçinin 969 telefon nömrəsi vasitəsilə müraciət etmək olar.

Rəhbərlik

Beynəlxalq axtarışa verilmiş 4 nəfər Rusiyadan Azərbaycana ekstradisiya edilib

"Mülki, ailə və cinayət işləri üzrə hüquqi yardım və hüquqi mənasibətlər haqqında" 2002-ci il 7 oktyabr tarixli Konvensiyanın tələblərinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının 4 vətəndaşı - Həbib Kaltayev, Məhərrəm Miriyev, Rəşad Tağıyev və Cəmişid Bədizadənin ekstradisiyaları haqqında Baş Prokurorluğun vəsatətləri Rusiya Federasiyasının Baş Prokurorluğu tərəfindən təmin edilib.

Bu barədə AZƏRTAC-a Azərbaycan Baş Prokurorluğunun Mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Qeyd olunub ki, Həbib Kaltayevin dini məzhəbləri yaymaq və dini ayınlə-

Beynəlxalq axtarışa verilmiş 4 şəxsin Rusiyadan ekstradisiyası təmin edilib

rin icrası adı altında Azərbaycan Respublikasının hüddurlarından kənarında aparılan silahlı münaqişələrdə, eləcə də bu məqsədlə keçirilən döyüş təlimlərinə

də iştirak etmə, Məhərrəm Miriyevin xuliqanlıq, Rəşad Tağıyev və Cəmişid Bədizadənin isə xeyli miqdarda ziyan vurmaqla dələduzluq cinayətini törətmələrinə əsaslı şübhələr müəyyənləşdirildiyindən, bəzələrinə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlbətmə haqqında qərar qəbul edilib və onlar istintaqdan qaçıb gizləndikləri üçün beynəlxalq axtarışa veriliblər.

Yuxarıda adları göstərilən şəxslər Rusiya Federasiyası ərazisində saxlanılaraq 2023-cü il oktyabrın 30-da Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiyə Xidmətinin xüsusi konvoyunun müşayiəti ilə Azərbaycanaya gətirilib.

PRESS gödəkçələrin verilməsi dayandırılıb, yeni qaydalar hazırlanır

Müxtəlif sosial şəbəkə profillərində bəzi şəxslərin Azərbaycan Mətbuat Şurasına məxsus olduğu iddia edilən, üzərində PRESS yazılmış və şüarın loqosunun əksini tapdığı gödəkçələrdə media prinsiplərinə zidd fəaliyyət gerçəkləşdirdiyinə dair fikirlər və görüntülər paylaşılib.

Bununla əlaqədar bildiririk ki, Mətbuat Şurası həmin gödəkçələrin verilməsini dayandıraraq AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Mətbuat Şurasının yaydığı məlumatda bildirilib.

Qeyd olunub ki, gödəkçələr fərdi şəxslərə deyil, möhürlü və imzalı müraciət əsasında redaksiyalara verilib. Lakin şüra belə sadə prosedurun media fəaliyyəti həyata keçirdiyini bildiren təsadüfi şəxslərdə gödəkçələrin əldə edilməsinə yol açdığı müəyyən olub. Buna görə gödəkçələrin verilməsi dayandırılıb.

Mətbuat Şurası həmçinin PRESS gödəkçələrin bənzərlərinin ayrı-ayrı şəxslər tərəfindən fərdi qaydada hazırlandığını da müəyyən edib. Hazırda yayılmış görüntülərdə bu tip şəxslər əks olunub.

Şüra bildirir ki, gödəkçələr jurnalistlərin kütləvi aksiyalarında, ümumən ekstremal durumlarda peşə borclarını sərbəst yerinə yetirmələri, fərqlənmələri üçün və heç bir halda media fəaliyyətindən kənar məqsədlər naminə istifadə edilə bilməz. Jurnalist adından sui-istifadə, təmənnalı münasibət və digər xoşagəlməz hallar "Azərbaycan Jurnalistlərinin Etik Davranış Qaydaları"na zidd olmaqla yanaşı, hüquqi məsuliyyət də yaradır. Mətbuat Şurası hər kəsi bunu nəzərə almağa çağırır.

PRESS gödəkçələrin yeni variantı və redaksiyalara verilməsi qaydaları hazırlanır. Yaxın vaxtlarda bununla bağlı şərtlərin açıqlanması planlaşdırılır.

2021-ci ildə Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti tərəfindən Zinyot Rauf qızı Hüseynovanın adına verilmiş 0012/M030692021 nömrəli Magistr tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən 2019-cu il tarixdə Mehmet Şəref Ögretmenoğlunun (şəxsiyyət vəsiqəsi: S21168812) adına verilmiş diplomun tanındılması haqqında şahadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi Sertifikasiya komissiyası tərəfindən Mehmet Şəref Ögretmenoğlunun (şəxsiyyət vəsiqəsi: S21168812) adına verilmiş Tibbi və əczaçılıq fəaliyyəti ilə məşğul olmağa buraxılma barədə şahadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən 2019-cu il tarixdə Yıldız Kurtuluşun (şəxsiyyət vəsiqəsi: S21206787) adına verilmiş diplomun tanındılması haqqında şahadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi Sertifikasiya komissiyası tərəfindən Yıldız Kurtuluşun (şəxsiyyət vəsiqəsi: S21206787) adına verilmiş Tibbi və əczaçılıq fəaliyyəti ilə məşğul olmağa buraxılma barədə şahadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Sumqayıt Dövlət Universitetinin rektorluğu və Həmkarlar İttifaqı Komitəsi universitetin iqtisadi məsələlər üzrə prorektoru Naib Hacıyevə qayınatası ƏMİRASLAN ƏMRAHOVUN vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə və başsağlığı verir.

"Ədibin Evi" yazarları qələmlərini sınağa dəvət edir

"Ədibin Evi" noyabrın 1-dən etibarən Mir Cəlal adına IV Hekayə Müsabiqəsinin elan edir. AZƏRTAC xəbər verir ki, 2024-cü il martın 1-dək davam edəcək müsabiqə həm peşəkar, həm də həvəskar yazarlara açıqdır.

2017-ci ildə təsis edilən Mir Cəlal adına Hekayə Müsabiqəsinə bu günə qədər 1000-dən çox hekayə təqdim olunub. Ədəbiyyatda qısa hekayəçilik janrına son zamanlar artan marağı nəzərə alaraq, iki

ildən bir keçirilən müsabiqə bu ildən başlayaraq illik keçiriləcək.

Mir Cəlal adına IV Hekayə Müsabiqəsinin şərtləri dəyişməz qalır. Müsabiqəyə təqdim edilən hekayələr Azərbaycan dilində yazılmalı, həcmi 1500 sözdən çox olmamalı, yeni olmalı-ovvəllər çap və ya elektron şəkildə yayılmamalı, müəlliflərin adı, soyadı, əlaqə məlumatı ilə birgə 2024-cü il martın 1-dək elektron şəkildə ədibinevi@gmail.com ünvanına göndərilə bilər.

Hekayə mövzusu sərbəstdir. Müsabiqəyə 2024-cü il aprelin sonunda yekun vurulacaq. Mükafat fondu I yer üçün 3000 manat, II yer üçün (2 nəfər) 2000 manat, III yer üçün 1000 manat nəzərdə tutulub.

Qeyd edək ki, görkəmli yazıçı, alim və pədaqoq Mir Cəlalın 1929-1941-ci illərdə İrəvan şəhərində yaşadığı məkanda yaradılmış "Ədibin Evi" Ədəbiyyat Dəstək Fondu Azərbaycan ədəbi irsinin tədqiq və təbliği ilə məşğul olur.

Sumqayıt şəhərində baş vermiş silahlı insidentdə təqsirləndirilən şəxs barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilib

Oktyabrın 28-də Sumqayıt şəhərinin Corat qəsəbəsi ərazisindəki fərdi yaşayış evlərindən birində odlu silahlardan açılan atəş nəticəsində 2 nəfərin ölümü və 4 nəfərin xəsarət almaması faktı ilə bağlı şəhər prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işi başlanaraq istintaq aparılır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Baş Prokurorluq və Daxili İşlər Nazirliyi birgə məlumat yayıb.

Qeyd olunub ki, prokurorluq və daxili işlər orqanlarının əməkdaşlarının keçirdikləri təxirəsalınmaz tədbirlər nəticəsində əvvəllər məhkum edilmiş 1987-ci il təvəllüdü Müşfiq Tağıyevin qonşusu Anar Fərəcovdan qısa almaq məqsədilə sonuncunun ailəsinin yaşadığı həyətə gələrək evin divarlarına benzin töküüb yandırması və özünün hazırladığı partlayıcı qurğunu partlatdıqdan sonra odlu silahlardan atəş açaraq evdən çıxan Dağbəy Fərəcov

və Susana Karakaş qəsdən öldürməsi, Tərlan Fərəcov və Serkan Karakaş, eləcə də onlara köməyə gələn qonşuları Etibar Səriyev və Mehman Səriyevi qəsdən öldürməyə cəhd etməsinə əsaslı şübhələr müəyyənləşdirilib.

Keçirilmiş tədbirlərlə cinayətin törədilməsində istifadə edilən "İJ-18" markalı tüfəng, patronlar, bant, benzin və digər əşyalar saxlandıqları yerlərdən aşkarlanaraq götürülüb.

İstintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində şübhəli şəxs qismində saxlanılan Müşfiq Tağıyev Cinayət Məcəlləsinin 120.2.4-cü, 120.2.7-ci (xüsusi amansızlıq) və ümumi təhlükəli üsulla iki şəxsi öldürmə, 29, 120.2.3-cü, 29, 120.2.4-cü, 29, 120.2.7-ci (xüsusi amansızlıq) və ümumi təhlükəli üsulla ictimai borcunu yerinə yetirən iki şəxsi öldürməyə cəhd, 29, 186.2.1-ci, 29, 186.2.2-ci (külli miqdarda ziyan vurmaqla yandırmaqla və partlatmaqla əmlakı qəsdən məhv etməyə cəhd) və 229.1-ci (qanunsuz olaraq partlayıcı qurğuların hazırlama) maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilərək barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Hazırda ibtidai istintaq davam edir. Media nümayəndələri və sosial şəbəkə istifadəçilərinin qanunvericiliyinin tələblərinə riayət edilməsi və istintaq orqanı ilə doqıqlaşdırılmamış məlumatların paylaşılmaması bir daha xahiş olunur.

Əlaqə telefonları:

BAŞ REDAKTOR
Bəxtiyar
SADIQOV

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	va informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotoillüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə
contact@azerbajian-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbajian-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 5314
Sifariş 2836

Qiyəti 40 qəpik